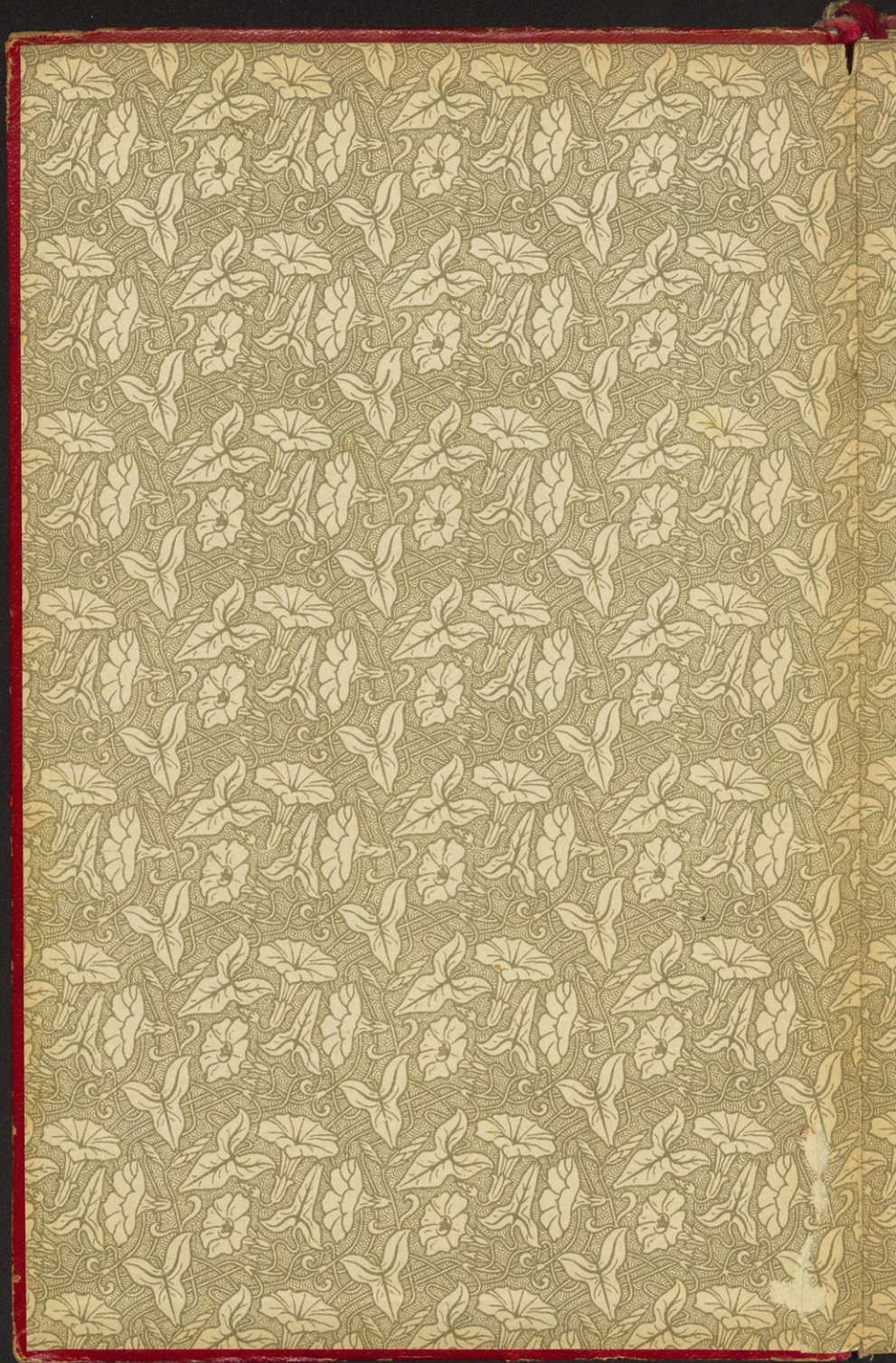

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

100783

Obris
cerkve, zavoda in
delovanja.

Ad mun. F. Beck

Sv. Vincencij Pavljan.

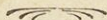
bris

cerkve, zavoda in delovanja

častitih gospodov

duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana

pri sv. Jožefu više Celja.

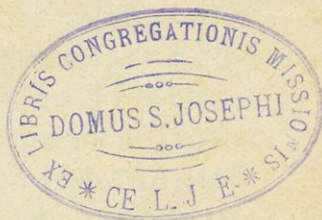
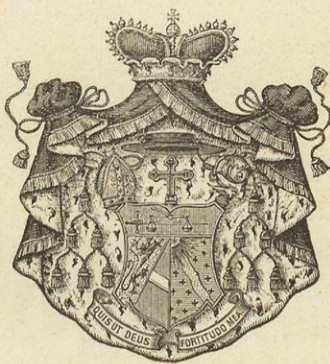

V spomin na zlati jubilej (1852–1902)

sestavil in priobčil

Dr. Mihael Napotnik,

knez in škof Lavantinski.

V Mariboru, 1904.

V lastni založbi. — Tiskala tiskarna sv. Cirila.

271.77 (497.12 leg.) (091)

100783

1

100783

118945/1950

(2)

Predgovor.

Bristojno in pravično bo, če postavim skromen spomenik zlatemu jubileju, ki so ga častiti gospodje duhovniki misijonarji sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu nad Celjem praznovali od dne 6. pa tja do dne 22. meseca septembra predlanjskega leta 1902.

V drobnem delcu sem kratko opisal začetek prelepe cerkve sv. Jožefa, kakor tudi postanek misijonske hiše in blaženo delovanje vrlih sinov slavnega sv. Vincencija Pavljana.

Pridejal sem govor, ki sem ga imel pri sklepu štirinajstdnevnega svetega misijona, katerega so pobožni misijonarji v spomin petdesetletnice obhajali po svetopisemskem opominu: Posvečuj petdeseto leto, in ga naznani za odpustek vsem prebivalcem svoje dežele; zakaj to je sveto leto! Ali kakor se glasi stavek v hebrejskem izvirniku: Posvečujte petdeseto leto in oznanite prostost po deželi vsem njenim prebivalcem; zakaj sveto je petdeseto leto! (Lev. 25, 10).

Enako so bili tudi pri tej jubilejni slovesnosti naznanjeni sveti odpustki, popolni in nepopolni. In brezbrojne množice našega vernega ter pobožnega ljudstva so se jih prav pridno udeleževale.

Privzel sem še tri druge govore: in sicer pridigo, ki sem jo govoril v cerkvi sv. Jožefa v Studencih nad Mariborom pri sklepu svetega misijona, ki so ga obhajali gospodje misijonarji v spomin 25letnega jubileja papeža Leona XIII., 25letnice zadnjega svetega misijona pri sv. Jožefu (1878) in 60letnice delovanja častitih usmiljenih sester sv. Vincencija Pavljana v bolnišnici pri sv. Magdaleni v Mariboru (1843).

Pridejal sem tudi pridigo, govorno dne 1. maja 1904 v isti cerkvi o priložnosti posvečenja Marijinega altarja pod naslovom čudodelne svetinje. — Govor o dobrem Pastirju pa bodi pridodan, ker je posvečen vsem dobrim in zvestim dušnim pastirjem Lavantinske škofije. Vsi le-ti pristavki naj služijo večji in višji povzdigi nepozabne svečanosti.

Klišee za podobe, ki krasijo knjižico, je priredila dobro znana tvrdka C. Angerer in Göschl na Dunaju. Podobe, ki predstavljajo stavbeni razvoj cerkve sv. Jožefa pri Celju, je načrtal brat lajik Janez Hrovatič, rojen dne 20. decembra 1860 na Pilštanju. Kliše po risbi stane 8 kron in 35 helarjev; pogled na sedanjo cerkev sv. Jožefa po fotografiji velja 8 kron in 32 helarjev; veliki altar pri sv. Jožefu, tudi po fotografiji narejen, ceni 20 kron.

Avtotipija nove misijonske hiše pri sv. Jožefu višje Celja velja 13 K 50 h. Pri vhodu na levi strani od gledalca stoji superior Janez Macur, in na desni misijonar Mihael Klančnik.

Vlitek za podobo generalnega superiorja Antona Fiat stane 18 K, in za podobo vizitatorja Marije Dominika Adolfa Schlick tudi 18 K.

Klišé za novi altar čistega spočetja device Marije pod imenom čudodelne svetinje v cerkvi sv. Jožefa pri Mariboru ceni 17 K 10 h.

Za vse dobljene dobrote in prejete milosti bodi Bogu vsa čast in vsa slava in hvala! V to naj služi tudi le-ta spis, ki bodi obenem majhen prinos k cerkveni zgodovini Lavantinske škofije, kakršno slovstveno delo bi še rad dočakal.

Vsemogočni in vsedobri Bog daj, da [bi ta v Avstriji najstarejša naselbina častitih gospodov duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana rastla, cvetela in obilo sadu prinašala, kakor bujno raste različno drevje po veselem griču!

V Mariboru, na praznik sv. Vincencija Pavljana, dne 19. julija 1904.

† M i h a e l,

knez in škof.

Stopite k meni! Jaz sem Jožef. Nikar se ne bojte in ne bodi vam bridko . . . K vaši sreči me je Bog poslal pred vami . . da bote ohranjeni na zemlji. (Gen. 45, 4. 5. 7).

Posvečuj petdeseto leto, in ga naznani za odpustek vsem prebivalcem svoje dežele; zakaj to je sveto leto! (Lev. 25, 10).

Pogled na sedanjo misijonsko hišo in cerkev sv. Jožefa.

Začetek cerkve sv. Jožefa pri Celju.

Na vzhodni strani starodavnega mesta Celjskega se vzdiga s temnim gozdom obrastel prijetni grič (300 m), katerega venča čedna cerkev, posvečena sv. Jožefu, redniku Jezusovemu in ženinu Marijinemu.

O zidanju prezalega svetišča pripovedujejo to-le. Leta 1679 je obiskal Celje nevaren gost, grozna kuga, ki je bila lepo mesto že poprej v letih 1349, 1644 in 1647 skoraj popolnoma izpraznila. V tej hudi sili so prestrašeni Celjani šli bosonogi in jokajoči v številni procesiji na ta prijazni hribec, s seboj so nesli pa težek lesen križ, ki so ga kot drevo življenja zasadili vrhu griča z zaobljubo, da hočejo tam cerkev pozidati na čast sv. Jožefu, če bi po njegovi mogočni priprošnji prenehala nalezljiva bolezen. Slavni cesar Leopold I. (1658—1705) je bil izvolil sv. Jožefa, krušnega očeta Jezusovega in od nekdanj kot patrona umirajočih češčenega, za posebnega branitelja pred grozno kugo morilko. V Gradcu so dne 6. julija leta 1680 v slovesnem obhodu nosili podobo sv. Jožefa in podobe drugih priprošnjikov za odvrnitev kuge, kakor sv. Sebastiana, sv. Roka, sv. Antona Paduana, sv. Rozalije, sv. Ignacija Lojolana in sv. Franciška Ksaverija.

Sv. križ, katerega so stari Celjani postavili na kraju zaobljube, je bil kakih dvajset metrov daleč od cerkve vzdan v mrtvašnico, v sedanjo kapelo štirinajsterih sv. pomočnikov. Da je tu shranjeni veliki križ s svetim truplom bil res prvotni križ Bogu vdanih Celjanov, izpričuje stalno ustno izročilo, ki še živi in ki so ga slišali tudi prvi misijonarji od starih mož pripovedovati. Leta 1897 je bilo po zobu časa precej obglodano sveto truplo sneto, popravljeno in v romarsko hišo preneseno ter obešeno na steno v počeščenje božjepotnikom. Podolgovato bruno zaobljubnega križa se pa še vedno nahaja na zunanji poprečni steni zgoraj spominjane kapele vzdano od vznožja do podstrešja.

Tačas je v Celju pastiroval kot arhidiakon Savinjske doline zaslužni mestni župnik Bernard Mavrišič plem. Maurisberg (1655—1682), kateremu je bila Celjska občina imenovani zeleni grič darovala za živinski pašnik.

Slovesno zaobljubo so verni Celjani storili na god sv. Martina, dne 11. novembra 1679; in že meseca januarja nastopnega leta 1680 je nehala razsajati strašna kuga davilka. In zato so meščani nemudoma pričeli zidati zaobljubljeno hišo božjo. Pri svetem delu jim je pomagalo osem sosednih srenj.

Tretjo nedeljo po veliki noči, ravno na sedanji veseli praznik patrocinija ali varstva sv. Jožefa, so vložili hvaležni meščani temeljni kamen. Zidali so tako skrbno in pridno, da je bila prostorna cerkev najbrž dozidana že v tem letu. Tako bi sklepal vsaj iz letopisa ali kronograma nad glavnim vhom, ki se glasi:

DIVVs JosephVs pesteM CILiensIbVs aVfert. Sv. Jožef odzame Celjanom kugo (1680).

Prva sveta maša je bila v novi cerkvi služena dne 21. novembra leta 1681 ali pa gotovo prihodnjega leta 1682.

Čedna cerkev je povsem v skladnem sorazmerju zidana. Dolga je 36, široka 12 in visoka 13 metrov. Razdeljena je v presvetišče, ladjo in pevski kor. Zunaj na pročelju, kjer sedaj ura kaže, so se lesketale tri velike zvezde: grb Celjskega mesta, pravzaprav Celjskih grofov.

Na zapadu stojita kakor junaška čuvaja dva vitka zvonika, v katerih visijo štirje prijetno vbrani zvonovi. Največjega in najnovejšega, 80 Dunajskih stotov tehtajočega, je ulil Peter Hilzer, zvonar v Dunajskem Novem mestu. Dne 27. aprila 1884 je bil obešen na svoje mesto, od koder se njegov čisti glas A razlega daleč tja po Savinjski dolini.

Okrašen je s podobami svetega križa, svete Družine in avstrijskega orla in pa z napisom: O bone sancte Joseph, efflagita nobis pios atque bonos confratres in cunas huius provinciae, eas gubernante Superiore atque Patre. Horvat lubilante, et retribue procuranti te Macur et benefactoribus! O dobri sv. Jožef, izprosi nam pobožnih in dobrih sobratov za te pokrajine zibel, katero vlada superior in oče Horvat jubilar, in poplačuj pripravo Macurju in dobrotnikom!

Cerkev je imela že s početka pet lesenih altarjev, ki so bili tekom časa večkrat prenovljeni, pa tudi docela predrugačeni. Leta 1685 je glavni altar kupila grofinja Margaritha Thurn. Leta 1861 je novi veliki altar za 5400 kron oskrbel vrloznani vizitator ali obiskovalec misijonarjev sv. Vincencija Pavljana, o. Dominik Schlick. Kipi v altarnem tronu predstavljajo zaročenje blažene device Marije s sv. Jožefom pred višjim duhovnikom, čigar spomin praznuje cerkev dne 23. januarja vsakega leta na podlagi evangelijskega poročila: Ko je bila njegova mati Marija Jožefu zaročena. (Mat. 1, 18).

Na desni ali evangelijski strani stoji altar sv. Roka, pomočnika zoper kugo in na levi ali epistolski sv. Sebastiana, tudi variha zoper ta hčič božji. Oba sta bila enako v zgoraj omenjenem letu 1861 prenovljena za vsoto 2036 kron. Ne daleč od altarja sv. Roka je izprva stal altar svetih apostolov. Ko so pa rajni knezoškof Anton Martin Slomšek po nasvetu slovečega superiorja Janeza Nep. Klajžer osnovali bratovščino sv. Cirila in sv. Metoda za zedinjenje razkolnih bratov, je bil altar posvečen na čast tema dvema slovanskima apostoloma. Njemu naproti stoji altar brezmadežnega spočetja Marije device, katere krasni kip je bil leta 1880 slovesno

venčan. Za prenovitev teh dveh stranskih žrtvenikov je bilo potrošenih 2336 kron in 82 helarjev.

Za razne priprave in poprave so častiti gospodje misionarji pri svojem dohodu izdali približno 32.341 kron. Ko so leta 1880 slavili dvestoletnico obstanka preljubljene romarske cerkve, so prenovili ali bolje rečeno predelali stari žagrad v kapelo za izpovedovanje. Obenem je v tem prostoru dal mnogočastiti gospod vizitator Vilhelm Müngersdorf na lastne stroške postaviti vkusno izdelani altar sv. Vincencija Pavljana.

Lična cerkev sv. Jožefa, najlepša cvetica, ki je kedaj vznikla na tem solnčnem griču, je kmalu tako zaslula, da so verniki od vseh strani prihajali iskat pomoči in tolažbe v silah, nadlogah in težavah. Hiša božja je postala hiša miru in veselja, milosti in blagoslova. Tukaj so dobivali in dobivajo bogoljubni romarji obilo duhovnih in telesnih dobrot.

Hram božji je obdarovan s posebnimi predpravicami. Duhovnik, ki izroči vsa svoja dobra dela preblaženi devici Mariji za verne duše v vicah, ima pravico privilegiranega altarja, to se pravi, pri kateremkoli altarju mašuje, dobi pri sveti daritvi popolni odpustek na korist ubogim dušam v čistilišču. Enako pridobi vsak obiskovalec cerkve, ki daruje dobra dela v prid dušam v vicah, po svetem obhajilu slednji dan, ob nedeljah in ponedeljkih pa že pri sveti maši in po opravljenih molitvah za svete odpustke popolni odpustek v prid dušam v vicah.¹

Vsemogočni in vsedobri Bog naj še dalje in dalje prav bogato deli na tem svetem kraju po mogočni priprošnji sv. očaka Jožefa vernikom svoje darove in milosti!

¹ Sicer pa primeri odlok svete kongregacije za odpustke in relikvije z dne 19. novembra 1885. (Franz Beringer, *Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch*. Paderborn, 1904. Štev. 295. Str. 326—331).

Nastanek misijonske hiše pri sv. Jožefu nad Celjem.

a severni strani tik cerkve stoji misijonska hiša, ki je šele tekom več let dobila svojo sedanjo lepo obliko. Dne 23. aprila leta 1772 je načelnštvo Celjskega mesta odkazalo, za večne čase, pripraven prostor za zidanje nadarbinske hiše ali prebivališča za duhovnika pri cerkvi sv. Jožefa. V hvalevredni namen je Jožef Jurij Schiratnigg, beneficiat pri kapeli matere božje sedem žalosti v župnijski cerkvi sv. Daniela v Celju, daroval 4000 kron; in tedanji mestni župnik Martin F. Bartolotti je vložil 2000 kron. S tem denarjem je bil dne 10. decembra 1776 ustanovljen beneficij pri sv. Jožefu, in dne 11. junija leta 1777 ga je v Gradcu potrdila slovita avstrijska cesarica Marija Terezija (1740—1780).

Vogelni kamen za hišo stalnega duhovnika pri sv. Jožefu je dne 10. junija 1776 vložil že zgoraj imenovani Celjski župnik in opat (ta čast je v Celju šele od leta 1761) Martin F. Bartolotti. V mesecu decembru tistega leta je bila stavba dovršena.

Prvi duhovnik, ki je užival dohodke nadarbine pri sv. Jožefu, je bil darežljivi Jožef Jurij Schiratnigg, pa je, žal, že dne 9. decembra 1777 umrl. Pokopali so ga na pokopališču, ki je bilo priredjeno okoli cerkve. Na to spominja kapela, ki še dandanes stoji blizu cerkve na južni strani. Posvečena je štirinajsterim svetim pomočnikom. Vendar v novejšem času so postavili na njen altar podobo Lurške matere božje, okoli katere se vrstijo majhni kipi slavnih pomočnikov.¹

Leta 1787 je bil beneficij pri sv. Jožefu povzdignjen v kuracijo, h kateri so spadali kraji: Zavodno, Grad, Pristava, Pečovnik in šest hiš iz Laške nadfare.

Prvi pravno vmeščen kurat ali dušni pastir je bil bogoljubni Ambrozij Perkan, ki je služboval od leta 1787 do leta

¹ Kdor hoče kaj več izvedeti o 14 pomočnikih, beri: Heinrich Weber, Die Verehrung der heiligen vierzehn Nothhelfer, ihre Entstehung und Verbreitung. Kempten, 1886. Str. 131. 8°.

1802, v katerem je obnemogel. Leta 1847 je dal Celjski vikar Mihael Plaskan pri popravi kapele, pred katero so bili pokopali pobožnega kurata, odpreti njegov grob, v katerem je ležalo truplo še nestrohnjeno. Služabnik Kristusov je umrl na glasu svetosti.

Kuracija je bila dne 10. marca 1802 po odloku cerkvene in državne oblasti odpravljena. Vendar je leta 1809 duhovnik Jožef Zore vnovič oskrboval beneficij pri sv. Jožefu, dokler ni bil le-ta na predlog Celjskega opata Franca Ks. Hoblnigg zavoljo prepičlih dohodkov začasno združen s tretjo kaplanijo v Celju. Dne 3. avgusta 1831 sta bili te dve nadarbini zedinjeni za vselej.

Hišo in njivo je vzel v najem za 100 kron Celjski zvonar Jurij Steinmetz. Patron podružnice sv. Jožefa je bil izprva deželni vladar, in od dne 7. marca 1848 pe je verski zaklad Štajerski.

Takovšno je bilo stanje cerkve in nadarbinske hiše pri sv. Jožefu, ko so došli častiti gospodje misijonarji sv. Vincencija Pavljana na čarobno krasni grič, ki je obrobljen s smrekami, ravnimi kakor sveče.¹

¹ Ignaz Orožen, Das Bisthum und die Dioecese Lavant. III. Theil. 2. Das Dekanat Cilli. Cilli, 1880. Str. 123 nsl. in str. 193 nsl. — Hauschronik des hl. Josef zu Cilli. Zusammengeschrieben im Auftrage des hochw. Herrn Visitators Wilhelm Müngersdorf von Anton Potočnik. — Necrologus Congregationis missionis. V tem zapisniku so zbrani kratki življenjepisi vseh članov misijonske družbe, ki so umrli v Celju. — Dr. Fr. S. Pichler, Das Samnthal und Cilli mit der Votiv- und Wallfahrtskirche St. Josef nebst dem Missionshause der P. P. Lazaristen in Steiermark. Wien, 1884. Str. 35—56. — Dr. Richard Peinlich, Geschichte der Pest in Steiermark. Graz, 1877. I. Band; Graz, 1878. II. Band. (Str. 519). — «Sv. Jožef pri Celju» v knjigi: Življenje preblažene device in matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa. Spisal Janez Volčič. Izdala družba sv. Mohora. V Celovcu, 1889. Četrty del. Str. 281 in 282.

Družba duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana, vpeljana pri sv. Jožefu nad Celjem.

do ne pozna in ne časti slavnega apostola krščanske ljubezni, sv. Vincencija Pavljana, ki je bil dne 24. aprila 1576 rojen v prijaznem selu Rakinu (Raquines)¹ v župniji Podiju (Pouy) blizu mesta Daksa (Dax) na južnem Francoskem v škofiji, v kateri se nahaja danes tako slavno Marijino mesto Lurd (Lourdes).

¹ Splošno je mnenje, da je sv. Vincencij Pavljan rodом Francoz. To podpira tudi breviarij, v katerem beremo: «*Vincentius a Paulo, natione Gallus, Podii non procul ab Aquis Tarbellis in Aquitania natus*». Toda nedavno je Dr. D. Antonio Hernandez y Fajareés, vseučilišni profesor v Saragosi (Zaragoza), izdal 349 strani broječo knjigo, v kateri dokazuje, da je plemeniti bogo- in človekoljub bil Španec, rojen v «*Tamerite de Litera*» v pokrajini Huesca v Aragoniji. Starši so kmalu po njegovem rojstvu odpotovali ž njim na Francosko, ki je tako postala njegova druga domovina. Dokaz za to trditev je zlasti dejstvo, da ob njegovi kanonizaciji niso mogli najti krstnega lista. V Rakinu, župnije Pouy in škofije Dax, kjer bi naj bil zagledal luč sveta, ni bilo ničesar najti o tem, in priče so le izpovedale, kar so slišale. Da ni najti krstne knjige v Pouy, zato ni veljavnega razloga, pač pa za «*Tamerite de Litera*», katero mesto so Francozi leta 1642 razdjali, in so se pri tej nesreči izgubile matične knjige.

Prav bogato je slovstvo o življenju in delovanju proslulega apostola krščanske delavne ljubezni. Temelj življenjepisu svetega spoznavalca je položen zlasti po dveh delih. Prvo je oskrbel glasoviti škof Alojzij Abelly, učenec in zvesti prijatelj sv. Vincencija, ki ga je on priporočil za duhovnega voditelja javne bolnišnice v Parizu. Priobčil je knjigo z naslovom: *La vie du vénérable serviteur de Dieu, Vincent de Paul, instituteur et premier général de la congrégation de la mission, divisée en trois livres*, par Messire Louis Abelly évêque de Rodez. Paris, 1664. Kar je škof Abelly spregledal, zlasti mnoga pisma sv. Vincencija, je pridno zbiral Collet, duhovnik misijonske družbe, doktor in profesor bogoslovja v Parizu, ter je na svetlo dal v obširni razpravi: *La vie de St. Vincent de Paul, instituteur de la congrégation de la mission et de filles de la charité*. Nancy, 1748. — Neimenovan pisatelj je previdno in pridno iz teh dveh življenjepisemskih del sestavil novo knjigo in jo je obogatil z lastnimi pristavki: *La vie de St. Vincent de Paul, instituteur et fondateur de prêtres de la mission et de filles de la charité*. Paris, 1787. V osmi izdaji je izšel izborni življenjepis: *Saint Vincent de Paul (1576—1660)* par Emmanuel de Broglie. Paris, 1902. Str. 234.

Umrli je vobče občudovani služabnik božji dne 27. septembra leta 1660. V življenju so mu veljale in mu še po smrti veljajo svetopisemske besede: Gospodov duh je nad menoj... da pridigujem ubogim, ozdravljam pobite v srcu, oznanjam jetnikom prostost in zaprtim rešenje, da tolažim vse žalostne. (Iz. 61, 12).

Bogonadarjeni mož je poleg drugih dobrodelnih naprav ustanovil družbo hčera krščanske ljubezni, ki so v Lavan-tinski škofiji najbolj znane pod imenom usmiljene sestre, in delujejo uspešno v Mariboru, Ptuju, Celju, Brežicah, Vojniku in Slovenjgradcu. Vpeljal je vrhu tega kongregacijo duhovnikov misijonarjev, navadno lazaristov imenovanih, ki bi naj po ljudskih misijonih učili vernike, krščansko živeti. Ko je prezaslužni služabnik Gospodov umiral, ga je poprosil prihiteli misijonar blagoslova za svoje sobrate misijonarje. Sv. Vincencij je povzdignil svoje že otrple roke in je obrnil svoje že ugašajoče oči k nebesom ter je izrekel svoje zadnje besede: Bog, ki je dobro delo začel, ga bo tudi dovršil!

In res, slovesne besede velikega svetnika so bile pre-roške, ki se še vedno izpolnjujejo.¹ Družba misijonarjev sv. Vincencija Pavljana je razširjena že po vsem katoliškem svetu, in se še zmeraj širi in množi.

Kdor želi poznati ves pomen in namen družbe, naj bere zlata pravila, katera ji je dal njen ustanovitelj dne 17. maja 1658, torej šele tedaj, ko je že trideset let uspešno delovala,

¹ Za sv. Vincencijem Pavljanom vladajo družbo duhovnikov misijonarjev tako imenovani generalni superiorji. Vseh dosedanjih predstojnikov je že 16. Njih imena so: 1. sv. Vincencij; 2. René Alméras (1661—1672); 3. Edme Jolly (1673—1697); 4. Nicolas Pierron (1697—1703); 5. Franç Watel (1703—1710); 6. Jean Bonnet (1711—1735); 7. Jean Couty (1736—1746); 8. Louis de Bras (1747—1761); 9. Antoine Jacquier (1762—1787); 10. Felix Cayla de la Garde (1788—1800); 11. od leta 1800 do 1827 je predstojnikovalo sedem generalnih vikarjev, dokler ni bil izvoljen za generala Pierre de Wally (1827—1828); 12. Dominique Salhorgne (1829—1835); 13. J. B. Bozo (1835—1842), ki je bil zavaljo popustljivosti ali prevelike dobrotljivosti odstavljen, in je vsled tega zapustil družbo, ali končno se je spravil z njo in vrnil vanjo, in je v nji mirno v Gospodu zaspal leta 1870. Trije poslednji generalni superiorji Etienne, Boré in Fiat bodo pozneje opisani natanje.

kakor je razvidno iz pisma, pridejanega splošnim pravilom in konstitucijam misijonske družbe.¹ Poprej ji je bil čednostni mož sam živo pravilo. Nikdar ni zapustil pota, ki ga je zdaj pokazal sobratom tovarišem, češ, da morajo svojo voljo vselej ravnati po spoznani volji božji. Pred vsem naj posvečujejo same sebe po hoji za Kristusom in potem se naj vadijo v poklicu, ubogim oznanjevati evangelj, zlasti ubogim na deželi.

Vednega spomina je pač vredno, da je ravno pri sv. Jožefu tik Celja tej družbi tekla zibel za našo ljubo Avstrijo. Tukaj so se najprvo naselili duhovni sinovi sv. Vincencija Pavljana; šele pozneje se je to zgodilo tudi po mnogoterih drugih mestih avstrijsko-ogrske države. Eno leto po dohodu misijonarjev v Celje je bila ustanovljena centralna ali osrednja hiša² misijonarjev v Gradcu 1853. — Na veseli praznik sladkega imena Marijinega, dne 12. septembra 1897, so dospeli čislani gospodje misijonarji Vincentinci od sv. Jožefa pri Celju tudi k sv. Jožefu v Studencih pri Mariboru.³

Zanimivo je prašanje, kako so došli misijonarji lazaristi na rajsko lepi grič sv. Jožefa pri Celju? Dunajski nadškof kardinal Krištof Anton grof Migazzi je bil sicer že leta 1760 poklical misijonarje sv. Vincencija Pavljana v svoje stolno mesto; vendar po preteku petih let so morali zapustiti Avstrijo, ker so se vzdignili zoper nje ljuti sovražniki.⁴

¹ Plemeniti konvertit grof Stolberg je pismo in pravila, polna krščanske modrosti, ponatisnil v svoji knjigi: *Leben des hl. Vincentius von Paulus nebst desselben Ordensregeln und ein aus dem Italienischen übersetztes Gespräch der hl. Katharina von Siena*. Von Friedr. Leop. Grafen zu Stolberg. Münster, 1836. 3. Aufl. Str. 309—344.

² Gründung des Centralhauses in Graz 1853. (*Annalen der Congregation der Mission*. Band 66. Jahr 1901. Graz, 1901. Str. 159). — Gründung des Hauses in Wiener-Neudorf 1854. — Gründung des Hauses in Wien (Kaiserstraße) 1855. — Gründung des Hauses in Währing 1878. — Gründung des Hauses in Laibach. (Idem, Band 67. Jahr 1902. 1. Heft. Graz, 1902. Str. 19 nsl).

³ Eröffnung der neuen Missionsanstalt Jesus-Maria-Josef in Brunnendorf bei Marburg, am 12. September 1897. Marburg, 1897. Str. 45.

⁴ *Memoires de la Congregation de la Mission*. Tom. I. — *Annalen der Congregation der Mission*. Band 66. Jahr 1901. 2. Heft. Graz, 1901. Str. 156 nsl.

Za cesarja Ferdinanda I. Dobrotljivega (1835—1848), ki je v Pragi umrl leta 1875, so se časi zboljšali vsaj toliko, da so se smele usmiljene sestre, duhovne hčerke sv. Vincencija Pavljana, naseliti v Avstriji. Znameniti knezoškof Seckovski, Roman Sebastian Zängerle, je poslal šest pobožnih devic iz Gradca v Monakovo, da bi se pri tamošnjih usmiljenkah izšolale in potem enaki zavod ustanovile v Gradcu.¹ Med njimi se je posebej odlikovala po svojem duhu in srcu grofica Marija Jozefa, najstarejša hči grofa Henrika Adama Brandis, rojena dne 27. novembra 1815 v Gradcu.

Dne 22. aprila 1841 so se častite sestre vrnile v Gradec, kjer so bile na rojstni dan sv. Vincencija Pavljana dne 24. aprila rečenega leta slovesno vpeljane v Graški zavod. Grofinja Brandis, po preoblječenju sestra Leopoldina, je bila izvoljena za prednico Graškemu samostanu in kesneje še za vizitatorico celi avstrijski provinciji usmiljenih sester ali hčera krščanske ljubezni. Težav in odgovornosti polno službo je opravljala krepostna redovnica pol stoletja. Bogata na zaslugah za cerkev in državo je usmiljena samarijanka mirno v Gospodu zaspala dne 11. januarja leta 1900.

Ko je praznovala petdesetletnico² svojega blaženega delovanja, je prejela dne 21. novembra 1887 od presvetlega cesarja naslednji brzojav: »Cesar grofinji Jozefi Brandis. Gradec. Z odkritosrčnim veseljem se spominjam Jaz vašega petdesetletnega, blagodejnega delovanja in želim iskreno, da bi vam Vsemogočni še dolgo časa dovolil nadaljevanje blagoslovljene delavnosti! Franc Jožef.« Se ve, blaga redovnica si je želela pri svojem mnogoletnem delovanju in mu je posvetila vsa svoja dela, vse svoje molitve in pobožnosti, le zaklad, o katerem pravi sveto Pismo: »Nobeno oko ni videlo, nobeno uho ni slišalo, v nobeno srce ni prišlo,

¹ Dr. P. Bonifacius Sentzer, Roman Sebastian Zängerle, Fürstbischof von Seckau und Administrator der Leobner Diöcese 1771—1848. Graz, 1901. Str. 193—202.

² Beri spis: Cinquantième anniversaire de vocation de la soeur Leopoldine de Brandis. (Annales de la Congregation de la Mission. Tom. 53, str. 560).

kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.« (I. Kor. 2, 9). Ta velikodušna mati obiskovateljica usmiljenih sestrá po avstrijsko-ogrski provinci je mnogo pripomogla¹, da so došli v Celje, in tako tudi v Avstrijo, duhovni sinovi sv. Vincencija Pavljana, apostola vseh trpečih na duši in na telesu.

Prvi špiritual ali duhovni voditelj usmiljenih sester je bil učeni in pobožni duhovnik Janez Nepomučan Klajžer, rojen v župniji sv. Lavrencija v Slovenskih goricah. Ko je leta 1850 potovala častita sestra predstojnica Leopoldina v Pariz, da bi tam bolje spoznala pravi duh družbe usmiljenih sester in bi se ž njimi popolnoma zedinila, kar se ji je tudi v kratkem posrečilo, tedaj je spremljal sestro Leopoldino Brandis in sestro Hildegardo Robič v Pariz podvzetni Klajžer. Tamkaj se je seznanil z družbo misijonarjev sv. Vincencija Pavljana, ki so prvotno prebivali v zavodu sv. Lazarja (de St. Lazare). Vrli sinovi sv. Vincencija Pavljana so se blagemu možu tako prikupili in omilili, da je sklenil, odslej neprestano moliti v namen, da bi se goreči misijonarji naselili tudi po Avstriji. Njegove molitve in prošnje so bile kmalu uslišane.

Ko je generalni superior ali načelnik misijonarjev in usmiljenih sester v Parizu rekel sestri Leopoldini, da bi za

¹ Njeno življenje in delovanje je izpodbudno popisano v knjižici: *Bemerkungen über unsere ehrwürdige Schwester Maria Josefa Brandis, gestorben den 11. Jänner 1900 im Centralhause zu Graz, 84 Jahre alt, 62 des Berufes.* Regensburg, 1900. 4°. Strani 24. — Kratko pa jedno je vzgledno življenje in neumorno delovanje preblage redovnice opisal o. Bonifacij Sentzer, iz reda sv. Benedikta, v sestavku »Schwester Leopoldine Brandis, und das Institut der barmherzigen Schwestern«, ki ga je priobčil v listu: *Der barmherzige Samaritan. Zeitschrift zur Förderung der christlichen Nächstenliebe. Zugleich Organ für die St. Vinzenz-conferenzen.* Bozen, 1900. Heft 4 (str. 53 do 56) in Heft 5 (str. 79 do 81). Mnogo zanimivih podatkov o sestri Leopoldini Brandis najde čitatelj v francoskih letopisih: *Annales de la Congregation de la Mission.* Tom. 43. str. 84 nsl; tom. 48. str. 189; tom. 53. str. 561; tom. 54. str. 515.

Pod zalo cerkvijo brezmadežnega spočetja preblažene device Marije v Gradcu se nahaja prav prostorna in lepa rakev za rajne ude obojne družbe sv. Vincencija Pavljana. Altar s kipom žalostne Matere božje (pietá) stoji na levisi od vhoda. Grobovi za misijonarje so v zid izvotljeni na evangelijski, za usmiljene sestre pa na epistolski strani. Vsako leto na vernih duš dan se opravi tukaj slovesna služba božja za umrle

ustanovo semenišča v Gradcu trebalo misijonarjev, je hipoma odgovorila: O, te bomo že dobile! In hrabra redovnica je leta 1851 pripeljala iz Monakovega v Gradec vnetega misijonarja Jerneja Touvre, ki je krepko podpiral prizadevanje več katerih blagih oseb, da bi se naselili lazaristi tudi v Avstriji. Vrli mož je marsikaj daroval v ta namen, zlasti za naselitev pri sv. Jožefu v Celju, kjer je tudi bival, pa le kratek čas.

Plemeniti misijonar je bil rojen dne 2. decembra 1799 v francoskem mestu Metzu. Redovno obleko je prejel dne 4. oktobra 1822 in dve leti pozneje je storil svete obljube. Za mašnika je bil nadarjeni in pobožni mladenič posvečen dne 12. junija 1824. Vseh bogoslovnih predmetov se je rad učil, ali najrajši se je pečal z zgodovino, katero je tudi kot profesor prav zanimivo prednašal. V Avstrijo poklican se je kmalu privadil nemščine in je blaženo deloval v Gradcu do

Vincentine in Vincentinke. Grob rajne sestre Marije Jozefe Leopoldine Brandis najdeš ravno vходу nasproti v ti-le podobi:

Mutter.

Hier ruht
mitten unter ihren
geistlichen Töchtern
die wohllehrwürdige Mutter
Schw. Maria Josepha Leopoldine
Brandis.

*Mache, o Herr, ein Herz aus unserer Versammlung, und lass sie stets eine
Versammlung deines Herzens sein. Worte unserer teuren ehrwürdigen*

Gründerin und erste Visitatorin der Versammlung
der Barmherzigen Schwestern des hl. Vinzenz von
Paul in Österreich-Ungarn.

Geboren zu Graz am 27. November 1815, ge-
storben zu Graz im Zentralhause am 11. Jänner 1900.

Ihre letzten Worte waren: Ja, Vater, in deine
Hände empfehle ich meinen Geist!

Möge dieser Geist unserer ehrwürdigen Mutter
auch hienieden unter ihren Kindern immer lebendig
bleiben!

leta 1860, v Wiener-Neudorfu do leta 1866 in potem na Dunaju, kjer je kot najstarejši član misijonske družbe v avstro-ogrski provinci umrl dne 9. maja 1880. Njegovi ostanki počivajo v skupni rakvi častitih gospodov misijonarjev v Neudorfu pri Dunaju. Rajni Touvre je bil kaj skromen, ljubezniv in prijazen tovariš; sam vedno vedrega obraza, je tudi druge rad razveselil s kako nedolžno šalo. Mater božjo je iskreno častil in v izpovednici je neutrudno deloval.

Ko je bolnika obiskal nekega dne sobrat in ga vprašal, kaj dela v bolezni, je le-ta vesel odgovoril: *Jaz potujem*. Poprašan za pojasnilo, je dejal: Zdaj v bolezni obiskujem v duhu vse cerkve, ki sem jih kedaj v življenju obiskal, in molim v njih in sicer najprvo pri altarju, kjer prebiva moj ljubi Vzveličar v najsvetejšem zakramentu, in potem grem k drugim altarjem in počastim svojo blaženo mater Marijo in za njo svetnike in svetnice, katerim so altarji posvečeni.

Da bi se sprožena misel o naselitvi Vincentincev v Avstriji čim preje uresničila, je bil v to svrho sestavljen poseben odbor, v katerem so sedeli trije blagodušni grofje in sicer Karol grof d' Avernas, Klement grof Brandis, naddvornik cesarja Ferdinanda I., in pa Ferdinand grof Brandis, posestnik zgodovinski znamenitega grada v mestu Mariboru. Teženje čislanih odbornikov je navdušeno podpiral tedanji kn. šk. dvorni kapelan Graškega knezoškofa, podjetni gospod Marko Glaser, poznejši župnik pri sv. Petru niže Maribora in častni kanonik Lavantinske škofije. Za naselitev duhovnikov misijonarjev v Avstriji se je krepko potegoval tudi bogoslužni špiritual Graške duhovnice, glasoviti dr. Alojz Schlör.

Modri ravnatelj usmiljenih sester, Janez Nep. Klajžer, je nasvetoval odboru, da naj sam skrbi za odgojo potrebnih misijonarjev. In res, bili so précej trije goreči duhovniki odposlani v Pariz, da se izšolajo pri tamošnjih misijonarjih sv. Vincencija Pavljana za svoj novi poklic. Dne 12. novembra leta 1851 so v imenu božjem začeli svoj noviciat: Janez Nep. Klajžer, tedaj ravnatelj v Graškem bogoslovnem semenišču, Jakob Horvat, špiritual usmiljenih sester v Gradcu, in Anton Žoher, kapelan pri sv. Ilju v Slovenskih goricah.

Meseca aprila 1852 so se jim pridružili še trije drugi duhovniki in sicer: Martin Derler, kapelan pri Sv. Ilju v Fischbachu škofije Sekovske, zdaj že sivolasi starček superior na Dunaju, potem Jožef Reš, mestni kapelan v Pliberku na Koroškem, in Jožef Premož, kapelan pri sv. Martinu blizu Slovenjgradca.

Ko si Sekovski knezoškof vsled tedanjih javnih razmer ni upal sprejeti v svojo škofijo vrnivših se misijonarjev, je odbor poprosil Lavantinskega knezoškofa za sprejem duhovnih sinov sv. Vincencija Pavljana. Blagosrčni grof Klement Brandis je v ta namen ponudil svojo graščino Freistein pri Pragerskem na Spodnji Polskavi. Vendar bistrovidni knezoškof Anton Martin Slomšek so želeli, da se naj dobrodošli misijonarji lazaristi naselijo pri sv. Jožefu tik Celja.

Ko je bil knezoškofov predlog radovoljno sprejet, so pričeli nemudoma cerkev in hišo na osojnem hribcu sv. Jožefa pri Celju pripravljati za naselitev težko pričakovanih misijonarjev. Dobrotljivi cesar Ferdinand I. in njegova presvetla soproga Marija Ana Pija († dne 4. maja 1884 v Pragi) sta darovala za podvzetje 8000 kron; knezoškof Anton Martin so žrtvovali 2000 kron in so vrhu tega še obljubili do smrti vsako leto plačevati 800 K. Rajni stolni prošt Mihael Pikl je leta 1867 lazaristom sporočil majhen vinograd v Zvodnu. Nadalje je veledušni nadvojvoda Maks, ki se je dne 14. aprila 1864 s svojo soprogo Charlotte na ladji Novarra iz luke Miramarske odpeljal v svoje Mehikansko cesarstvo, podaril 410 kron, Sekovski knezoškof Otokar Marija grof Attems je vplačal 100 kron, in Ferdinand grof Brandis je v letih 1868 in 1869 daroval po štrtinjak vina.

Med posebne dobrotnike misijonarske postaje v Celju se še prištevajo: Marko Glaser, korar Jožef Rozman, Konjiški nadžupnik, župniki Plaskan, Kososek in Vojsk, potem zgoraj imenovani Jernej Touvre, dalje Ambrož Veberič, ki je vložil 1180 kron, in gospa Jozefa Haslinger, ki je 2000 kron izročila za novi veliki zvon. Mnogo je storila za novo naselbino sestra Grand, ki je leta 1851 došla iz Pariza, da bi usmiljene sestre v Gradcu, ki so se združile s Parizom, podučevala v pravem duhu sv. Vincencija Pavljana. Priskrbela je za cerkev

sv. Jožefa kelihe, mašno opravo, mašne knjige, sploh vse, kar je potrebno za opravljanje službe božje.

Po srečni dovrstitvi najnujnejših poprav in najpotrebnejših priprav so pod vodstvom častitega gospoda Konrada Hirl, superiorja misijonske hiše v Koloniji Agripini ali Kolinu ob Renu, častiti gospodje misijonarji Janez Klajžer, Jakob Horvat in Anton Žoher dne 7. septembra, torej ravno na biljo pred praznikom rojstva Marijinega, leta 1852 pripotovali ob pol dvanajstih v Celje. Tedanji gostoljubni opat Matija Vodušek jim je hitel do Maribora naproti. Popoldne so šli radostnih src na kraj svojega vzveličavnega delovanja. Dne 26. septembra, sedemnajsto nedeljo po binkošti, so te božje poslance rajni knezoškof Anton Martin v slovesni procesiji spremljali iz Celjske opatije v cerkev sv. Jožefa, kjer so jih srčno pozdravili ter zbranim 30 duhovnikom in neštetim vernikom prijazno predstavili.

V nemškem nagovoru, ki so ga imeli izpred altarja in ki je v prepisu shranjen v domačem arhivu misijonske hiše,¹ so razpravljali vprašanje, zakaj da so poklicali misijonarje semgori k sv. Jožefu? Zato pred vsem, da bi se borili zoper nevero, zoper socializem in zoper revolucijo ali prekucijo. Če bodo svojo vzvišeno nalogo v duhu svojega duhovnega očeta, sv. Vincencija Pavljana, izvrševali, ne bodo pogrešali božje podpore, pač pa jo bodo imeli v najobilnejši meri. — V slovenski pridigi, ki so jo s pridržnice govorili blagi nadpastir, so na podlagi svetopisemskega izreka: Idite k Jožefu, in karkoli vam poreče, to storite (Gen. 41, 55), prisposodljali sv. Vincencija Pavljanskega egiptovskemu Jožefu in pa sv. Jožefu, krušnemu očetu našega Vzveličarja. In po vzgledu teh treh Jožefov bodo delovali tudi došli misijonarji za čast božjo in za pravo srečo ljubih Lavantincev.²

¹ Ponatisnjen je v knjigi: Franz Kosar, Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant. Dargestellt in seinem Leben und Wirken. Marburg, 1863. Str. 221—222.

² Poljudno pridigo najdeš natisnjeno v knjigi: Slomšekove Drob-
tinice za leto 1864. V Mariboru. VIII. letnik, šte. II., str. 46—56. — O
ustanovitvi te misijonske hiše beri: Hirl, supérieur, Fondation de la

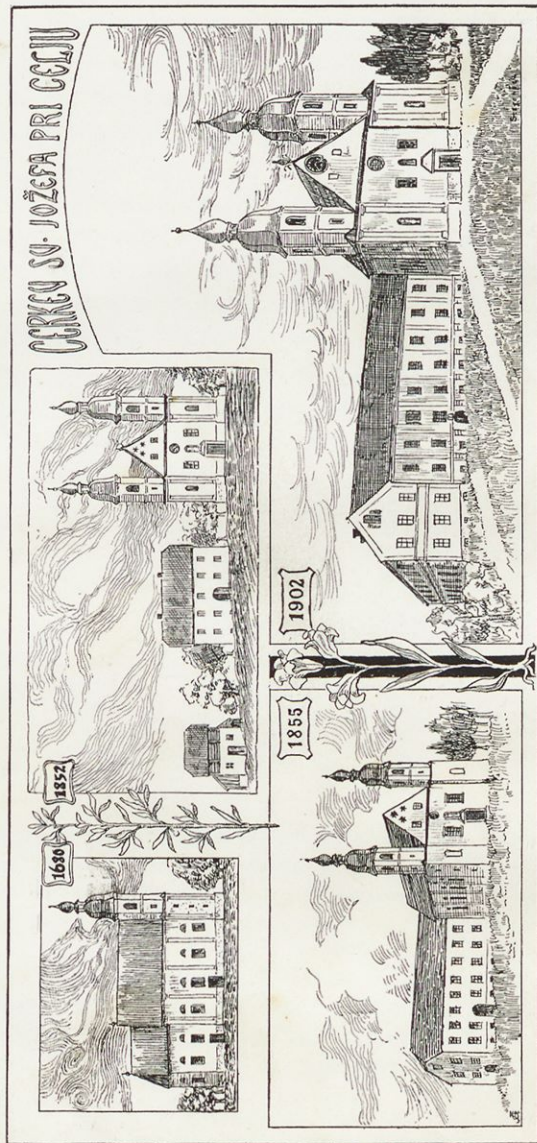
Prvi misijon so vodili zvesti sinovi sv. Vincencija Pavljana pri sv. Leonardu v Lavantinski dolini od 9. do 23. maja 1853. Čudno, da se ga izprva verniki niso hoteli zaupno udeleževati. Bilo je med njimi razširjeno neko prerokovanje, češ, da bodo prišli nekdanji ostri pridigarji, ki bodo imeli parklje in kremplje ter bodo predhodniki antikrista.

Neki kmetič je zaznamenoval ravno došle misijonarje za preroški napovedane pridigarje, in ljudje so mu verovali tako, da jih je mnogo trdilo: Ti misijonarji imajo kozlovske noge in vražje kremplje na rokah. Vendar kmalu so verniki izpremenili svoje mnenje, in so potem veliko zaupanje imeli do misijonarjev. Ko so se poslavljal apostolski možje, so jih ljudje za roke držali in milo prosili, da še naj ostanejo; ali ostali niso.¹

maison. (Annales de la Congrégation de la Mission. Tom. LIV. Str. 515). — Brief des Missionspriesters Macur an den Generalsuperior Herrn A. Fiat. (Annalen der Congregation der Mission oder Sammlung erbaulicher Briefe der Priester dieser Congregation und der barmherzigen Schwestern. Band LXIV. Jahr 1899. 2. Heft. Graz, 1899. Str. 169 nsl). — Die Congregation der Mission in Österreich; die Gründung der einzelnen Häuser der österreichisch-ungarischen Provinz. (Idem, Band LXXVI. Jahr 1901. 2. Heft. Graz, 1901. Str. 155—163). — St. Joseph bei Cilli. (Annalen der Kongregation der Mission. Band 67. Jahr 1902. Graz, 1902. Str. 15 nsl).

¹ Primeri: Annalen der Kongregation der Mission. Band 67. Jahr 1902. 1. Heft. Graz, 1902. Str. 18. — Glej tudi poročilo: Horvat, Mission stérile à Korosko. (Annales de la Congrégation de la Mission. Tom. LIV. Str. 383).

Stavbeni razvoj (1680—1902) hiše in cerkve sv. Jožefa pri Celju.

Izročitev hiše in cerkve sv. Jožefa pri Celju v posest misijonarjem sv. Vincencija Pavljana.

Castiti misijonarji sv. Vincencija Pavljanskega so se bili že precej udomačili pri sv. Jožefu nad Celjem, ko je naš svetli cesar Franc Jožef I. dovolil dne 3. januarja 1855 lazaristom naselitev po avstrijsko-ogrski monarhiji. Misijonarska hiša pri sv. Jožefu v Celju pa je bila dne 14. januarja leta 1865 vnovič pripoznana in potrjena.

Izprva so bili očetje in bratje misijonarji le oskrbniki in kakor najemniki cerkve in hiše pri sv. Jožefu više Celja. Leta 1859 pa je mnogoizkušeni Celjski opat Matija Vodusek prosil knezoškofjski Lavantinski ordinariat, da bi naj dovolil cerkev in hišo izročiti misijonarjem v posest in last. Vsled opravičene prošnje se je sklenila postavna pogodba med ordinariatom in tedanjim vizitatorjem lazaristov, gospodom Dominikom Schlick, vsled katere pogodbe je dobila družba misijonarjev dne 1. junija 1860 v svojo last cerkev, hišo, hleve, vrt, njive in prostor okoli cerkve. Obvezali so se pa, da bodo odsluževali 59 ustanovljenih svetih maš, obresti pa prejemali le za 11 svetih daritev, ker so se obresti za ostalih 48 intencij vračunile med dohodke za tretjo mestno kapelanijo v Celju. Vrhutega so še prejeli pravico do cerkvenih obresti v znesku 51 K 16 h.

Razen cerkve so dobili misijonarji v last tudi hišo, ki je bila pred njih dohodom zelo majhna, ker je v nji prebival le tamošnji beneficiat. Ko je bilo dognano, da pridejo lazaristi k sv. Jožefu, so poslopje podaljšali tik do cerkve. Ker so se člani misijonske „družbe čimdalje bolj množili in ker so duhovniki od vseh strani prihajali k duhovnim vajam na prijazni vrh, zato so podrli siromašno prebivališče cerkvnika ter so leta 1866 misijonski hiši prizidali novo, dve nadstropji visoko poslopje. Leta 1901 so pa v spomin petdesetletnice še misijonski hram povišali za eno nadstropje.

Ker so tudi božjepotniki v vedno večjem številu prihajali na sveto goro, je pomagal pogumni vizitator Vilhem Müngers-

dorf ljubim sobratom tako izdatno, da so leta 1866 v znožju griča na jugu pozidali gostišče, v katerem najde, po spolu ločenih, do 700 oseb primernega prenočišča. — Gredoč naj omenim, da pripada misijonska postaja k občini okolica Celje. V novejšem času so si misijonarji pridobili postavnim potom raznih pravic, katere so jim hoteli zoperniki kratiti.

Tako se je pričela ob prihodu neumorno delavnih gospodov misijonarjev nova, zlata doba za misijonsko cerkev in hišo pri sv. Jožefu poleg Celja. Ker misijonarji niso smeli prositi javne podpore, so se tem zvesteje medsebojno podpirali. Zlasti sta rajna vrla vizitatorja Schlick in Müngersdorf mnogo darovala za olepšanje misijonske postaje. Prvi je žrtvoval približno 33.000, drugi pa 50.000 kron.

Leta 1862 je dal vizitator Dominik Marija Adolf Schlick postaviti novi veliki altar, novo pridiznico na evangeljski strani; stara pa se je nahajala na epistolski strani in ni dobro služila govornikom. Dalje je oskrbel cerkvi novi tlak in slikarije, ter je dal prenoviti stranske altarje in stare orgle, streho pa prekriti in jo z žlebi obrobiti.

Ko so leta 1880 praznovali dvestoletnico obstanka romarske cerkve, so pripravili cerkvi barvana okna, lepe mašne plašče ter umetno izrezljani altar sv. Vincencija Pavljana v starem žagradu. Leta 1884 je častiti gospod Janez Macur priskrbel srebreno monštranco, mnogo cerkvene obleke, cerkveno uro in veliki zvon. V spomin zlatega jubileja je bila zopet preslikana cerkev, so bili prenovljeni vsi altarji in so bili pripravljeni razni paramenti. Častiti bratje misijonske družbe so naredili novi tabernakelj; in sedanji velečastiti gospod superior je kupil nove orgle, katere so bile mojsterski izdelane v znameniti c. kr. dvorni tovarni bratov Rieger v Jägerndorfu. Pojejo dvajset glasov, imajo dva manuala in en pedal in dvanajst skupnih vlakov.¹

V veličajni cerkvi se vršijo mnogovrstne pobožnosti. Ob delavnikih služijo duhovniki od pol šestih do pol osmih

¹ Pohvalno oceno umetnega dela najdeš v mesečnem listu za cerkveno godbo in liturgijo: Gregorianische Rundschau. Graz, 15. September 1902. Nr. 8/9. Str. 115, pod šte. 5.

svete maše, pri katerih verniki ali pobožno pojejo ali pa sveti rožanec molijo. Ob nedeljah je začetek službe božje tudi že ob pol šestih. Ob sedmih je slovesno sveto opravilo in potem pridiga. Ob pol štirih popoldne moli duhovnik sveti križev pot, ali pa razlaga krščanski nauk in potem še opravi svete litanije.

Izredne slovesnosti se vršijo na svetek zaroke blažene device Marije s sv. Jožefom dne 23. januarja, na praznik sv. Jožefa dne 19. meseca marca, potem tretjo nedeljo po veliki noči, ko praznuje cerkev praznik varstva sv. Jožefa, dalje na angelsko kakor tudi na zahvalno nedeljo in zadnjič v torek križevega tedna. Ob teh svečanostih se začne zarana služba božja ob šestih in pozna ob desetih. Kadar je lepo vreme, se opravi ob desetih sveta maša tudi v zunanji kapeli na nekdanjem pokopališču, in pridiguje se pod milim nebom. V nedeljo po prazniku svetega rešnjega Telesa je pri sv. Jožefu lepa nedelja. Pozno sveto opravilo se ne opravlja v mestni župnijski cerkvi, ampak pri sv. Jožefu s slovesnim obhodom s presvetim rešnjim Telesom.

Poglavitna naloga in dolžnost častitih gospodov misijonarjev pa je, kakor že ime kaže, da vodijo bodi doma bodi po farah svete misijone in duhovne vaje. Prvi misijon so imeli goreči misijonarji, kakor je bilo poročano, na Koroškem, in drugega pri sv. Benediktu v Slovenskih goricah in sicer od dne 26. junija do dne 10. julija leta 1853. Ta župnija je takrat pripadala še Sekovski škofiji in je slavila tisočletnico začetka svoje farne cerkve.

Do leta 1861 je bilo svetih misijonov povprek na leto zunaj šest, doma za vernike, ločene po stanovih, pa od 15 do 20; do leta 1874 jih je bilo zunaj od 10 do 14 in doma do 9; do leta 1880 okoli 20 in v domači cerkvi po 9; do leta 1890 je bilo v tujih cerkvah opravljenih 27 do 30 in v lastni cerkvi 7 misijonov. S tem letom je število zunanjih misijonov poskočilo do 35 in 37. Samo v Lavantinski škofiji je bilo od leta 1890 do septembra leta 1902 praznovanih približno 265 misijonov in duhovnih vaj.

V novejšem času opravljajo pogosto pri sv. Jožefu duhovne vaje posamezni duhovniki iz raznih vladikovin. Sploh obiskujejo radi tudi svetni kakor cerkveni dostojanstveniki prijetni hribec, da se telesno in duševno okrepijo. V prejšnjih časih so obiskali cerkev in samostan sv. Jožefa naprimer grof Colloredo, grof Coronini, knez Salm, knez Windisch-Grätz, nadškof Stadler in mnogi drugi veljaki.

Razne pobožnosti, ki so jih vodili duhovniki misijonarji od sv. Jožefa pri Celju v Lavantinski škofiji.

Upam, da bom marsikomu ustregel, ako naštejem tu svete misijone in duhovne vaje, katere so navdušeni možje, ti angeli ali poslanci miru in sprave, imeli v raznih duhovnijah Lavantinske vladikovine.

Kakor je bilo že zgoraj omenjeno, so obhajali prvi misijon leta 1853 pri sv. Leonardu na Koroškem, ki je še tačas pripadal Lavantinski škofiji. Od dne 26. junija do dne 10. julija tistega leta so bili na misijonu pri sv. Benediktu v Slovenskih goricah, kjer so župljani praznovali tisočletnico začetka svoje farne cerkve (853).

Od 23. februarja do 2. marca 1856 so se mudili blagi misijonarji pri sv. Frančišku blizu Gornjega grada. Oznanjevalcem božjega kraljevstva je tu mnogo pomagal vrli dekan Mihael Plaskan. Leta 1857 so od 1. do 16. marca misijonarili v Ljubnem, in od 30. maja do 11. junija v Ločah; leta 1858 od 1. do 15. avgusta v Zibiki. Leta 1859 so obhajali sveti misijon v Mozirju, v Vojniku, na Rečici; leta 1861 pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji; leta 1862 v Spodnji

sv. Kunigundi; leta 1864 pri sv. Petru niže Maribora in pri Novi cerkvi, kjer jih je prav pridno podpiral tedanji farni upravitelj, kanonik Franc Juvančič († 1884). Leta 1865 se je vršil misijon v Lučah in leta 1866 v Galiciji pri Celju.

Duhovne vaje so lazaristi priskrbeli na Kalobju na prošnjo gorečega Marijinega pevca, župnika Jožefa Virk, leta 1854 za dekleta, 1856 za može, 1857 za žene, 1858 za mladeniče. Pri sv. Juriju ob Južni železnici so jih od leta 1855 do 1857 imeli vsako leto za posamen stan. V tem času se je enaka slovesnost vršila pri sv. Križu na Slatini; nadalje v Brežicah od 1857 do 1858 za vse stanove. Tukaj so nadpastir v svojem nagovoru resno opominjali starše, rekoč: »Starši, ako pri otrocih poučevanje, svarjenje, vzgled in molitev vaša še premalo izda, raste drevo z belo škorjo, da najdete šibo tudi v noči.»

Duhovne vaje po stanovih so bile od 1857 do 1858 na Ponikvi; pri sv. Martinu niže Slovenjgradca 1858; v Braslovčah 1858 in 1859; pri sv. Pavlu pri Preboldu 1859; na Laškem 1858 in 1859; pri Spodnji sv. Kunigundi 1863; v Spitaliču 1865; pri sv. Križu tik Slatine 1865 in 1866; na Ponikvi 1867 in 1868; pri sv. Andreju nad Polzelo 1868; v Cirkovicah 1868; v Lučah 1869. Leta 1870 je bil sveti misijon pri sv. Urbanu nad Ptujem; duhovne vaje pa so bile leta 1871 pri sv. Marjeti v Rimskih toplicah in leta 1872 pri sv. Urbanu nad Ptujem.

V letih 1853, 1854, 1863 in 1871 je imel superior od sv. Jožefa za duhovščino duhovne vaje na Slatini, pri sv. Andreju v Lavantinski dolini in pri sv. Pavlu ravnotam. Nadalje so lazaristi obhajali sveti misijon leta 1874 v Žusemu, leta 1875 pri sv. Janezu na Peči; duhovne vaje v Žusemu in na Doberni; sveti misijon na Prevorju, v Ulimju, pri sv. Vidu na Planini; duhovne vaje v Zibiki; sveti misijon v Širju, v Koprivnici in pri sv. Križu poleg Slatine. Leta 1876 so bile duhovne vaje na Prevorju in v Ulimju.

Izvrstno se je obnesel sveti misijon leta 1877 v Jurklostru, in isto velja o duhovnih vajah v Zrečah, pri sv. Kunigundi na Pohorju in pri sv. Vidu na Planini. Leta 1878

se je vršil sveti misijon na Pilštanju; duhovne vaje pa so se vršile v Jurkloštru, na Stranicah in Pilštanju; sveti misijon je še to leto bil pri sv. Petru pri Radgoni in v Kozjem. Leta 1879 je bil sveti misijon obhajan v Zrečah, pri sv. Kunigundi na Pohorju, na Pilštanju, v Kostivnici, pri sv. Egidiju pri Slovenjgradcu; in duhovne vaje so bile v Galiciji pri Celju.

Leta 1880 je pobožni župnik Matej Novak zopet oskrbel duhovne vaje za svoje farane na Prevorju. Tega leta se je vršil sveti misijon o priložnosti sedemstoletnice župnije na Pilštanju, kjer je bila Marijina podoba venčana; o slovesnosti dvestoletnice obstanka cerkve pri sv. Jožefu više Celja, potem v Zagorju nad Pilštanjem, in duhovne vaje so bile v Bučah.

Leta 1881 je bil sveti misijon opravljen v Dobju, na Pilštanju (misijonu podobna pobožnost škapulirska), v Dramljah, v Zrečah, na Doberni; duhovne vaje pa so držali misijonarji pri sv. Egidiju pri Slovenjgradcu in v Kozjem. Leta 1882 so se vršile duhovne vaje pri sv. Lavrenciju na Dravskem polju in pri sv. Križu tik Slatine; sveti misijon pa je bil praznovan v Sevnici in v Bučah.

Leta 1883 so bile duhovne vaje v Kostivnici in pri sv. Križu na Slatini za mladeniče. Nadalje so imeli lazaristi to leto sveti misijon pri sv. Urbanu nad Ptujem, v Razborju, pri sv. Vidu na Planini, pri sv. Volfgangu v Bišu in Trnovcih. Škapulirsko pobožnost so opravili na Pilštanju in duhovne vaje pri sv. Petru na Medvedovem selu.

Leta 1884 so bile svetega misijona deležne te-le fare: sv. Križ pri Slatini, Slivnica pri Celju, Galicija pri Celju, Laporje, sv. Jurij v Slovenskih goricah, sv. Lavrencij v Slovenskih goricah, Žusem; duhovnih vaj pa so se udeležili župljani Ljutomerski.

Leta 1885 so vodili gospodje misijonarji od sv. Jožefa duhovne vaje pri sv. Petru pri Radgoni, sveti misijon v Loki, duhovne vaje pri sv. Juriju ob Južni železnici, sveti misijon na Sladki gori, pri sv. Jožefu nad Celjem zavoľo tisočletnice smrti sv. Metodija, na Pilštanju, pri sv. Hemi,

duhovne vaje v Ulimju, sveti misijon v Ribnici, tridnevno v Sevnici ob Savi.

Leta 1886 so vodili sveti misijon pri sv. Leonardu nad Laškim, v Kozjem, pri sv. Križu nad Mariborom, pri sv. Marjeti na Pesnici, na Pilštanju in duhovne vaje v Gotovljah pri Žalcu. Leta 1887 so imeli sveti misijon pri sv. Marjeti na Pesnici, duhovne vaje pri sv. Miklavžu na Polju, sveti misijon na Kalobju, duhovne vaje pri sv. Juriju v Slovenskih goricah, tridnevno v Makolah, duhovne vaje v Zibiki, sveti misijon pri sv. Rupertu nad Laškim, v Grižah in v Podčetrtku.

Leta 1887 so duhovniki družbe misijonarjev vodili duhovne vaje pri sv. Hemi, sveti misijon v Jurkloštru, v Slovenski Bistrici, pri Veliki nedelji, pri sv. Martinu na Pohorju, na Pilštanju, v Majšpergu, tridnevno na Tinjskem, sveti misijon na Zgornji Polskavi, pri sv. Petru pod Svetimi gorami, na Kebelju, v Špitaliču. Leta 1888 so opravili sveti misijon pri sv. Janezu pri Spodnjem Dravogradu, v Cirkovicah; duhovne vaje v Makolah; sveti misijon pri sv. Osvaidu ob Dravi, v Stopercah, na Pilštanju, duhovne vaje v Špitaliču, tridnevno v Sevnici, duhovne vaje v Laporju in v Koprivnici, sveti misijon v Žičah, pri sv. Križu na Slatini in v Hajdinji pri Ptuju, končno duhovne vaje pri sv. Osvaidu ob Dravi.

Leta 1889 se je vršil sveti misijon v Podgorju pri Slovenjgradcu, na Pilštanju, v Stranicah, pri sv. Marjeti ob Pesnici, v Špitaliču, pri sv. Barbari pri Vurbergu, pri sv. Marku niže Ptuja, pri sv. Kunigundi pri Mariboru, v Kostivnici, v Ribnici; in tridnevna se je obhajala v Sevnici.

Leta 1890 so gospodje misijonarji od sv. Jožefa nad Celjem vodili tridnevno v Žusemu, sveti misijon v Podšredi, v Cirkovicah, na Hajdinji pri Ptuju, na Planini, na Črni gori pri Ptuju, tridnevno na čast vzveličanemu misijonarju Janezu Perboyre pri sv. Jožefu nad Celjem, sveti misijon v Sromljah, na Pilštanju, v Špitaliču, na Vidmu, v Sevnici, tridnevno v Makolah, sveti misijon v Razborju, pri sv. Petru pri Radgoni, pri sv. Barbari poleg Vurberga,

v Žičah, pri sv. Barbari v Halozah. Leta 1891 na Prihovi, na Remšniku, na Prevorju, v Rušah, v Lempahu, pri sv. Križu pri Belih vodah, na Pilštanju, šestdnevnicu na Kalobju (venčanje Marije device), sveti misijon pri Mariji Snežni na Velki, pri sv. Petru na Medvedovem selu.

Število pobožnosti se je od leta do leta pomnoževalo. V letu 1892 je bil sveti misijon v Trbovljah, v Selnici ob Dravi, v Slovenski Bistrici (slovenski in nemški z najboljšim uspehom), ponovljenje v Trbovljah, nadalje pri sv. Barbari v Halozah, na Črešnicah pri Vojniku, na Pilštanju, na Prevorju, v Špitaliču, na Skomrah, v Studenicah pri Poličanah, v Grižah, v Gotovljah. Tridnevnicu so si priskrbeli Makolčani.

Leta 1893 so imeli sveti misijon v Rogatcu (sijajen uspeh), v Trbovljah, v Podsredi (prav blagoslovljen, en misijonar je zbolel na smrt), na Planini, pri sv. Petru pri Radgoni, v Soboti (nemški, zelo uspešen), pri sv. Osvaidu ob Dravi, na Pilštanju, v Kapelah pri Brežicah, v Žetalah, pri sv. Juriju ob Južni železnici, tridnevnicu v Slovenski Bistrici in v Rogatcu, sveti misijon v Dobju, v Pišecah, v Slivnici pri Celju, v Ribnici.

Leta 1894 so lazaristi vodili sveti misijon na Ponikvi, pri sv. Florianu na Boču, v Trbovljah, tridnevnicu v Celjski farni cerkvi, duhovne vaje za može in mladeniče na Teharjih, sveti misijon na Remšniku, pri sv. Marjeti v Rimskih toplicah, tridnevnicu v Slivnici pri Celju, sveti misijon na Pilštanju, pri sv. Martinu v Rožni dolini, pri Novi cerkvi, tridnevnicu v Slovenski Bistrici, v Makolah in v Rogatcu, sveti misijon pri sv. Florianu v Doliču, pri sv. Martinu na Paki, pri sv. Štefanu pri Šmarju, pri Mariji devici v Puščavi.

Leta 1895 so vodili Vincentinci sveti misijon na Doberni, štiridnevnicu pri sv. Magdaleni v Mariboru, sveti misijon v Cirkovicah, v Ločah, na Muti, pri sv. Magdaleni v Mariboru, v Dobovi pri Brežicah, v Loki pri Zidanem mostu, pri sv. Leonardu v Zabukovju (izvrsten uspeh), devetdnevnicu na Pilštanju, sveti misijon v Galiciji, na Vidmu, duhovne vaje na Polju, sveti misijon pri sv. Volfgangu v Slovenskih goricah, štiridnevnicu v Slivnici pri Celju, tridnevnicu v

Galiciji, sveti misijon v Pišecah, pri sv. Lavrenciju nad Mariborom in pri sv. Martinu na Ponikvi.

Leta 1896 se je obhajal sveti misijon v Šmarju pri Jelšah, pri sv. Magdaleni v Mariboru, v Majšpergu, pri sv. Križu na Slatini, v Galiciji, v Razborju pri Zidanem mostu, devetdnevnic na Pilštanju, sveti misijon pri sv. Juriju pod Tabrom, na Vidmu, v Poličanah, v Framu, tridnevnic v Šmarju, v Slovenski Bistrici, v Makolah, v Rogatcu, v Slivnici, v Kostivnici, v Galiciji; zopet sveti misijon v Reichenburgu (blagoslov obilen), v Kapeli pri Radgoni, v Puščavi, pri sv. Štefanu pri Šmarju.

Leta 1897 se je vršila slovesnost svetega misijona pri sv. Petru na Medvedovem selu, štiridnevnic pri sv. Magdaleni v Mariboru, svetega misijona v Trbovljah, v Ločah, v Trbonjah (z velikim uspehom), štiridnevnic v Galiciji, svetega misijona v Lempahu, v Tinjah, pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji (z očividnim blagoslovom božjim), na Razborju pri Zidanem mostu, petdnevnic na Pilštanju, svetega misijona na Prevorju, na Vranskem, tridnevnic v Šmarju, svetega misijona v Kozjem, tridnevnic v Šmarju, na Vidmu, v Framu, v Rogatcu, pri sv. Juriju pod Tabrom, v Slivnici pri Celju, štiridnevnic v Slovenski Bistrici, duhovnih vaj pri očetih trapistih v Reichenburgu, tamkaj za ljudstvo, v Makolah, svetega misijona pri sv. Martinu na Paki, na Spodnji Polskavi, pri sv. Hemi, v Vojniku, v Brezju, v Doliču.

Leta 1898 se je opravljala pobožnost svetega misijona v Studenicah, na Bizeljskem, v Slivnici pri Celju, na Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici, pri sv. Venceslaju pod Prihovo, v Trbovljah, v Žalcu (izreden blagoslov), v Ulimju, tridnevnic v Makolah, svetega misijona na Črešnjevcu, v Vitanju, na Frankolovem, jubilejnega misijona pri sv. Jožefu (varstva sv. Jožefa in zlati jubilej vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I.), svetega misijona v Slovenski Bistrici, pri sv. Petru pri Radgoni, v Braslovčah, pri sv. Egidiju pri Velenju, v Pamečah, na Planini, pri Mali nedelji, pri sv. Leonardu v Zabukovju, tridnevnic v Razborju, svetega misijona pri vseh Svetih pri Ormožu, tridnevnic v Šmarju, svetega mi-

sijona v Koprivnici, na Vidmu, pri sv. Petru pri Radgoni, tridnevnic v Framu, v Rogatcu, v Slovenski Bistrici, v Makolah, pri sv. Juriju pod Tabrom, v Poličanah, svetega misijona v Stopercah, na Skomrah, pri sv. Juriju ob Južni železnici, na Polzeli, duhovnih vaj v Pišecah, v Kamnici pri Mariboru, duhovnih vaj v Selnici ob Dravi, svetega misijona na Muti in na Prihovi.

V letu 1899 so imeli lazaristi sveti misijon pri sv. Jerneju pri Ločah, v Brezjem ob Dravi, pri sv. Petru na Medvedovem selu, na Gomilskem, pri sv. Pavlu v Savinjski dolini, duhovne vaje v Žalcu in v Rušah, sveti misijon na Polzeli, na Hajdinji, na Remšniku, duhovne vaje na Črešnjecvu pri Slovenski Bistrici, pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji, v Kapelah pri Brežicah, sveti misijon pri sv. Andreju v Slovenskih goricah, pri sv. Leonardu nad Laškim, pri sv. Kunigundi pri Konjicah, tridnevnic v Razborju pri Zidanem mostu, na Pilštanju, v Šmarju, sveti misijon v Zdolah, na Vidmu, tridnevnic v Framu, v Slovenski Bistrici, v Makolah, v Pišecah, v Slivnici pri Celju, duhovne vaje na Bizeljskem, sveti misijon v Trbovljah, v Loki pri Zidanem mostu, pri sv. Juriju na Pesnici, v Dramljah in na Sladki gori.

Leta 1900 se je vršil sveti misijon v Podčetrtku, pri sv. Jerneju nad Ločami, pri sv. Volfgangu pri Središču, v Zgornji sv. Kunigundi, pri sv. Križu nad Mariborom, v Vuze-nici, v Celju (marljivo obiskovanje, izreden blagoslov), na Planini, v Svičini, na Polju, tridnevnic v Razborju, duhovne vaje v Dobovi, tridnevnic na Pilštanju, v Šmarju, sveti misijon na Polenšaku, pri vseh Svetih nad Ormožem, štiri-dnevnic na Oljski gori v Polzelski župniji, tridnevnic v Framu, v Slovenski Bistrici, v Makolah, v Rogatcu, v Gali-ciji, v Slivnici pri Celju, sveti misijon pri sv. Petru pod Svetimi gorami, pri sv. Florianu v Doliču, v Dolu pri Hrast-niku, duhovne vaje v Zrečah, v Zabukovju, na Skomrah.

Leta 1901 je bil sveti misijon opravljen v Vojniku, na Ljubnem, v Podgorju, v Trbovljah, pri sv. Jederti nad Laškim, na Remšniku, pri sv. Hemi, pri sv. Barbari v Halozah in pri sv. Egidiju pri Velenju; tridnevnic se je priskrbela v Ga-

liciji, v Makolah, v Razborju, v Kozjem, na Pilštanju, v Šmarju, v Zdolah, v Framu, v Slovenski Bistrici, v Makolah; misijon je še bil v Špitaliču, pri sv. Lavrenciju v Slovenskih goricah, pri sv. Andreju nad Polzelo, pri sv. Martinu nad Slovensko Bistrico, duhovne vaje pa so še bile v Dramljah.

Leta 1902 je bil srečni in zlati čas svetega misijona za faro sv. Martina za Dreto, duhovnih vaj za Polzelo, svetega misijona za Celje, duhovnih vaj za Zreče, tridnevnic za Vojnik, svetega misijona za Kebelj, dvednevnic za Polzelo, kjer je bila obenem ustanovljena Marijina družba; tridnevnic za Podsredo, za Pilštanj, za Razbor, duhovnih vaj za Polenšak, svetega misijona za sv. Jožefa o priložnosti petdesetletnice obstanka tamošnje misijonske naselbe, tridnevnic v Framu, v Makolah, v Slovenski Bistrici, svetega misijona v Dobjem in v Grižah.

Leta 1903 so vodili lazaristi sveti misijon na Rečici in v Pišecah, tridnevnic v Celju in pri sv. Petru niže Maribora, sveti misijon pri sv. Rupertu nad Laškim, v Braslovčah, pri sv. Kunigundi na Pohorju, pri sv. Vidu na Planini, pri sv. Petru v Savinjski dolini in na Prevorju; tridnevnic v Razborju pri Zidanem mostu, na Pilštanju in v Šmarju, sveti misijon v Jurkloštru, duhovne vaje pri sv. Lavrenciju v Slovenskih goricah, tridnevnic v Makolah, v Slovenski Bistrici in na Planini, sveti misijon pri sv. Antonu v Slovenskih goricah in pri sv. Miklavžu nad Laškim.

Do dne 1. maja tekočega leta 1904 so misijonarili gospodi lazaristi na Stranica, v Slivnici pri Celju, v Vitanju, pri Mariji Snežni na Velki, na Gornji Ponikvi in na Frankolovem; šestdnevnic pa so vodili v Ljutomeru in duhovne vaje pri sv. Magdaleni v Mariboru.

Častite gospode misijonarje je v težavnem poslu izpovedovanja prav pridno na misijonih podpiral gospod Anton Meznarič, rojen dne 25. maja 1825 v Vržeju, za mašnika posvečen dne 31. julija 1850, zavoljo vednega bolehanja v grlu od leta 1884 deficient pri Spodnji sv. Kunigundi. Požrtvovalni dušni pastir-jubilar je do svoje smrti, ki ga je dohitela dne 18. decembra 1900, pač mnogo in mnogo ver-

nikov časno in večno osrečil s potrpežljivim poslušanjem njih generalnih ali dolgih izpovedi.

Pri večini misijonov je pomagal v izpovedovanju tudi častiti o. Benedikt Gradišnik, rojen dne 5. avgusta 1826 na Doberni, preobleden v redu frančiškanskem dne 9. septembra 1850; obljube je storil dne 5. septembra 1852 in za mašnika je bil posvečen dne 18. oktobra 1854. Ker bo neutrudni, modri izpovednik kmalu praznoval zlati jubilej mašništva, želim, da ga božji Pastir napolni z vsem nebeškim blagoslovom in milostjo!

V predstoječem poglavju niso našteje duhovne vaje, ki so bile pri sv. Jožefu vsako leto obhajane za vse stanove najmanj po sedemkrat; začas rajnega superiorja Jakoba Horvat tudi do sedemnajstkrat na leto. Izpuščeni so dalje vsi sveti misijoni in vse duhovne vaje, ki so jih goreči misijonarji od sv. Jožefa vodili po Kranjskem, Koroškem, v Sekovski škofiji, po Tržaškem, Hrvaškem, Videmskem, po Bosni in še podrugod.

Predstojniki misijonarjev sv. Vincencija Pavljana.

otovo bo zanimalo čitatelja, da vsaj površno pozna blage može, ki so načelovali ali še načeljujejo misijonarjem sv. Vincencija Pavljana, odkar so se naselili v Lavantinski škofiji.

Generalni superior ali vrhovni poglavar, navadno imenovan oče misijonske družbe, je bil začas prihoda misijonarjev k sv. Jožefu pobožni Janez Krst. Etienne, ki je leta 1853 obiskal hčerke krščanske ljubezni v Avstriji in je pri tej priložnosti pripotoval pred praznikom Marijinega vnebovzetja tudi v Celje k misijonarjem in v Maribor k usmiljenim sestram.

Marija Dominik Adolf Schlick,
vizitator misijonarjev in ravnatelj hčerá kršćanske ljubezni
sv. Vincencija Pavljana v avstrijski pokrajini.

Dne 15. avgusta leta 1857 na praznik Marijinega vnebovzetja je blagoslovil vzgledni 14. naslednik sv. Vincencija Pavljana v Gradcu novo hišo usmiljenih sester. Sicer je skrbni predstojnik petkrat obiskal svoje podložnike v Avstrijski provinci.

Janez Krst. Etienne je bil eden najbolj podjetnih višjih voditeljev kongregacije, in je zato od nje češčen kot drugi ustanovitelj. Že pred svojo izvolitvijo, dne 4. avgusta 1843, je opravljal važne službe v nji. Kot vrhovni poglavar družbe si je neprestano prizadeval pozidati, kar je francoska revolucija bila podrla. Odprl je v Franciji 55 hiš in je vpeljal družbo v Mehiki, Španiji (iznova), Nemčiji, Avstriji, Portugaliji, Srednji Ameriki, Peru, Argentini, Kolumbiji, Guatemali, Ekvadoru, v Chileu (reci Tžileu), na Filipinah. Leta 1864 so bili lazaristi izgnani iz Rusko-Poljske, in njih posestva so bila zasežena. V Italiji so bili le posestev oplenjeni, in iz Nemčije leta 1873 začasno odpuščeni!

Tudi družba usmiljenih sester se je pod njegovim modrim vodstvom razširila tako, da je skonec njegovega generalata štela okoli 25.000 sestrâ.

Še bolj se je trudil, kongregacijo vedno globlje prešiniti s pravim duhom sv. Vincencija, očeta in apostola ubogih, ter jo vedno pripravnejšo storiti za potrebščine novega časa. Sklical je več generalnih zborov, na katerih je navduševal zbrane tovariše za dobro sveto reč, za toliko koristne, vzveličavne misijone.¹ Umrli je v duhu svetosti dne 12. meseca marca 1874.

V službi je za njim sledil Evgen Boré, petnajsti generalni superior, rojen dne 15. avgusta 1809 v mestu Angers. Odlikoval se je med součenci po izredni pobožnosti in veliki marljivosti. V Parizu je študiral filozofijo, pravo in zlasti vzhodnje jezike. Bil je eden prvih med navdušenimi prijatelji

¹ Kratek pregled njegovega uspešnega delovanja najdeš v knjigi: *Repertoire historique et la table générale de annales de la congrégation de la mission depuis leur origine iusqu'a la fin de l' année 1899.* Paris, 1900. Strani 4, 7, 10, 18, 53, 61, 84—87, 91, 107; 119—121, 133, 136, 207, 209, 399.

slovitega Lamennais; da, prav iskreno prijateljstvo se je izcimilo med mojstrom in učencem od leta 1830 sem; toda trajalo je le do leta 1836, ko je bistrogledni Boré spoznal v svojem občudovanem mojstru cerkvenega upornika.

Leta 1837 je nastopil dolgo potovanje v jutrove dežele, da si obogati svojo jezikoslovno znanost. Mudil se je šest mesecev v Konstantinopolu ali Carigradu, kjer se je seznanil z lazaristi; potem je odpotoval preko Maloazije v Armenijo, je vzdrževal na lastne stroške za napredek v jezikih šole v mestih Tauris, Djulfa, Urmiah in slednjič v Mossulu, katero šolo je sam vodil; obenem pa si je prizadeval, povsod braniti katoliško vero napram Grkom in Nestorijanom, oziroma razkol in krivoverstvo premagovati z znanstvenim orožjem: delal je zares kakor goreč misijonar. Zato je dobival odlikovanja od propagande in celó tudi od svetega očeta papeža Gregorija XVI. Guizot mu je ponudil zavoljo njegovih sposobnosti celó konzulat v Jeruzalemu; ali kmalu je odstopil od tega načrta, ker mu je bil Boré preplemenit in prekatoliški. Prijatelj je bil najblažjim Francozom, kakor so bili Alojzij Veuillot, Montalembert, de Bussières.

Od leta 1843, ko je obiskal za kratek čas Francosko, se je zopet mudil v Konstantinopolu, kjer se je pečal s šolo, ter z izpreobračanjem krivovercev in razkolnikov. Leta 1849 je vstopil v duhovski stan; leta 1850 je bil za mašnika posvečen in je takoj vstopil v družbo duhovnikov misijonarjev. Leta 1851 je storil slovesne obljube, in je bil potem poslan v Carigrad, da dela tu po svoji hvalevredni navadi. Leta 1866 ga je generalni superior poklical v Pariz in izvolil za svojega generalnega tajnika. Po smrti vrhovnega poglavarja Etienne je bil Evgen Boré dne 11. septembra 1874 izvoljen za njegovega naslednika.

Z neumorno vnemo je nadaljeval dela svojega prednika; leta 1877 je obiskal Algir, Poljsko, Prusijo in Avstrijo. V Celju je slovenski ogovoril žene, ki so opravljale ravno svoje duhovne vaje. Po nagovoru se jih je kmalu nekaj oglasilo pri njem za sveto izpoved. V svojem okrožnem listu z dne 1. januarja 1878 se je prav pohvalno izrazil o sloven-

skih romaricah, pišoč: «Pendant mon séjour dans la petite maison de Cilli j' ai été aussi touché qu' édifié d' un pèlerinage de plus de cent femmes, venues à travers les montagnes et malgré la chaleur intense de la canicule, toute le journée elles priaient ou chantaient des cantiques. Leur pitié s' affirmait par une confession générale de la vie passée ou bien seulement depuis leur dernière visite à ce sanctuaire, béni de la tres saint Vierge. — Začas svojega bivanja v majhni hiši Celjski sem bil kakor ganjen tako izpodbujen po prirodu več kakor sto žen, ki so pripotovale prek hribov in so vkljub hudi poletni vročini molile ves dan ali pa so prepevale pesmi. Svojo pobožnost so vtrdile z dolgo izpovedjo od vsega svojega življenja ali pa le od svojega zadnjega obiska tukajšnjega svetišča. Blagoslovljene naj bodo od najsvetejše Device.» Trudoljubivi predstojnik¹ je umrl dne 3. meseca maja 1878.

Za njim je prevzel dne 4. septembra 1878 težavno in odgovorno službo sedanji mnogočastiti gospod Anton Fiat, ki je bil rojen leta 1832 in je leta 1857 stopil v družbo mašnikov misijonarjev. Leta 1883 je obiskal misijonsko hišo pri Celju.²

Posameznim pokrajinam predstojnikuje vizitator ali obiskovatelj. Prvi vizitator misijonarjev pri sv. Jožefu poleg Celja je bil izvedeni in mnogoizkušeni misijonar, velečastiti gospod Konrad Hirl, ki je zgoraj imenovane tri misijonarje, došle na potu iz Pariza v Kolin, tamkaj prijazno sprejel in jih je spremljal v Celje, kjer je modri svetovalec ostal do 15. februarja 1853, ko se je vrnil nazaj v Kolin ob Renu. Dne 25. januarja 1861 je preminil blagodušni misijonar.³

¹ Vzpodbudno je opisano njegovo življenje in delovanje v knjigi: Eugène Boré, XV. supérieur général de la Congregation de la Mission. Notice biographique suivie d' extraits de son journal et de la sa correspondance. Deuxième édition. Paris, 1879. 8°. Str. 372.

² O uspešnem delovanju v njegovem generalatu beri v knjigi: Répertoire historique et la table générale de Annales de la Congrégation de la Mission. Paris, 1900. Str. 122—129. — O celjskem obisku glej: Annales de la Congregation de la Mission. Tom. 48. Str. 496.

³ Annales de la Congrégation de la Mission. Tom. LIV. Str. 515.

Za njim je sledil kot obiskovatelj misijonarjev in ravnatelj hčerá krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavljanskega glasoviti Dominik Marija Adolf Schlick, mož poln apostolskega duha in poguma. Schlick je bil rojen v Nanciju (Nancy) v Lotaringiji dne 21. januarja 1816. Oče Franc, posestnik tovarne za sukno, je bil Bavarec, mati Pavlina Mayer pa je bila francoske rodovine. Dve njeni sestri sta bili usmiljenki.

Dominik je bil najstarejši izmed deseterih otrok. Štiri sestre so vstopile v družbo Vincentink. V familiji so pred vsem pobožno častili Mater božjo. Oče je slednji dan molil dnevnicke brezmadežnega spočetja Marije device. Dominik je bil odločen za trgovca; ali sam je hrepenel po duhovniškem stanu. Ko je nekega dne v cerkvi pred podobo Matere božje klečal in zbrano molil, zdelo se mu je, da je zaslišal prav določno besede: *Vous serez le ministre de mon fils*. Vi bote še služabnik mojega sina.

Dominik je leta 1834 vstopil v mestu Mont-Didier v gimnazijo lazaristov, leta 1840 pa v Pariško semenišče in dne 1. junija 1844 je bil posvečen za duhovnika, ko si je bil sprejem v družbo misijonarjev že poprej zagotovil. Rad bi bil potoval kôt poslanec božji v Kino, zato je tudi v prostem času prestavljal kitajski slovar na francoski jezik.

Toda leta 1845 ga je poslal generalni superior v Afriko in sicer v Algir, kjer so imeli misijonarji župnijo «Mustapha». Tu je neutrudno deloval in je bil leta 1846 izvoljen za župnika in za superiorja misijonarjev, ter je postal še tudi častni kanonik. V tej službi se je mnogo trudil in je mnogo dosegel. Ustanovil je šolo, zavod za sirote, gostišče za stare može in žene, je vpeljal majniško pobožnost in slovesni obhod na Telovo; nadalje je sezidal lepo cerkev na čast Materi božji. Prebivanje v Afriki je bila dobra šola za njegovo poznejše vsestransko delovanje.

Dne 3. julija 1853 ga je poklical generalni superior Etienne v Pariz, češ, da ga spremlja na potovanju v Avstrijo. Dne 9. avgusta rečenega leta sta prišla v Gradec, od koder sta obiskala tudi ostale naselbine Vincentink in zavod Vincencev v Celju. Meseca novembra 1853 se je preselil zavsem

v Avstrijo, in sicer je prevzel in nastopil dne 29. rečenega meseca istega leta službo ravnatelja usmiljenih sester v Gradcu, ki so se pod njegovim modrim vodstvom nepričakovano razširjale po Avstriji.

Dne 19. oktobra 1858 je bila v Gradcu posvečena cerkev usmiljenih sester na čast brezmadežnemu spočetju device Marije; dne 8. decembra 1862 je bila konsekrirana nova cerkev lazaristov na Dunaju (KaiserstraÙe ðtev. 5, okraj VII.) tudi na tisti častni naslov; in dne 18. julija 1863 je bila v Gradcu posvečena cerkev misijonarjev v slavo žalostni Materi boŝji. Nad dvajset novih zavodov je bilo v njegovi dobi ustanovljenih. Poboŝni moŝ je skrbel pa tudi za utrditev notranjega bogoljubnega ŝivljenja. Od časa do časa je zbiral usmiljene sestre v Gradcu k duhovnim vajam, da bi ne pozabile lastnega posvečenja in izpopolnjenja.

Leta 1859 je vodil delovanje usmiljenih sester v italijanski vojski. Njegova vljudnost mu je med vojaki pridobila priimek general Schlick.

Od njegove mladosti do smrti ga je označevala ŝiva vera, iskrena otroÙka ljubezen do preblaŝene device Marije, veselost, ŝivahnost, prostoduÙnost, odločnost in praktičen, organizatorski talent.

Neprenehljivo delovanje mu je popilo polagoma telesne moči. Bolehal je zlasti od leta 1860. Dne 26. aprila 1865 ga je mučna bolezen (anthrax, črm) poloŝila na mrtvaÙko posteljo. Dne 3. maja onega leta je sicer prestal bridko operacijo, ali stanje se mu je vedno shujÙevalo.

Bogatemu na vsestranskih zaslugah za druŝbo misijonarjev in za druŝbo usmiljenih sester v Avstriji mu je vtonilo solnce tega sveta dne 16. maja 1865.¹ Pogreba, ki ga je vodil knezoÙkof Otokar Marija grof Attems, se je udeleŝilo do 70 duhovnikov. Njegovo srce je shranjeno v cerkvi GraÙkih

¹ Njegovo ŝivljenje in delovanje je opisal list: Katholischer Wahrheitsfreund, 1865. Nr. 23. — Po tem nekrologu so posnete črtice o njegovem ŝivljenju, ki so izÙle v listu: Beilage zum «Österreichischen Volksfreund Nr. 144», 1865. Nr. 27 und 28. Str. 413 nsl. — Primeri: Annales de la Congrégation de la Mission. Tom. XLIII. Str. 92—95; Relations abreges. Tom. IV. Str. 373—460.

lazaristov; drugi ostanki pa počivajo v spodnji cerkvi Graških usmiljenih sestrá.

Tretji obiskovatelj misijonarjev sv. Vincencija Pavljana v avstrijski pokrajini je bil Vilhelm Müngersdorf, mož kremenitega značaja. Rojen je bil v Kolinu ob Renu dne 22. februarja 1822 od močno vernih in globoko pobožnih staršev. Rad je pripovedoval, kako ostro je bil v domači hiši vzgojen, in kako je ta vzgoja blagodejno vplivala na njegovo poznejše življenje. Več njegovih bratov in sester se je tudi posvetilo duhovniškemu in redovniškemu življenju.

Dne 30. avgusta 1846 je bil v Kolinu posvečen za mašnika, in je deloval tri leta kot kapelan v Ahenu. Dne 28. maja 1850 je stopil v misijonsko družbo in je 16 let misijonaril po Nemškem, dokler ni bil izvoljen za vizitatorja Kolinske provincije. Leta 1865 je bil poklican v Avstrijo kot obiskovatelj tukajšnje pokrajine lazaristov in usmiljenih sester.

Zdaj je krepkovoljni in podvzetni mož začel še bolj neumorno delovati za Boga in za bližnjega. Ko je došel v Avstrijo, je štela ta provincija le 4 misijonske hiše, in okoli trideset zavodov za kakih 300 usmiljenih sester. Danes šteje 14 misijonskih postaj. Nastale so: v Celju leta 1852, v Neudorfu pri Dunaju 1854, na Dunaju v okraju Neubau 1855, v okraju Fünfhaus 1894 in v okrožju Währing 1878, nadalje v Gradcu leta 1853, v Ljubljani 1879, v Solnogradu 1882, v Schwarzachu v Pongauu 1887, (v Konstantinopolu leta 1889), v Algersdorfu pri Gradcu 1894, v Studencih pri Mariboru 1897 in v Pilis-Csabi pri Peštu na Ogrskem leta 1898. Gredoč še bodi omenjeno, da obstoji za Poljsko posebna provincija in sicer Krakovska, ki šteje devet misijonskih hiš in sicer dve v Krakovem, dve v Levovu, po eno v Jezierzanu, v Novi Wiés Narodovi, v Sarku Dólnem, v Sokolowki in v Witków-Nowem.¹

Müngersdorf je zlasti ljubil uboge in otroke. Ničesar ga ni zanimalo, kakor le čast božja in vzveličanje duš. Delal je brez odmora, skoraj noč in dan. Usmiljene sestre so ga imenovalle med seboj: naš sveti oče. V najboljšem spo-

¹ Catalogue des Maisons et du Personnel de la Congrégation de la Mission 1902. Paris, 1902. Str. 21—24 in 42—43.

minu je še tudi v Mariboru, kjer je imel v stolni cerkvi postne pridige, ki jih še danes pomnijo poslušalci. Zlasti jim še po ušesih doni pridiga o izpovedi, katere posamni odstavki so vedno končali: beichten oder brennen, izpovedati se ali pa goreti.

Mož je bil za svoje zasluge odlikovan od presvetlega cesarja z viteškim redom železne krone, in od Graškega knezoškofa s častnim naslovom kn. šk. duhovnega in konzistorialnega svetovalca. Doživel je zlati jubilej mašništva.

Plemeniti sin sv. Vincencija Pavljana je umrl na binško nedeljo 18. maja 1902.¹

¹ Kratek življenjepis je priobčil časopis: Grazer Volksblatt, 21. Mai 1902. Nr. 226. Str. 7. — Zemeljski ostanki rajnega Dominika Adolfa Schlick in zvečnelega Vilhelma Müngersdorf počivajo v rakvi usmiljenih sestrah v Gradcu. Spomenika na desnici vhoda imata naslednji obrazec:

Wie sie im Leben sich geliebt, so sind sie im Tode vereint.
Brev. Rom.

*
Wie sie im Leben sich geliebt, so sind sie im Tode vereint.
Herr, dein Wille geschehe, tut es auch noch so wehe,
wenn ichs auch nicht verstehe.

Hier ruht
mitten unter seinen
geistlichen Kindern
der Hochwürdige Herr

Wilhelm Müngersdorf,
zweiter Visitator der Kongregation der Mission, Direktor der Töchter der christlichen Liebe des hl. Vinzenz von Paul, Jubelpriester, F. B. Seckauer Konsistorial- und Geistlicher-Rat, Ritter des Ordens der eisernen Krone III. Klasse.

Geboren zu Köln in Rheinpreussen am 21. Februar 1822, gestorben zu Graz am 18. Mai 1902.

Herr, ich habe geliebt die Pracht deines Hauses
und den Ort der Wohnung deiner Herrlichkeit!

Hier ruht
mitten unter seinen
geistlichen Kindern
der Hochwürdige Herr

Maria Dominicus Adolf Schlick,
erster Visitator der Kongregation der Mission, Direktor der Töchter der christlichen Liebe des hl. Vinzenz von Paul, Gründer beider Genossenschaften in der österreichischen Monarchie, F. B. Seckauer Konsistorialrat, Erbauer dieser Kirche und des Mutterhauses.

Geboren zu Nancy in Lothringen am 21. Jänner 1816, gestorben zu Graz am 16. Mai 1865.

Zgoraj sta naslikani dve sklénjeni roki, okrašeni z lavorjevim vencem.

Sedanji vizitator družbe misijonarjev je mnogočastiti gospod Jožef Binner, ki je bil rojen dne 13. julija leta 1847 v Nußdorfu pri Dunaju. V misijonsko družbo je bil poklican leta 1863; v mašnika pa posvečen dne 25. januarja 1870. Doslej je bil superior misijonske hiše v Währingu na Dunaju. Zdaj prebiva v Gradcu, kjer je nastopil službe in prevzel vsa opravila rajnega Vilhelma Müngersdorf.

Predstojniki misijonske hiše in cerkve sv. Jožefa više Celja.

Biskovateljem posameznih misijonskih pokrajin so podložni in odgovorni superiorji ali predstojniki poedinih misijonskih hiš. V Celju pri sv. Jožefu so opravljali težavno službo superiorja dosedaj ti-le gospodje misijonarji.

Prvi superior je bil blagi Janez Nep. Klajžer, ki je že z dotičnim dekretom ali odlokom došel dne 7. septembra 1852 v Celje. Žal, da mu ni bilo odločeno, dolgo časa tu razvijati moči svojega duha in razgrinjati kreposti svojega srca!

Zaslužni delavec v vinogradu Gospodovem je bil trs Slovenskih goric. Rojen je bil dne 11. maja 1807 v Gaberniku, vasi fare sv. Lavrencija v Slovenskih goricah, od revnih pa pridnih ter bogaboječih staršev. Bistroumni deček je rad nabiral cvetice po livadah in je lepotičil z njimi sveti križ v kotu domače hiše. Tedanji kapelan, poznejši znameniti župnik Franc Cvetko, je jeseni leta 1813 obiskal Klajžerjevo

hišo, v kateri je našel zalega dečka na klopi pri peči sedeti. Ko ga vpraša: Janezek, ali bi rad šel v šolo, odgovori otrok srčno: Že, gospod, če me le hočete imeti!

Početne šole je izvrstno dovršil doma, 6 gimnazijskih razredov v Mariboru in dva modroslovna letnika v Gradcu, kjer je stopil leta 1828 v duhovniško semenišče. Ker je bil vzglednega obnašanja in izredno marljiv — vsa njegova izpričevala so izvrstna — je bil že v tretjem letu in sicer dne 31. julija leta 1831 za mašnika posvečen od slavnega knezoškofa Romana Sebastiana Zängerle. Po dovršenih bogoslovnih šolah je prišel za kapelana k sv. Juriju v Slovenske gorice, kjer je z apostolsko vnemo pridigoval, izpovedoval, bolnike obiskoval in otroke učil. Po smrti tamošnjega župnika je postal provizor in po izvolitvi novega dušnega pastirja je bil leta 1839 prestavljen na kapelanijo pri sv. Ilju na Goriškem ali v Slovenskih goricah.

Toda že leta 1840 so ga poslali na Ptuj, kjer je tri leta služboval kot kapelan, vikar in provizor. Dne 11. maja 1843 je bil poklican v Gradec za duhovnega očeta in voditelja hčeram krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavljana. Ves navdušen za novi poklic in poln znanosti svetnikov si je prizadeval, da bi vdihnil v družbo redovnic duha sv. Vincencija Pavljana, čigar čudovito življenje je marljivo prebiral in obenem posnemal; zato je pa tudi hitro sklenil, da hoče postati njegov duhovni sin in učenec.

Leta 1850 je spremljal, kakor znano, pobožno sestro Leopoldino grofinjo Brandis in njeno tovarišico v Pariz, da se tam seznani s pravili in z naredbami usmiljenih sester. Tu se je še bolj vnel za misijonski poklic.

Vendar je bil še poprej poklican zavoljo temeljite bogoslovne učenosti — zlasti je obvladal orientalske jezike, kakor je umel pet slovanskih narečij — kot podravnatelj v Graško bogoslovno semenišče. V svoji prošnji za profesuro na vseučilišču zatrjuje, rekoč: «Znam latinski, nemški, angleški,

italijanski, francoski in vse slovanske jezike.» Previdnost božja pa ga ni klicala med profesorje, temveč med misijonarje. Njegov sklep je bil zdaj dozorel.

Jeseni leta 1851 je šel z dvema duhovnikoma v Pariz, kjer je vstopil pri lazaristih v noviciat. Tu je našel sladko srečo in sveti mir. Navdušen za novi svoj stan, je pisal iz noviciata: «Življenje v tej hiši je paradiz; ne bil bi nikdar veroval, da more toliko ljubezni in pobožnosti in tako globok mir bivati v kateri družbi, kakor najdem vse to tukaj in tudi uživam. Za vsa kraljevstva sveta ne bi hotel dati tega miru, in meni je neumevno, zakaj je Bog ravno meni izmed milijonov podaril ta zaklad. Vsem duhovnikom, zlasti mlajšim v moji domovini, bi klical, da bi naj sem plezali po kolenih, če ne gre drugače, ter bi naj prosili za sprejem; tukaj bi našli, česar niso nikdar slutili, o čemer niso nikdar sanjali, in čutili bi se mnogobolj domače kakor v svoji domovini.»

Jeseni leta 1852 je prišel v Celje k sv. Jožefu, kjer pa ni dolgo služboval kot superiör misijonarjev in kot ravnatelj usmiljenk v Graškem samostanu. Pri zadnjih duhovnih vajah je sklepal odstavke svojih govorov s slovesnim opominom: «O, daß wir uns alle in der Liebe zu Jesus verzehrten! O da bi se vsi v ljubezni do Jezusa použili, žrtvovali!» V jutro 15. marca (ne maja, kakor pomotno pišejo nekateri zgodovinarji) leta 1853 je nagloma umrl. Našli so ga s sklenjenimi rokami v postelji mrtvega. Na predvečer je še opravil s tovariši skupno pobožnost. Nato jih je nenavadno, in zato tako nenadno, poklical v obednico, je z vsakim trknil s kupico vina, se je od njih poslovil, g. Horvatu pa je naročil, češ, da naj pride, ker bi se rad še izpovedal.

Pokopali so moža, močnega v veri, zvestega v upanju, velikega v dejanjih in neprimerne v blagosrčnosti, dne 17. marca na pokopališču sv. Maksimilijana v Celju. Lepo nagrobnico je odličnemu misijonarju govoril mnogočastiti Celjski opat, gospod Matija Vodusek. Meseca avgusta leta 1865 so njegove ostanke vzdignili ter jih v hrastovi krsti

prenesli v Gradec, kjer zdaj v rakvi lazaristov pričakujejo veselega vstanjenja na sodnji dan.¹

Naslednik temu predstojniku po volji božji je bil vrlo znani Jakob Horvat, ki je bil tudi cvet iz vrta Lavantinskega, rojen pri sv. Lavrenciju v Slovenskih goricah dne 3. julija leta 1811. Študiral je v Mariboru in v Gradcu. Za mašnika je bil posvečen dne 27. julija 1824. Kot izpovednik usmiljenih sester v Gradcu je šel s Klajžerjem k lazaristom v Pariz, odkoder se je vrnil k sv. Jožefu pri Celju, kjer je postal dne

¹ Njegov spominek ima to-le podobo:

Hier ruhen die irdischen Überreste
des Hochwürdigen
Herrn
Johann Klaischer,

Priester der Kongregation der Mission,
Spiritual der Barmherzigen Schwestern und seit
der Aufnahme derselben in die Genossenschaft
der Töchter der christlichen Liebe des hl. Vincenz
von Paul mit deren geistlicher Leitung betraut.

Geboren am 11. Mai 1806 zu St. Lorenzen, in die
Kongregation eingetreten im Herbste 1851, starb
er plötzlich zu St. Joseph in Cilli am 15. März 1853,
ohne den Tag der Ablegung der Gelübde zu erleben.

Die Übertragung der irdischen Überreste in diese
Gruft erfolgte am 24. August 1865.

Er war uns ein Vorbild in Lehre, im Wandel, in Liebe.

O slovečem lazaristu je v Gradcu izšla knjižica v nemškem jeziku pod naslovom: Zur frommen Erinnerung an den hochwürdigen Herrn Johann Klaischer, Priester* aus der Congregation der Mission des hl. Vincenz von Paul, gestorben zu St. Joseph bei Cilli, den 15. März 1853. (Verfaßt vom H. Ferd. Brandis). Druck und Papier von Jos. A. Kienreich. Strani 31. Po tem življenjepisnem delcu je posnel svoj spis o njem rajni župnik Davorin Terstenjak, ki ga je objavil v Drobntinah za novo leto 1855. V Celovcu, 1855. Str. 121--131. — Relations abreges. Tom. IV. Strani 346—372. — Annalen der Kongregation der Mission. Band 67. Jahr 1902. 1. Heft. Graz, 1902. Str. 18.

15. avgusta 1853 superior. Težavno službo je opravljal vestno in uspešno do svoje smrti. Bil je mašnik-jubilar in kn. šk. duhovni svetovalec Lavantinski. V družbi misijonarjev je preživel 40 let. V nedeljo 8. marca 1891 je služil zadnjikrat sveto mašo. V ponedeljek zjutraj je tako oslabil, da je bil previden s svetimi zakramenti. Kmalu nato je tudi tega dne 9. marca 1891 v osemdesetem letu svojega trudopolnega življenja mirno v Gospodu zaspal. Dne 11. marca je po vsem Slovenskem dobro znanega, izvrstnega misijonarja spremljalo dvajset duhovnikov k zadnjemu počitku na slovenskem pokopališču Celjske fare. Celjski opat Franc Ogradi mu je govoril v slovo primerno nagrobnico.¹

Grobišče častitih misijonarjev pri sv. Jožefu poleg Celja se nahaja v Gaberju na pokopališču Celjske okolice zgoraj na zapadni strani. Ob njem rasteta dve košati piniji. Nad obzidjem se dviga križ, izklesan iz kamena; pod križem je vzdana velika kamenita plošča, na kateri bereš naslednji napis:

Iesu, Mariae, Ioseph, S. Vincentio commendamus:

R. D.

Iac. Horvat

* 3/7 1811 † 9/3 1891.

Pod to ploščo je vzdana druga, manjša mramornata plošča z legendo:

Tukaj počivajo

Veleč. gosp.

Jakob Horvat,

bivši superior misijonske družbe

pri sv. Jožefu nad Celjem.

Roj. 3. julija 1811.

Umrli 9. marcija 1891.

«Blagor mrtvim, kateri v Gospodu umrjejo.

Njih dela gredo za njimi.» (Raz. 14, 13).

Za cerkev in misijonsko hišo sv. Jožefa si je pridobil ponižni in delavni mož nepopisnih zaslug. On je pregovoril

¹ Annales de la Congregation de la Mission. Tom. LX. Str. 91.

in preprosil častitega gospoda vizitatorja Schlick, da je misijonarje pustil pri sv. Jožefu; morali bi se bili preseliti v Kamnik. On je pozidal v najhujših težavah romarsko hišo in je mnogokaj pripravil za drago mu postajo. Uvedel je duhovne vaje za različne stanove. Ko je v Gospodu zaspal, so rekli ljudje: «Svetnik pri sv. Jožefu je umrl». Pa umrl ne bo nikdar pri sv. Jožefu. Tu velja Pavlov izrek o pravičnem Abelju: *Defunctus adhuc loquitur*. Umrl še govori. (Hebr. 11, 4).

Častno mesto vsem dragega superiorja Horvata, vzornika krščanske čednosti, je zavzel daroviti gospod Franc Javšovec, ki je bil rojen dne 2. oktobra 1847 pri Veliki nedelji.

Po dokončani domači šoli bi naj bil šel bistri učenec že leta 1860 v Varaždin na gimnazijo. Toda Bog je drugače odločil. Njegovega očeta je namreč dve leti zaporedoma zadela huda nesreča po toči. Potemtakem so pri hiši denarja pogrešali, in zato je moral mladi France ostati doma. Tedanji blagi podučitelj pri Veliki nedelji, sedanji mnogozaslužni in velečislani nadučitelj v Žičah, gospod Anton Eberl, je pa tako dolgo prigovarjal očetu, da so dali nadarjenega sinka v šolo leta 1862, ko je štel že petnajst let, in sicer ne v Varaždin, temveč v Celje in sicer v četrti razred glavne meščanske šole, na kateri je tačas poučeval glasoviti učitelj Osvald Schelander, ki je bil rojen pri sv. Osvaldu na Koroškem in je mnogo let najuspešneje učiteljeval na c. kr. glavni šoli v Celju (k. k. Hauptschule zu Cilli).

V Celju je Franc Javšovec ostal štiri leta, namreč do dovršene tretje latinske šole. Zadnji dve leti je bil gojenec tedanjega kn. šk. zavoda Maksimilijanišča in Viktorinišča v Celju. Neki notranji glas ga je klical k misijonarjem sv. Vincencija Pavljanskega. Odpotoval je zato jeseni 1866 na Dunaj, kjer je bil sprejet v družbo misijonarjev ter je tam tudi svoje gimnazijalne študije pridno nadaljeval in izvrstno dovršil z zrelostnim izpitom meseca julija 1871.

Po dovršenem noviciatu se je učil bogoslovnih predmetov in sicer tudi z odliko na Graškem vseučilišču. Dne 25. julija 1875 ga je slavni knezoškof Janez Zwerger posvetil

za mašnika. Na god sv. Ane je v Graški misijonski cerkvi pel novo mašo. Potem je deloval do grudna 1879 pri Marijini cerkvi v Gradcu, od koder je hodil tudi na razne nemške misijone. Meseca grudna rečenega leta 1879 je bil prestavljen v Ljubljano, kjer je bil leta 1880 nevarno zbolel. Previdel je namreč v bolnišnici več na osepnica bolnih; in pri tem svetem opravilu se je sam nalezal kužne bolezni.

Po prestani bolezni so ga zavoljo silnega opešanja in oslabljenja poslali višji na boljši zrak, k sv. Jožefu nad Celjem, dne 18. maja 1880. Tukaj je blizu osemnajst let vestno deloval, in sicer enajst let kot preprosti misijonar, in po smrti apostolskega superiorja Jakoba Horvat je moral prevzeti težko breme superiorja, katero je previdno nosil od leta 1891 do konca avgusta 1897.

Ko je v začetku meseca septembra 1897 bila nova naselbina častitih gospodov duhovnikov misijonske družbe ustanovljena pri sv. Jožefu v Studencih nad Mariborom, je bil mnogoizkušeni mož od prečastitega gospoda generala imenovan za superiorja novi misijonski hiši. V tej službi je plodonosno deloval skoraj celih pet let. V tem času je mnogo uredil, pripravil in popravil v cerkvi in v hiši misijonski. V priznanje njegovih zaslug je bil dne 1. februarja 1899 odlikovan s častnim naslovom kn. šk. duhovnega svetovalca Lavantinske škofije.

Dne 15. julija 1902 je bil odločen za superiorja misijonski hiši presvetega Srca Jezusovega v Ljubljani, kamor se je kmalu preselil.¹

V Celju je za njim v superioratu sledil velececenjeni gospod Janez Macur, ki je bil zunaj vasice Železno v župniji Podsreda dne 4. junija leta 1846 rojen. Njegov oče Andrej je znal katekizem v dveh jezikih na pamet. Na dan prve svete maše svojega sina v Gradcu je prejel sveto obhajilo, ki je bilo obenem njegova zadnja popotnica. Črez osem dni se je ponesrečil in je umrl nagle smrti. Pobožna

¹ V francoskem letopisu «Annales de la Congregation de la Mission» je opisal misijone v Tržaški škofiji: «Missions dans le diocèse de Trieste». (Tom. 53. Str. 226).

mati Katarina je kupila hišico blizu cerkve sv. Jožefa, kjer je sedemnajst let obiskovala slednji dan službo božjo. Kupila je zalo podobo sv. Jožefa z detetom Jezusom za glavni altar misijonske cerkve sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru. Pol leta pred smrtjo so ji po trikrat na teden prinašali sveto obhajilo na dom. Blaga žena je doživela ravno sedeminsedemdeset let, sedem mesecev in sedem dni.

Mladi Janez je pasel razno živino ter je pridno pomagal očetu na polju in v treh vinogradih. Ko je nekega poznega večera še čuval čredo, je neki porednež vrgel črez grm staro metlo vanj, in ubogi pastirček se je tako prestrašil, da je koj zapadel grozni bolezni Valentinovi. Starši so ponesrečenega sinka zaobljubili na Svete gore in na Tinjsko; in res je po mogočni priprošnji preblazene device Marije kmalu ozdravel. V cerkev in šolo je bistroglavi deček kaj rad zahajal. Najslajše veselje mu je napravil častiti gospod kn. šk. duhovni svetovalec in šolski ogleda, Matija Paprej, ko mu je podaril rdečo knjižico v znamenje vrlega obnašanja in dobrega znanja. V Celju je dovršil četrti razred ces. kr. glavne šole ter tudi prvo in drugo latinsko šolo. Tretji, četrti in peti gimnazijalni razred je dokončal v Mariboru, kjer je izredno cenil že rajne: bogoslovca Janeza Jakopina, profesorja bogoslovja in poznejšega kanonika Martina Kovačič in gimnazijskega profesorja Jožefa Essl.

Nekega dne je klečé na griču prosil sv. Jožefa, da bi bil sprejet med misijonarje sv. Vincencija Pavljana. Bil je popolnoma uslišan. Zadnje latinske šole je dovršil na Dunajski ces. kr. Joseph-Städter gimnaziji, na kateri je napravil dne 14. julija 1869 prav dobro zrelostno izkušnjo. Ker je želel, se vojaščine oprostiti, je hotel že v sedmi šoli maturirati, pa ni bilo mogoče; iz enakega vzroka je hotel že leta 1871 prejeti višje svete redove, pa tudi ni bil uslišan. Predstojniki so ga potem poslali v Pariz, da se nauči raznih predmetov, kakor naprimer novogrškega jezika. Tudi v mestu Lyonu se je mudil nekaj časa.

Dne 5. oktobra 1870 je bil vpisan na Graškem vseučilišču v bogoslovje, katero je tudi tamkaj pod vodstvom profesorjev

Worm in Fruhmann, Stanonik in Pölzl, Robitsch, Schlager in Klinger. z odliko dovršil leta 1874. Diligentissime frequentavit, izpričuje zapisnik predavanj, in iz vseh predmetov je dostal izpit z redom: classis eminenter prima.

Po dokončanem bogoslovju je moral vendar le obleči vojaško suknjo; toda po posredovanju cesaričine Gizele ga je svetli cesar pomilostil, da je mogel že dne 14. novembra 1874 biti posvečen za mašnika. Misijonaril je najprvo dve leti v Gradcu; potem so ga višji poslali v Celje, kjer še zdaj uspešno deluje. Že kot deček je hrepenel, da bi videl najimenitnejši kraj vsega sveta — Kalvarijo. In vroča želja mu je bila res izpolnjena; mati mu je namreč vročila tisočak za potovanje v Jeruzalem. Tako je neskončno dobrotljivi Bog vedno vodil skromnega svojega služabnika.

Priložno se je izrazil vneti misijonar, da je dolgo dvomil, ali mu je ljubi Bog dal en talent ali dva. Odločil se je vendar le za dva, da bi laže potolažil svojo vest, češ, da ni enega in še tega zakopal brez obresti.

Odlikuje se sploh po svoji skromnosti in preproščini, po svoji resnico- in pravicoljubnosti ter po svoji vnemi za sveto, božjo reč. Njegovo čednostno življenje in blaženo delovanje je bilo priznано in pohvaljeno s tem, da je iz Rima dobil častni naslov apostolskega misijonarja in od kn. šk. Lavantinskega ordinariata dne 21. septembra 1902, o priložnosti zlatega jubileja, pa naslov kn. šk. duhovnega svetovalca.

Pohlevni misijonar umeje in govori več jezikov. Njegovih v francoščini pisanih sestavkov o svečanostih, o pripravah in o napredku pri sv. Jožefu, najdeš več v raznih letopisih družbe duhovnikov misijonarjev. V letniku 1880 je opisal slovesno kronanje kipa brezmadežnega spočetja device Marije. V letnikih 1901 in 1902 je načrtal kratko zgodovino misijonske cerkve in hiše pri sv. Jožefu blizu Celja.¹

¹ Annales de la congrégation de la Mission ou recueil des lettres édifiantes écrites par les prêtres de cette congrégation et par les filles de la charité. Paraisant tous le trois mois. Paris, 1880. Tome XLV. No. 2. Str. 219—224. — Idem, Paris, 1901. Tom. LXVI. Str. 192. — Idem, Paris, 1902. Tome LXVII. Str. 17—20. Tu se nahaja podoba, predstavljajoča cerkev in stanovanje misijonarjev pri sv. Jožefu.

Bog ohrani zvestega sina sv. Vincencija Pavljana še mnoga leta pri čvrstem zdravju in v uspešnem delovanju!

Spodobno bo, da se spominjam še drugih gospodov misijonarjev, imenito tistih, ki so spočetka delovali pri sv. Jožefu nad Celjem.

Klajžarjev in Horvatov najbližji tovariš je bil Anton Žoher, ki se je narodil pri sv. Martinu pod Vurbergom dne 14. januarja 1814, za mašnika pa je bil posvečen dne 1. avgusta 1841. Ko je bil kapelan pri sv. Ilju v Slovenskih goricah, se mu je vzbudila želja, postati slovenski misijonar. Zato gre v Pariz k misijonarjem sv. Vincencija Pavljana. Po dostalem noviciatu nastopi svojo misijonsko službo pri sv. Jožefu leta 1852. Vendar že prihodnje leto 1853 dne 16. decembra izstopi zavoljo bolehanja iz kongregacije in dobi pastirsko službo v naši Lavantinski škofiji. Umrli je po blagonosnem delovanju kot župnik pri sv. Martinu v Rožni dolini dne 25. februarja leta 1882. Njegovo življenje je obširneje popisano v »Slovenskem Gospodarju«¹ leta 1882.

Meseca aprila 1852 so za tremi prvimi duhovniki vnovič trije odpotovali v Pariz v noviciat družbe misijonarjev Vincentincev. Dne 2. februarja 1853 so došli iz Francije kot misijonarji k sv. Jožefu.

Prvi je bil močnovorni Martin Derler, rojen v Angerju, v fari Sekovskega dekanata Weiz, dne 10. novembra 1815. Mašniški red je prejel dne 1. avgusta 1841. Ko je služboval kot kapelan pri sv. Egidiju ob Fischbachu, je sklenil, da se posveti družbi sv. Vincencija Pavljana. Po dovršenem noviciatu je deloval v Celju, toda le kratek čas. Dne 26. junija 1854 je bil poklican v novo misijonsko hišo v Wiener-Neudorf. Dne 4. decembra 1855 je nastopil službo v novi naselbini na Dunaju v ulici KaiserstraÙe, kjer še zdaj živi in deluje. Spominja se pa še danes prav rad srečnega življenja pri sv. Jožefu. Zlasti ne more prehvaliti vernosti in pobožnosti slovenskega ljudstva. O vzgledni dekli, ki je služila v Celjskem mestu in je ob nedeljah in praznikih šele

¹ Cerkvena priloga leta 1882. Štev. 63—66. Str. 249 nsl; 253 nsl; 257 nsl; 261 nsl.

ob štirih popoldne mogla obiskati cerkev, pa še tešča in pripravljena za izpoved in sveto obhajilo, mi je sivolasi starček, zdaj superior misijonske in eksercicijske hiše na Dunaju, ganjenega srca pripovedoval v Hostinju na Solnograškem dne 11. avgusta 1902. Za izredne svoje zasluge, ki si jih je stekel za Dunajsko mesto, je bil odlikovan z veliko zlato Salvator-medaljo. Bog ga krepí še leta in leta!

Njegov tovariš v Parizu in poznej pri sv. Jožefu v Celju je bil Jožef Premož, ki je bil rojen pri sv. Frančišku Ksaverju blizu Gornjega grada dne 30. septembra 1820. Za mašnika je bil posvečen dne 1. avgusta 1846. Pastiroval je kot kapelan pri sv. Martinu poleg Slovenjgradca, ko se je odločil za vstop v družbo misijonarjev sv. Vincencija Pavljana. Umrli je v Ljubljanski misijonski hiši dne 4. novembra 1891, v štiridesetem letu svojega poklica. O njem veljajo besede: Žrtvoval sem se in umrl za Njega, ki me je ljubil in poklical.

Tretji je bil Jožef Reš, rojen dne 1. novembra 1819 v Porečah ob Vrbskem jezeru in ordiniran dne 1. avgusta 1844, mestni kapelan v Pliberku na Koroškem. V družbi misijonarjev ni dolgo deloval, ker je odpotoval v Ameriko in je tam kot misijonar v državi Minnesoti tudi umrl.¹

Njegov brat Jurij, rojen dne 14. aprila 1822 in za mašnika posvečen dne 30. julija 1847, je služboval tudi v Pliberškem dekanatu in sicer pri Materi božji na Jezeru, dokler ni odšel v Afriko, kakor mi je pripovedoval eden njegovih šolskih tovarišev.

¹ F. S. Šusteršič, Poduk rojakom Slovencem, ki se hočejo naseliti v Ameriki. V Jolietu, III. 1903. Str. 60.

Vrsta duhovnikov in bratov Vincentincev pri sv. Jožefu nad Celjem do leta 1902.

ončno še bodi tu sestavljen zapisnik vseh blagih duhovnikov in vrlih bratov-lajikov, ki so razen že zgoraj naštetih misijonarjev pridno in blagonosno delovali pri sv. Jožefu nad Celjem do jubilejnega leta 1902.

Dne 1. novembra leta 1853 je vstopil v misijonski zavod sv. Jožefa pri Celju gosp. Franc Kosar; toda že 23. decembra istega leta je zavaljo slabega vida izstopil, rekoč: «Kaj začnete s slepcem. Jaz bom oslepel. Zunaj mi pa morajo penzijo dati.» Umrl je kot stolni dekan Lavantinskega kapitlja v Franc-Jožefovem sanatoriju na Iki v Istri dne 11. junija 1894 in je bil v Mariboru pokopan dne 14. junija tistega leta.¹

Dne 5. januarja leta 1854 je došel v Celje bogoljubni duhovnik misijonar Franc Canjkar, rojen dne 1. oktobra 1809 pri sv. Tomažu pri Veliki nedelji in ordiniran dne 31. julija 1836. V Celjskem misijonskem zavodu je goreče deloval do leta 1864. V devetdesetem letu svojega življenja je umrl na Dunaju dne 19. februarja 1899. — Član misijonske družbe je bil Jakob Kafou, ki je dne 18. maja 1858 prišel iz Pariza v Celje; pa je že dne 18. avgusta rečenega leta odšel, in je umrl na Koroškem.

Vesten ud misijonske kongregacije pri sv. Jožefu tik Celja je bil Anton Koválik, ki se je rodil dne 10. novembra 1834 v Usztiju na Ogrskem. Nadarjenega mladenciča so poslali v znameniti zavod Pazmanyski na Dunaju², kjer je na tamošnjem vseučilišču dovršil tri leta bogoslovja.

¹ Primeri Dr. Mihael Napotnik, Trauerrede auf den hochwürdigen Herrn Domdechante Franz Kosar, gehalten in der Domkirche zu Marburg, am 14. Juni 1894. Marburg, 1894.

² Kardinal Peter Pázmány de Panasz, nadškof Ostrogonski in knezprimas Ogrski, je leta 1623 ustanovil ta kolegij za klerike iz vseh škofij Ogrskih. Papež Urban VIII. je dne 14. novembra 1626 potrdil velevažno ustanovo.

Kot tretjeletnik je prestopil k lazaristom. Bil je učen in od srca pobožen duhovnik. Geslo mu je bilo: «In omnibus voluntatem Dei adimplere». Najrajši je prebiral katekizem in pa sveti Tridenski zbor. Večkrat je komu svetoval: «Katekizma in Tridentina se drži, pa zadostuje.»

V izpovednici je sedel po cele dni. Še na dan smrti je namesto obeda do pol dvanajstih izpovedoval. Umril je, popolnoma spreviden, dne 9. avgusta 1902. Pogreb je bil ganljiv. Ljudje so se krste dotikali tako, da so jo nosilci težko spustili v grob. Odlični misijonar počiva na pokopališču Celjske okolice v Gaberju. Na desni strani od spomenika superiorja Jakoba Horvat je vzdignjen njegov spomenik. Pod lepim kipom sv. Vincencija Pavljana bereš:

Anton Koválik

misijonar

* 30/11 1834

† 9/8 1902

Moj Jezus usmiljenje!

Posuit frater eius Koválik Janos ex Usztija mercator.

Vincencincem v Celju se je dne 5. septembra 1862 pridružil, prišedši iz Pariza, Jožef Stuhec, rojen dne 11. marca 1836 pri sv. Križu blizu Ljutomera in posvečen za mašnika dne 14. junija 1862, (brat rajnega Straniškega župnika, Marka Stuhca); vendar je pozneje izstopil, pa je postal frančiškan in kasneje župnik na Hrvaškem. — V Parizu se je pripravljajl za misijonarski poklic Franc Ljubej, rojen dne 26. junija 1839 v fari sv. Jurija ob Južni železnici in ordiniran dne 30. junija 1865, in je dne 5. septembra 1865 došel v Celje, kjer je mnogo let zvesto služboval. Umril je v Gradcu.

Misijonar blagega spomina je Anton Potočnik, rojen dne 29. marca 1843 pri sv. Trojici v Slovenskih goricah in posvečen za mašnika dne 29. julija 1866. V Celje je došel dne 17. septembra 1867; po blagovitem delovanju je tukaj dne 2. januarja 1872 umrl in je bil za cerkvijo sv. Maksimilijana kakih 15 metrov daleč od presvetišča pokopan. Bil je nadarjen, ljubezniv, goreč misijonar; zlasti je slul zavoljo

svojih izvrstnih pridig in zavoljo modrega izpovedovanja; bil je dobro izurjen tudi v godbi. Vsled prevelikega napora je postal hripav; in inhalacija ga je spravila v grob.

Goreči misijonarji pri sv. Jožefu nad Celjem so bili nadalje: Janez Kukovič, rojen dne 24. decembra 1845 pri sv. Juriju ob Južni železnici in ordiniran dne 26. marca 1871. On je vstopil dne 2. oktobra 1872, in je kot drugi superior v Ljubljani umrl dne 9. decembra 1883. — Urban Nežmah, rojen v Rogatcu dne 19. maja 1843 in za mašnika posvečen v Gradcu dne 26. marca 1871, je vstopil dne 10. februarja 1873. Zdaj deluje v Ljubljani. — Jožef Berghold je vstopil dne 3. oktobra 1889. — Nekaj časa so tukaj služili tudi Anton Gršak, Jožef Meglič in Jožef Ferjančič.

Vnetim sinovom sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu tik Celja so prištevati še naslednji možje. Franc Ksav. Kitak, rojen v Rogatcu dne 29. oktobra 1849, je dovršil gimnazijo v Celju, bogoslovne šole v Gradcu, kjer je bil dne 20. julija 1873 ordiniran. Deloval je kot kapelan in kot provizor v Sekovski in naši škofiji, dokler ni vstopil v Celjski misijonski zavod dne 16. februarja 1891. Odtod je prišel v Mariborsko misijonsko hišo za superiorja in je tukaj v kratki dobi mnogo izvršil in dosegel. Zdaj zopet marljivo posluje v Celju.

Alozij Adolf Pogorelec, rojen v Ljubljani dne 6. maja 1846, ordiniran dne 31. julija 1869, je vstopil dne 20. julija 1891. — Vincencij Krivec, rojen v Ptujju dne 21. januarja 1865, posvečen za mašnika dne 22. julija 1892, je vstopil dne 16. avgusta 1892. — Mihael Klančnik, rojen v Zrečah dne 20. avgusta 1864, posvečen dne 22. julija 1892, je nastopil službo v Celju dne 26. avgusta 1895. — Janez Pediček, rojen v Jarenini dne 14. junija 1868, ordiniran dne 19. julija 1896, je došel v Celje dne 2. februarja 1897.

Martin Stoffer je bil rojen v Budimpešti dne 16. marca 1835. V Celje je došel dne 19. maja 1900. Daroval je cerkvi sv. Jožefa veliko podobo, visečo pri glavnem altarju, križev pot in pa lepe jaslice. Večkrat previden s svetimi zakramenti za umirajoče, je umrl dne 20. julija 1900; počiva vstric Jakoba Horvat. Nagrobni napis se glasi:

R. D. Martin Stoffer

* 16/3 1835 † 20/7 1900.

Janez Bodó je vstopil dne 19. decembra 1900. — Janez Zdravlič je bil rojen v Selcih pri Vidmu (Udini) dne 5. februarja 1866, sveti red mašniški je prejel dne 26. julija 1891. Požrtvovalno je deloval v Videmski škofiji kot dušni pastir, dokler ni kot misijonar vstopil v Celju dne 24. novembra 1901. — Jakob Fischer je vstopil dne 7. septembra 1902.

Omenim naj še tudi pobožnega in ponižnega bogoslovca Franca Frece, ki je bil rojen pri sv. Juriju ob Južni železnici dne 5. novembra 1880. Močno je želel postati član misijonske družbe sv. Vincencija Pavljana. Toda naduha ga je položila dne 25. maja 1903 na mrtvaški oder. Neposredno pred smrtjo je glasno zaklical: Danes grem v vice. Telesni njegovi ostanki mirujejo na pokopališču Celjske okolice v Gaberju.

V naslednjem odstavku še hočem našteti blage brate lajike, ki so služili ali še služijo pri sv. Jožefu više Celja. Umrl še tukaj ni nobeden, izvzemši trpina Martina Kresnik. Imenom je pristavljen večidel samo le dan prihoda dotičnega brata v Celje.

Matija Müller je prišel iz Pariza v Celje dne 7. septembra 1852 in je bil odtod dne 20. avgusta 1853 prestavljen v Kolin. — Janez Stergar, rojen pri sv. Rupertu v Slovenskih goricah dne 5. julija 1834, je vstopil 17. oktobra 1853. Bil je svoje dni vrtnar Lavantinskega knezoškofa in še zdaj živi. — Andrej Veberič, rojen pri sv. Petru pri Radgoni dne 23. novembra 1821, je došel v Celje dne 31. marca 1854. — Janez Zupanc, rojen dne 10. decembra 1835 v Celju, je prišel dne 31. marca 1854 v zavod; pozneje je izstopil in je postal cerkovnik opatijske cerkve v Celju.

Jakob Jung, rojen dne 10. aprila 1835 v Tavsnu na Češkem, je vstopil dne 5. decembra 1865. — Franc Bračič dne 2. decembra 1867. — Štefan Fia v š, rojen dne 3. avgusta 1848 v Konjicah, dne 2. decembra 1867. — Tomaž Nežmah, rojen dne 15. decembra 1835 v Rogatcu, dne 1.

februarja 1868. — Jožef Ljubej, rojen dne 26. februarja 1851 pri sv. Juriju tik Rifnika, dne 1. februarja 1868. — Anton Söllner, rojen dne 1. marca 1846 v Ranshofenu na Avstrijskem, dne 23. septembra 1869. — Jakob Košec, rojen dne 7. julija 1832 na Polzeli, dne 6. oktobra 1870; pozneje je odšel. — Mihael Kosteinšek, rojen dne 15. junija 1855 na Pilštanju, dne 3. avgusta 1877. — Franc Plevnik, rojen dne 1. septembra 1852 pri sv. Martinu na Kranjskem, dne 27. junija 1878. — Ignacij Matek dne 4. maja 1879. — Martin Kresnik, rojen dne 10. novembra 1851 na Teharjih, je bil goreč v molitvi in izredno priden pri delu. Pri gašenju apna je padel v apnenico in si je pridobil hudih opeklin. Deset let je vdano prenašal strašne bolečine, katerih ga je rešila smrt dne 20. maja 1903. Ugledni Vincentinec počiva v Gaberju tik Celja.

Janez Hrovatič, rojen dne 20. decembra 1860 na Pilštanju, je vstopil dne 24. decembra 1879. — Martin Marcen, dne 30. maja 1881. — Jurij Amon, dne 7. septembra 1882. — Karol Tiefengraber, rojen v Planinskem trgu dne 18. julija 1858, je vstopil dne 2. maja 1883. — Anton Kožuh, je bil sprejet dne 24. septembra 1883, in Anton Drogenik dne 24. julija 1888. — Franc Stöckl, rojen v Mittertrijsnu na Koroškem dne 8. novembra 1862, je vstopil dne 30. avgusta 1888 in slušbuje zdaj v misijonski hiši »Jezus-Marija-Jožef« v Studencih tik Maribora.

Koloman Tomišek je nastopil svojo službo v družbi Celjskih misijonarjev dne 24. februarja 1891. — Valentin Pezdevšek, rojen dne 2. februarja 1861 v Ulimju, dne 2. julija 1892. — Franc Artnik, rojen dne 15. septembra 1853 v Vojniku, dne 5. marca 1894. — Matevž Goručan, rojen dne 7. septembra 1870 v Šmarju pri Jelšah, dne 5. oktobra 1894. — Karol Terbec, dne 16. julija 1894. — Jožef Spitzer, dne 10. aprila 1895. — Alojzij Zaplotnik, rojen dne 6. avgusta 1875 na Kranjskem, dne 21. decembra 1895. — Alojzij Leskošek, dne 17. avgusta 1896, in Jožef Zemljak, rojen dne 27. decembra 1879 v Koprivnici, dne 17. novembra istega leta.

Leta 1897 so vstopili: Janez Nep. Aplenc, rojen dne 8. aprila 1856 v Ulimju, dne 30. decembra. — Jakob Franz, dne 5. julija. — Alojzij Berglez, rojen dne 23. maja 1866 v Čadramu, dne 27. avgusta. — Anton Kramberger, rojen dne 23. decembra 1871 pri sv. Rupertu v Slovenskih goricah, dne 27. avgusta. — Leta 1898 so došli v Celje: Jožef Turin, dne 13. januarja. — Franc Petelinšek, rojen dne 7. septembra 1866 pri sv. Jerneju tik Loč, dne 3. marca, in Mihael Vrečko, dne 6. junija.

Leta 1899 so vstopili v kongregacijo pri sv. Jožefu bratje: Martin Planinc, dne 3. februarja. — Jožef Vodeb, rojen dne 8. maja 1878 pri sv. Juriju ob Južni železnici, dne 18. marca. — Jožef Šetina, dne 7. septembra, in Franc Škoberne, dne 14. oktobra. — Leta 1900 so bili sprejeti: Anton Macorig, dne 30. januarja. — Štefan Trajberič, rojen dne 27. januarja 1874 v Bagonji na Ogrskem, dne 1. februarja. — Štefan Einfalt, dne 5. avgusta, in Jakob Funda, rojen dne 1. decembra 1872 v Radečah na Kranjskem, dne 10. septembra. — Franc Kaspret je dobil sprejem dne 12. junija 1901.

Jubilejnega leta 1902 so vstopili: Ludovik Tanšek, dne 20. januarja. — Matija Horvat, dne 25. februarja. — Franc Kuzma, dne 26. junija; in Matija Sobočan, rojen dne 16. januarja 1880 v Turnišu na Ogrskem, je došel k sv. Jožefu dne 3. oktobra 1902. Tukaj je namreč nekako semenišče za brate lajike, ki se od tam pošiljajo v druge misijonske hiše.

V božjo voljo zaupam, da so imena že umrlih delavcev zapisana v knjigo življenja, živih pa še bodo. Kjer sem jaz, je zatrdil in obljubil sam božji Vzveličar, tamkaj bo tudi moj služabnik. (Jan. 12, 26).

Slovesnost petdesetletnega obstanka misijonske cerkve in hiše pri sv. Jožefu tik Celja.¹

e v starem zakonu je Gospod Bog zapovedal Izraelcem, da naj praznujejo petdeseto leto, ker je sveto leto. V tem letu naj vlada mir in veselje; naj se osvobodijo sužnji, in naj se revežem vrnejo posestva, ki so jih morali v sili prodati.

Pač primerno in koristno je potemtakem, da slavijo tudi častiti gospodje misijonarji petdesetletnico svojega naporenega delovanja pri sv. Jožefu v Celju, kakor so slavili od dne 15. do 28. listopada 1880 dvestoletnico, odkar je bila pozidana cerkev sv. Jožefa, in se je začela božja pot svetega Jožefa pri Celju, ki sluje po vsem Slovenskem in še dalje in dalje. V večjo korist tedanje slovesnosti so dobili misijonarji iz Rima popolne odpustke za obiskovalce njih romarske cerkve.

Svečanost so pričeli premilostljivi gospod knezoškof Lavantinski Jakob Maksimilijan zvečer ob šestih dne 15. listopada s klicem k sv. Duhu, za katerim je sledila lepa prisrčna pridiga gospoda kanonika Franca Kosarja. Ob desetih naslednjega dne so nadpastir sami pridigovali in potem služili

¹ Kratka poročila o sijajni slovesnosti se nahajajo v spisih: Lettre de M. Macur, prêtre de la Mission, a M. A. Fiat, Supérieur général. Cilli, maison Saint-Joseph, 27. novembre 1902. (Le cinquantième anniversaire de la Congrégation de la maison en Autriche. Annales de la Congrégation de la Mission. Tome LXVIII. Année 1903. Nr. 1. A Paris, 1903. Str. 22—27). — Das goldene Jubiläum der Missionspriester in St. Joseph ob Cilli. (Personalstand des Bistums Lavant in Steiermark für das Jahr 1903. Marburg, 1903. Str. 212—217). — Bartholomaeus Voh, Lavanter Domkapitular, Das goldene Jubiläum der Missionspriester in Österreich und dessen Feier zu St. Joseph ob Cilli in den Tagen vom 6. bis 22. September 1902. Marburg, 1902, mala 4°. Str. 24. — O slovesni petdesetletnici so poročali med drugim časopisi: »Das Vaterland«, vom 26. Oktober 1902, Nr. 295; idem, vom 30. Oktober 1902, Nr. 299. — »Südsteirische Presse«, Marburg, den 25. Oktober 1902, Nr. 86; idem, Marburg, den 29. Oktober 1902, Nr. 87. — »Voditelj v bogoslovnih vedah.« Izdajejo profesorji kn. šk. bogoslovnega učilišča v Mariboru. Leto VI. Zvezek 1. V Mariboru, 1903. Str. 95 do 96.

slovesno sveto mašo. Izpovednice so bile dan za dnevom oblegane od nešteti množic tako, da je izpovednikov premalo dohajalo in bi jih bilo kakih trideset le s težavo zadoščevalo preobilni pobožni množici.

Vmes pripomnim, da so papež Pij VI. (1775—1799) na prošnjo oskrbnikov cerkve sv. Jožefa leta 1781 dovolili, stoletni jubilej z odpustki pri sv. Jožefu obhajati osem dni zaporedoma. Toda celjsko okrožno glavarstvo je po svojem ukazu z dne 17. julija 1781 določilo, da se sme ta jubilej samo le dne 2. septembra rečenega leta praznovati.¹

Da bi se sedanja redka in vzpodbudna slovesnost lepo vršila, se je blagi gospod superior Janez Macur prav mnogo trudil. Pred vsem je prosil papeža-jubilarja, svetega očeta Leona XIII., milostne podelitve svetih odpustkov za zlati jubilej. In vrhovni poglavar svete Cerkve so v svoji očetovski ljubezni do koristnih redov in družb dobrotno uslišali ponižno prošnjo. Podelili so odpustke do novega leta 1903 za vse cerkve in kapele družbe misijonarjev in hčera krščanske ljubezni, naseljenih po Avstrijski provinci. Vsebina važnega odloka z dne 13. meseca marca 1902 se glasi dobesedno tako-le:

Leo P. P. XIII.

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis salutem et apostolicam benedictionem. Cum, sicuti ad Nos relatum a dilecto filio Augustino Veneziani altero a Procuratore Generali Instituti Missionis, hoc anno in ecclesiis et capellis publicis tum Presbyterorum Missionis tum Filiarum a charitate provinciae Austro-Hungaricae peculiare in gratiarum actionem supplicationes habendae sint: Nos ad augendam fidelium religionem animarumque salutem coelestibus Eccle-

¹ Prihodnjega leta 1782. dne 17. marca so se sveti oče papež Pij VI. na svojem potovanju iz Rima na Dunaj pripeljali tudi v Celje, kjer so prenočili v drugem nadstropju tedanje grof Grosove hiše. Sveti oče so odprli okno svoje sobe in so blagoslovili nedogledne vrste vernega ljudstva, ki se je bilo zbralo pred njihovim stanovanjem. — Hiša grof Grosove familije, katere členu Karol Anton in Ludovik Marija imata pri celjski farni cerkvi poleg velikih vrat mrtvaški spomenik, je današnje magistratno poslopje.

siae thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu, qui durante ipsarum supplicationum spatio vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti quamlibet ex memoratis ecclesiis seu capellis devote visitent, ibique pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iis vero, qui quovis die ipsis in ecclesiis corde saltem contrito memoratis aderint supplicationibus in forma Ecclesiae solita de numero poenaliū septem annos totidemque quadragenas expungimus. Tandem fidelibus ipsis largimur liceat, si malint, plenaria et partialibus hisce indulgentiis vita functorum labes poenasque expiare.

Praesentibus hoc anno tantum valituris. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XIII. Martii MDCCCCII Pontificatus Nostri anno vigesimo quinto.

(L. S.)

Pro Dñō Cărd: Macchi
N. Marini, substitutus.

No. 1018.

Vidit!

Pr. Ep. Ordinariatus Lavantinus.

Marburgi, die 4. Aprilis 1902.

(L. S.)

† Michael
Princ. Episcopus.

Ko je bil s predstoječim odlokom odprt studenec svetih odpustkov, je želel gospod superior jubilejno slovesnost po mogočnosti duhovno izkoristiti. Zato je odločil, da se naj obhaja štirinajstdnevni misijon, h kateremu je vljudno povabil raznotere izpovednike in pridigarje, katerim je obenem naznanil predmete za misijonske govore. Sestavil je tudi in razglasil vsposed za zgodovinsko slovesnost, ki bi naj trajala od popoldne 6. septembra pa tja do dopoldne 22. tega meseca.

V soboto zvečer 6. septembra so misijonarji začeli jubilejno slavnost s tem, da so zapeli: Veni, sancte Spiritus!

Pridi, sveti Duh! Za tem slavospевom je govoril mnogočastiti gospod opat Franc Ogradi iz Celja: o posvečenju petdesetega leta (Lev. 25, 10) in o milostih ter odpustkih zlatega jubileja. Po pridigi so molili lavretanske litanije, in je bil podeljen zakramentalni blagoslov. Nastopne dneve sta bili govornjeni navadno dopoldne dve pridigi, in za njima je bila vselej služena sveta maša; popoldne je bil večidel pred pridigo sveti križev pot, in po pridigi je molil duhovnik z verniki svete litanije.

Dne 7. septembra je zjutraj pridigal gospod misijonar Mihael Klančnik: o namenu človeka. Ob desetih je govoril častiti gospod superior Janez Macur: o dolgi izpovedi. Popoldne ob $\frac{1}{2}$ 4 je imel gosp. misijonar Franc Pediček pridigo: o smrtnem grehu.

Dne 8. septembra sta dopoldne pridigovala gospod Janez Macur: o izpraševanju vesti, in gospod misijonar Janez Zdravlič: o kesu. Popoldne je govoril gospod Leopold Skuhersky, tedaj še župnik v Loki pri Zidanem mostu, o izreku sv. Pavla: Vera je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi. (Rimlj. 10, 17).

Dne 9. septembra so pridigovali zjutraj gospod Janez Zdravlič: o grehih jezika, in pozno mnogočastiti gospod Jakob Hribernik, župnik in dekan v Braslovčah: o lastnosti dobre izpovedi; popoldne g. misijonar Mihael Klančnik: o nečistem govorjenju.

Dne 10. septembra so govorili zjutraj veleč. gospod superior iz Maribora, Franc Kitak: o zamolčanju greha pri izpovedi, in ob desetih g. misijonar Gregor Flis: o vedenju pred in med izpovedjo in po izpovedi; popoldne pa gosp. superior Janez Macur: o odlaganju pokore.

Dne 11. septembra so oznanjevali božjo besedo zjutraj gosp. misijonar Gregor Flis: o koristi izpovedi, pozno gosp. superior Franc Kitak: o tretji božji zapovedi; popoldne pa gosp. superior Janez Macur: o grešniku na sodbi.

Dne 12. septembra so govorili zjutraj gosp. misijonar Alojzij Adolf Pogorelec: o sovraštvu, poznej g. superior Janez Macur: o pohujševanju; popoldne gosp. superior iz Maribora, Franc Kitak: o grešni priložnosti.

Dne 13. septembra so pridigovali zjutraj gosp. superior Janez Macur: o sveti Družini, pozno gosp. misijonar Gregor Flis: o indiferentizmu; v večerko Mariborski gosp. superior Franc Kitak: o vicah.

Dne 14. septembra so imeli govore zjutraj gosp. superior Janez Macur: o nezmernosti, in gosp. misijonar Alojzij Adolf Pogorelec: o grešnem znanju, popoldne gosp. misijonar Mihael Klančnik: o šesti božji zapovedi.

Dne 15. septembra so pridigovali predpoldne g. misijonar dr. Alojzij Nástran: o sveti maši, in gosp. superior Janez Macur: o četrti božji zapovedi; popoldne častiti gosp. Robert Vaclavik, župnik pri sv. Jederti nad Laškim: o smrti grešnika in pravičnika.

Dne 16. septembra so imeli pridige dopoldne g. Anton Rančigaj, župnik pri sv. Petru v Savinjski dolini: o živi veri, in gosp. misijonar Mihael Klančnik: o sedmi božji zapovedi; popoldne pa gosp. Janez Toman, župnik v Pod-sredi: o hoji za Kristusom.

Dne 17. septembra je govoril zjutraj veleč. gospod duhovni svetovalec Martin Jurkovič, tedaj še župnik pri sv. Petru niže Maribora: o povračljivih grešnikih, in pozno gospod misijonar dr. Alojzij Nástran: o trdnem sklepu; pri večernicah pa je razlagal gosp. misijonar Janez Zdravlič nauk: o pripravi za sveto obhajilo.

Dne 18. septembra so govorili zjutraj veleč. gosp. Martin Jurkovič: o dolžnostih gospodarjev, in veleč. gospod duhovni svetovalec Jožef Žičkar, dekan in župnik v Vidmu: o katoliški cerkvi, zakaj se je moramo držati; na večer pa gosp. misijonar Mihael Klančnik: o poslih.

Dne 19. septembra so pridigovali zjutraj gosp. superior Franc Javšovec: o zakonskih, in gosp. misijonar Vincencij Krivec: o molitvi; popoldne pa gosp. superior Janez

Macur: o najsvetejšem zakramentu. Visoko častiti gospod Jožef Binner, vizitator misijonarjev, je zvečer nemški pridigoval: o sv. Jožefu.

Dne 20. septembra je razpravljal zjutraj gosp. misijonar dr. Alojzij Nástran nauk: o edinozveličavni katoliški veri, in mnogoč. gospod kanonik Jakob Bohinc, dekan in stolni župnik v Mariboru, je poznej razkladal resnico: o usmiljenju božjem; popoldne pa je veleč. gospod duhovni svetovalec Franc Javšovec, superior iz Ljubljane, proslavljal blaženo devico Marijo kot usmiljeno mater spokornih kristjanov. Zvečer je visoko častiti gospod Jožef Binner, vizitator misijonarjev, nemški pridigoval o mogočni priprošnji preblazene device Marije.

Najsijajnejše slavje se je vršilo v nedeljo, 21. septembra. Zjutraj je mnogočastiti gospod prelat Njih svetosti in stolni dekan v Mariboru, Karol Hribovšek, pridigoval: o nebesih. Ob sedmih je bila slovesna višeduhovniška služba božja. Ob desetih se je vršilo blagoslovljenje kipov Marije device in sv. Jožefa ter dveh dragocenih kron, s katerima sta bila venčana sveta zaročenca: Marija in Jožef. Po tej genljivi svečanosti je bila sklepna pridiga in slovesna sveta maša, po kateri se je zapela Ambrozijanska zahvalnica: Te Deum! Obenem je oznanjeval zunaj pod milim nebom gospod superior Franc Kitak besedo božjo, in je bila služena sveta maša v zunanji kapeli štirinajsterih pomočnikov.

Popoldne sem bil pred svojim odhodom še pri slovesnih večernicah, pri katerih smo molili litanije najsvetejšega Srca Jezusovega. Mnogo vernikov je čakalo blagoslova pred cerkvijo in pred hišo gospodov misijonarjev. Pobožnih romarjev in romaric število so cenili le-ta dan okoli 15.000. V ponedeljek 22. septembra je bilo opravilo za verne duše v vicah. V svojem cerkvenem govoru in pri sveti maši se je dotični duhovnik hvaležno spominjal vseh rajnih dobrotnikov misijonske postaje, in je prejeto sveto obhajilo veljalo njim in vsem vernim dušam v vicah.

Vse dni jubilejne slovesnosti so bile izpovednice tesno oblegane od spokornih vernikov. Požrtvovalni izpovedniki,

Glavni altar
cerkve sv. Jožefa više Celja.

katerih je bilo slednji dan od petnajst do dvajset, niso mogli postreči vsem božjepotnikom, zlasti ne v zadnjih dneh. V misijonski cerkvi sv. Jožefa je bilo ob tem svetem misijonu nad 8000 obhajancev.

Obilo izpovedancev se je nahajalo tudi v bližji mestni farni cerkvi sv. Daniela v Celju in v samostanski cerkvi sv. Cecilije očetov kapucinov, ki so pomagali breme in napor velikanskega ljudskega misijona nositi s hvalevredno požrtvovalnostjo.

Venčanje dveh kipov, predstavljajočih zaroko Marije device s sv. Jožefom v tronu glavnega altarja cerkve sv. Jožefa.

večji časti božji in v višjo povzdigo jubilejne slavnosti sem rad sprejel prijazno povabilo, da se naj udeležim sklepne slovesnosti. V soboto, 20. septembra, sem se odpeljal z naglim vlakom popoldne v Celje, kjer me je častita duhovščina z gospodom opatom na čelu srčno pozdravila, kakor tudi župan celjske okolice s svojimi svetovalci in odborniki vred.

Znotraj na kolodvoru in zunaj pred kolodvornim poslopjem je stala ogromna množica ljudi, ki so se vedli kaj spodobno. Med vožnjo, ki mi jo je preskrbel preblagi gospod Jurij vitez Gossleth, so verniki klečé ob potih in stezah prosili svetega blagoslova, katerega sem jim tudi od srca rad delil. Ceste in poti so bile polne pobožnih romarjev. Na zeleni

livadi pred cerkvijo sv. Jožefa je mrgolelo vernikov vsakega spola in stana ter vsake starosti.

Ne daleč od cerkve je stal visok slavolok, na čigar čelu je bil brati napis: Prezviseeni vladika, bodite pozdravljen! Drugo plat je zaljšal napis: Obilni blagoslov naj spremlja našega milostljivega knezoškofa! Na tem prostoru so me duhovniki svetovni in redovni ter častiti gospodje misijonarji spoštljivo sprejeli in od tod v cerkev spremljali. Tukaj smo molili litanije presvetega Srca Jezusovega in smo prejeli zakramentalni blagoslov.

Osemnajsto nedeljo po binkošti, dne 21. septembra, sem zjutraj ob sedmih služil med mnogobrojno asistenco pontifikalno sveto mašo. Ob desetih so me spremljali gospodje misijonarji in drugi častiti duhovniki, ki so prihiteli od vseh strani, iz misijonske hiše v cerkev, kamor sta nesla na blazinah blesteči kroni gospod vizitator Jožef Binner in gospod superior Janez Macur na altar, pri katerem sta bili milostivni podobi Marije in Jožefa na posebnem odru pripravljeni za blagoslovljenje.

Najprvo sem blagoslovil prenovljena kipa — sv. Jožef je dobil tudi nov prstan, ki stane 50 kron — ko sem molil iz obrednika, cerkveno veljavnega v škofiji Lavantinski, naslednjo molitev:

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens, sempiterna Deus, qui Sanctorum tuorum imagines sculpi aut pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur: has, quaesumus, sculpturas, in honorem et memoriam beatissimae virginis Mariae, matris Domini nostri Iesu Christi, et sancti Ioseph, sponsi Mariae virginis, adaptatas, bene † dicere et sancti † ficare digneris: et praesta, ut quicumque coram illis beatissimam Virginem et sanctum confessorem Ioseph suppliciter

colere et honorare studuerit, illorum meritis et obtentu a te gratiam in praesenti et aeternam gloriam obtineat in futurum.

Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

V veseli spomin na zlati jubilej je gospod superior Janez Macur priskrbel oni dve dragoceni kroni, s katerima bi se naj venčala najslavnejša zaročenca, ki sta kdaj hodila po zemlji, deviška mati Marija in neomadežani njen ženin sv. Jožef. Kroni sta iz brona in bogato pozlačeni ter z dragimi kamenčki - diamanti okrašeni. Izdelani sta bili pri Pariškem pasarju P. Brunet (13. Rue de Crenelle St. Germaine 13) za dobro ceno.

Da blagoslovim lična venca, sem opravil nastopno molitev:

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens et misericors Deus, qui propter nimiam charitatem tuam, qua dilexisti nos, Filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum pro redemptione nostra de coelis in terram descendere et de beatissimae Virginis utero, angelo nuntiante, carnem suscipere voluisti, ut nos eriperes de potestate diaboli: obsecramus immensam clementiam tuam, ut binas has coronas in honorem et laudem Genitricis Filii tui et beati Ioseph, ab Ecclesia tua fideli dicatas, bene † dicas et sancti † fices eisque infundas virtutem Spiritus sancti, ut, quicumque eas religioſe inspexerit, intercedente beata Maria semper virgine eiusque sponso sancto Ioseph, ab omni hoste et adversitate liberetur. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit...

Nato sem še molil obredno molitev, s katero sem blagoslovil vse druge, na velikem altarju novo pripravljene reči.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, cuius verbo sanctificantur omnia, benedictionem tuam effunde super creaturas istas; et praesta, ut quisquis eis secundum legem et voluntatem tuam cum gratiarum actione usus fuerit, per invocationem sanctissimi Nominis tui, corporis sanitatem et animae tutelam, te auctore, percipiat. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Ko sem posvečene reči še z blagoslovljeno vodo poskropil in z blagoslovljenim kadihom pokadil, sem vzel zlati kroni in sem ji posadil na glavo Mariji in Jožefu. Coronae aureae super capita eorum, sem smel zdaj vzdikniti. Trenotek je bil kaj slovesen, veličasten, pretresljiv. Cerkev je bila natlačeno polna pobožnih vernikov, ki so vsi zaupno obračali svoje srečne oči na venčano kraljico in venčanega kralja. Obvladala je srca pričujočih navdušenost, ki je ne morem popisati. Mnogi so točili solze ganotja.

Sploh je bila udeležba pri svetem misijonu ves čas nepričakovano obilna. Sleherni dan so šteli do pet tisoč in še več udeležencev, in le-to nedeljo od deset do petnajst tisoč.

K veličastni slovesnosti so prišle tudi usmiljene sestre iz Gradca, Lankovica in Celja. Bolno sestro Imakulato Brandis, mater obiskovateljico, je nadomestovala sestra Angela grofica Schaffgotsch, voditeljica novink v Gradcu, katero so spremljale častite sestre: Roza Napotnik, prednica v Lankovicu, in Firmina Volčič, njena tovarišica; Evfemija Kovač, prednica v Celju, in njene družice: Kviterija Mesarec, Blanda Turnšek, Ioana Pelc, Bernardina Poznič, Marjeta Terhler, Adelheid Wippel, Amanda Liberski, Filipa Vidic, Edeltrud Kacijan, Hedvig Knez in Marija Čas.

Vsa slovesnost ostane nedvomno vsem udeležnikom v najslajšem spominu. Kakor se je o nji že mnogo govorilo, tako se bo še govorilo in govorilo. Verniki so se težko ločili od svoje ljube matere Marije in od svojega dragega očeta svetega Jožefa. Pri svojem odhodu so se še vedno nazaj

ozirali na sveti kraj in so še od daleč pozdravljali venčana zaročenca, ki kraljujeta na očarljivi višini.

Po dovršeni blagoslovitvi obeh kipov in kron sem stopil na pridiznico ter sem zbrani množici govoril to-le krščansko besedo. Po pridigi je slovesno sveto mašo služil mnogočastiti gospod infulirani stolni dekan Lavantinskega kapitlja, in je na koncu zapel zahvalno pesem: Te Deum!

Pridiga

ob sklepu štirinajstdnevnega misijona, obhajanega v hvalni spomin na petdesetletni obstanek družbe duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu tik Celja,
18. nedeljo po binkošti, 21. septembra 1902.

Hvali, moja duša, Gospoda, in nikar ne pozabi vseh njegovih dobrot! On je, ki ti odpušča vse pregrehe, ki ti ozdravlja vse slabosti; ki rešuje pogina tvoje življenje, ki te venča z milostjo in z usmiljenjem. (Ps. 102, 2—4).

V Gospodu ljubljani kristjani!

Milosti in odpustkov polne pobožnosti se vršijo že od dne 6. septembra pa do jutri 22. tega meseca v tej zali, in prijazni hiši božji. Devetnajst zgovornih pridigarjev je z apostolsko gorečnostjo oznanjevalo božjo besedo o vzveličavnih krščanskih resnicah, kakor se to navadno godi pri svetem misijonu. In sam sveti oče, bogonadarjeni papež-jubilar Leon XIII., so z odlokom dne 13. marca tekočega leta pod navadnimi pogoji podelili nepopolni odpustek 7 let in 7 kvadragen in celó popolne odpustke skesanim udeležencem izredne slovesnosti.

Pa kaj pomenja izpodbudna svečanost? Pomenja zlati jubilej, ker se opravlja v hvaležni spomin na tiste blažene dni meseca septembra leta 1852, v katerih so došli semkaj ter so bili slovesno umeščeni tukaj častivredni duhovniki misijonarji sv. Vincencija Pavljana. Bili so trije blagi misijonarji, rojeni vsi v naši škofiji, gospod Janez Nep. Klajžer, gospod Jakob Horvat in gospod Anton Žohar, ki so v prvih dnevih rečenega meseca in omenjenega leta pripotovali iz Pariza prek Kolina ob Renu, kjer se jim je še preblagi gospod vizitator Konrad Hirl z bratom lajikom Matijem Müller pridružil, v Gradec. Od tod so blagi potovalci obiskali premilostljivega knezoškofa Antona Martina Slomšek pri sv. Andreju v Lavantinski dolini na Koroškem; in dne 7. septembra 1852 so častiti misijonarji dospeli z vlakom po železnici v Celje. Popoldne ob $1\frac{1}{2}$ 4 so dobro došle goste spremili mnogočastiti gospod opat Matija Vodusek, mož blagega spomina, k sv. Jožefu.

V majhni hiši blizu cerkve so izvoljeni misijonarji našli le eno posteljo, v kateri se je odpočil podvzetni gospod vizitator Konrad Hirl. Najpotrebnejše pohištvo so misijonarji kesneje na posodo dobili od knezoškofijskega dijaškega semenišča v Celju. Nabrani darovi 11.000 kron so se porabili za dozidanje hiše tja do cerkve in za druga nujna popravila tako, da so misijonarji v roke dobili le 26 kron in 28 helarjev.

Posebej znamenit in odločiven dan za novo misijonsko hišo in cerkev pa je bila 17. nedelja po binkoštih ali 26. september tistega leta 1852. Prišli so namreč premilostljivi gospod knezoškof Anton Martin v Celje in so gospode misijonarje v slovesni procesiji spremljali v le-to veličastno svetišče. Tukaj so jih v družbi 30 duhovnikov predstavili zbranim vernikom z dvema vznesenima nagovoroma, katerih prvi v nemškem jeziku je še v dobesednem prepisu shranjen v tukajšnjem arhivu, in drugi je ponatisnjen v Drobntinah za leto 1864.

Po tej sijajni slavnosti so pričeli častiti gospodje blagovestniki svoje neumorno delovanje za čast božjo in večno

srečo neumrljivih duš. To-le cerkev so pobožni Celjani leta 1680 pozidali v hvaležni spomin, da so bili po mogočni priprošnji sv. očaka Jožefa rešeni strašne kuge morilke. Še dandanašnji se služi vsako leto na sv. Martina god sveta maša v spomin zaobljube, storjene dne 11. novembra 1679. Vneti misijonarji pa so s pripomočjo sv. Jožefa in sv. Vincencija Pavljana reševali vernike še hujšega móra, to je, varovali so jih po gorečem oznanjevanju božje besede malovernosti in po neutrudnem izpovedovanju so jih očiščevali grehov, ki so najhujša zla na svetu. In to toliko težavno kolikor vzveličavno službo opravljajo častiti gospodje misijonarji z neodjenljivo vnemo že pol sto let. Zato se spodobi, da misijonarji sami in vsi, pri katerih so misijonarili, hvaležno praznujejo zlati jubilej ali petdesetletnico srečnega obstanka tukajšnje misijonske postaje. Saj je že v starem zakonu veleval Gospod Bog Izraelskemu narodu, rekoč: Posvečuj petdeseto leto! To je sveto leto. (Lev. 25, 10).

Res, danes smemo vsi zapeti 102. psalm, in sicer od prve pa tja do zadnje 22. vrste, v katerem je kralj David tako genljivo in vzvišeno prepeval Bogu svojo iskreno hvalo in zahvalo za prejete dobrote. Hvali, moja duša, Gospoda in nikar ne pozabi vseh njegovih dobrot! On je, ki ti odpušča vse pregrehe, ti ozdravlja vse slabosti, rešuje pogina tvoje življenje, te venča z milostjo in z usmiljenjem... Po vseh krajih njegovega gospodstva hvali, moja duša, Gospoda! (Ps. 102, 2. 3. 4. 22).

O tej naši dolžni hvali in zahvali in pa o pomenu kronanja dveh svetih podob naj izpregovorim krščansko besedo! Marija, ki si nosila v svojem deviškem telesu Besedo božjo in si jo v srcu ohranila, in sv. Jožef, ki si bil varih Besede božje in si božja povelja natanko izpolnjeval, in tudi ti slavni sv. apostol in evangelist Matevž, katerega god danes slavimo in ki si tako veličastno opisal delovanje Božje besede na zemlji, izprosile nam milost, da bomo voljno sprejeli v svoje srce besedo božjo in da jo bomo radi izvrševali v življenju, v dejanju!

Kdor je iz Boga, posluša besedo božjo!
(Jan. 8, 47).

Kristjani predragi!

red vsem morejo in morajo ob zlatoletnici častiti gospodje misijonarji peti slavo in hvalo troedinemu Bogu za vsemogočno milost njegovo, ki jih je podpirala neprestano pri delovanju za vidni in nevidni tempelj božji, za cerkev in za neumrjoče duše.

Kdo bi mogel v kratkem primerno opisati vse, kar so storili vrli sinovi sv. Vincencija Pavljana tekom petdesetih let za lepoto te-le hiše božje in nji prizidane misijonske hiše. Rajni mnogozaslužni gospod vizitator Dominik Marija Adolf Schlick je oskrbel novi glavni altar,¹ novo pridižnico na evangelijski strani; stara, leta 1695 napravljena leca se je nahajala na listovski strani; nadalje tlak, preslikanje cerkve, prenovljenje stranskih altarjev in orgel, nadalje prekritje cerkve in napeljavo žlebov. Ko je pokojni superior Janez Klajžer prvi nagovoril Lavantinskega knezoškofa, češ, da bi se naj bratovščina sv. Cirila in Metoda vpeljala za združenje bratov razkolnikov s sveto materjo katoliško Cerkvijo, pripravili so prevzvišeni gospod vladika leta 1853 na svoje stroške stranski altar dvanajsterih apostolov, kot altar slovanskih svetih vero-

¹ Stari veliki altar je bil s premoženjem rajne grofinje Margarite Thurn postavljen. Peter Lukrecij de Apostolis in Vit Modest de Maurisberg sta umrle grofinje zadnjo voljo izvršila glasom napisa: *Altare hoc erectum est aere illustrissimae Dominae Dominae Margarithae comitissae a Thuri natae liberae Bar. Linkovic piae defunctae ab eius executore testamenti clarissimo Petro Lucretio de Apostolis V. D. S. C. M. I. C. et S. V. C. C. atque a praenobili Domino Vito Modesto a Maurisberg haerede reverendi Dñi Bernardi a Maurisberg A. P. A. V. S. et C. D. P. C. olim coëxstructoris anno 1685.* — Ravno tega leta 1685 je bil pripravljen altar s sv. Križem, ki je stal v žagradu pri sv. Jožefu do leta 1854. Napis mu je bil: *Tisen Altar hat lassen machen ter edl vnd vesde Her Greger Gunesch ter Zeid Verbalder ter Herschaft Lansberg Got vnd vnser lieben Frauen und tem heiligen S. Joseph zu Ehren. Im 1685.*

Tukaj še bodi pripomnjeno, da je leta 1710 celjski trgovec Jurij Lemžer v svojem izporočilu z dne 5. avgusta 1710 volil k sv. Jožefu 800 kron v blagi namen, da bi tam pri vsakem svetem opraviu gorelo šest sveč in svetilnica.

vestnikov Cirila in Metoda in so doživeli veselje, da je štela ta bratovščina že nad 20 tisoč udov.

Podjetni gospod vizitator Vilhelm Müngersdorf († 1902) je leta 1866 kupil cerkvi nova barvana okna. Ta krepkopoljni mož je daroval do 50.000 kron za ta sveti kraj. Leta 1880 je bila slovesno venčana podoba brezmadežnega spočetja device Marije.¹ Leta 1884 je častiti misijonar in sedanji superior preskrbel srebreno monštranco, vse paramente, cerkveno uro in veliki zvon, katerega čisti glas A se razlega po celi spodnji Savinjski dolini.² Za zlati jubilej je dal na novo preslikati cerkev, prenoviti vse altarje, pripraviti nove orgle, ki sta jih izdelala brata Rieger v Jägerndorfu, razne paramente in tabernakelj, katerega so domači bratje lajiki vkusno naredili.

Tudi misijonska hiša³ je tekom let dobila ves drug

¹ Altar čistega spočetja Marije device je bržkone postavila Lukrecija Maksimilijana grofinja Schrottenbach, hči grofa Rattmanstorf. Altarju je bil namreč pridejan grb grofov Rattmanstorf s črkami: L. M. G. — G. V. R., ki bi pomenjale: Lucretia Maximiliana Geborne Graefin Von Rattmanstorf.

² Prav zanimivi so podatki o starih zvonovih. Leta 1682 je celjski zvonar Nikolaj Urban Boset ulil mali zvon za cerkev sv. Jožefa, kar dopričuje napis: Nicolaus Urbanus Boset me fudit anno 1682. — Leta 1696 sta celjska zvonarja Nikolaj Boset in Konrad Schneider ulila veliki zvon, kakor je kazal napis: In Namen Gotes bin ich geflossen Nicolaus Boset und Conrad Schneider zu Cilli die haben mich allhier gegosen in Jar anno 1696.

Nastopno leto 1697 sta imenovana zvonarja ulila srednji zvon z napisom: Durch das Feuer bin ich geflossen Nicolaus Boset und Conrad Schneider in Cilli haben mich gegosen in Jar anno 1697. — Leta 1711 je Konrad Schneider, celjski zvonar, ulil srednji manjši zvon z napisom: In omnem terram exivit sonus eorum. (Psalm. XVIII). Conradus Schneider Cilleae me fudit anno 1711.

³ Dne 10. junija 1776 je celjski opat Martin Ferdinand Bartholotti vložil prvi kamen h cerkveni hiši pri sv. Jožefu, katero je zidarski mojster Leopold Tušinger stavil in leta 1776 dozidal. — Dne 9. aprila 1777 je celjski magistrat za beneficij sv. Jožefa od tamošnje srenje daroval 1500 štirjaških sežnov zemljišča za njive in vrt, 24 štirjaških sežnov pa za hlev. Obenem je dovolil beneficiatu pašo za dve kravi.

Leta 1791 je na griču sv. Jožefa izkopal mojster Leopold Tušinger novi štepih za 334 kron in 24 helarjev. — Leta 1854 je dala mestna občina po griču sv. Jožefa nasaditi smrek in drugih dreves.

obraz — znotraj in zunaj. Leta 1901 so jo povišali za eno nadstropje. Vrhutega so pozidali za božjepotnike leta 1866 romarsko hišo, v kateri lahko prebiva začas duhovnih vaj približno sedemsto oseb.

Tako je ta misijonska naselbina z vidnim tempeljem, s krasno cerkvijo, svojedobno ozaljšana s tremi zvezdami na pročelju, zvezda, ki vablivo sije daleč tja po divotni okolici.

Toda še večje in višje vrednosti je to, kar so močno verni in globoko pobožni misijonarji storili za duhovne tempelje, za neumrljive, po dragoceni krvi Kristusovi odrešene duše — v teku petdesetih let. Svetišče sv. Jožefa je bilo pribežališče in zavetje grešnih pa skesanih duš; ta hiša božja je bila hiša milosti in miru, sreče in tolažbe. Kdo pove, koliko na duši bolnih je tukaj ozdravelo?

Bilo je nekega jesenskega dne leta 1867, ko sem kot petošolec obiskal na tem prijetnem griču stoječo cerkev. Ko sem opravil v hramu božjem svojo pobožnost, sem sedel pod lipo na klop, da si napasem svoje oči s pogledom po čarobnih hribih in dolih, po divnih poljih in vinogradih. Toda kmalu prisede mož, romar iz Zagreba, ki mi začne pripovedovati svoje notranje bridkosti. »Greh me tako peče, da ne morem spati in da ne najdem nikjer miru. Zato sem priromal sem gori k sv. Jožefu, pri katerem upam najti usmiljenja in miru.« Ne dvomim, da so se nesrečnežu žive želje izpolnile, ako je le opravil dobro izpoved.

Cerkveno življenje pri sv. Jožefu bujno cveti. Kadar so misijonarji doma, gredo že na vse zgodaj v izpovednice, pri katerih čakajo izpovedanci včas po dva in tri dni in pozabijo na glad in žejo, da le nasitijo s kruhom močnih svoje duše. Misijonarji imajo že od leta 1852 izredno pravico, tešcim tudi popoldne deliti sveto obhajilo, kakor dobijo tudi od vseh škofov oblast, da odvezujejo od škofu pridržanih grehov. Vsako leto je tukaj blizu 36 tisoč vernikov obhajanih; leta 1890 jih je bilo pet tisoč več in leta 1898 dvanajst tisoč. K temu uspehu najbolj pripomorejo duhovne vaje, ki jih misijonarji tu vodijo za razne stanove. K tem pobožnostim

prihajajo verniki od različnih krajev domače škofije in sosednih vladikovin. Te dni je bilo obhajanih 8000 vernikov.

Med bratovščinami lepo cvetó zlasti bratovščina presvetega Srca Jezusovega, čistega Srca Marije device, sv. Cirila in sv. Metoda, ki je imela dne 9. marca 1853 ob desetih svoje prvo cerkveno opravilo pri sv. Jožefu, nadalje znamenita bratovščina svetega škapulirja, pobožnost sv. Alojzija in druge vaje. V novejšem času so prejeli misijonarji od kn. šk. ordinariata dovoljenje, da izpostavljajo ob nedeljah in praznikih presveto rešnje Telo v počeščenje in moljenje od strani vernikov, ki radi prihajajo molit in hvaležno častit Jezusa v zakramentu ljubezni.

Vendar bogaboječi in človekoljubni misijonarji ne delijo samo le duhovnega kruha, oni lomijo tudi vsakdanji kruh revežem vsake vrste, zlasti še ubogím dijakom, izmed katerih je že marsikateri dosegel visoko, častno službo. O koliko je bilo pač v misijonski hiši lačnih nasičenih, žejnih napojenih, nagih oblečenih, popotnikov prenočenih? Da, milosrčni gospodje misijonarji so po sijajnem vzgledu svojega duhovnega očeta, slavljenega apostola krščanske delavne ljubezni, sv. Vincencija Pavljana, izkazovali bližnjemu telesna in duhovna dobra dela usmiljenja.

Zato pa je povsem prav, da hvalijo o petdesetletnici Gospoda, in da ne pozabijo vseh dobrot, ki so jih od njega sami prijeli ali so jih po njem drugim podelili. Da, le naj pojó s kraljem Davidom: Hvali, moja duša, Gospoda in nikar ne pozabi vseh njegovih dobrot! On je, ki ti odpušča vse pregrehe, ki ti ozdravlja vse slabosti, ki rešuje pogina tvoje življenje. On te je venčal z milostjo in z usmiljenjem.

Zlatega jubileja tukajšnje misijonske postaje se veselijo gotovo prav srčno in zanj Gospoda hvalijo vsi blagodušni prebivalci celjske fare, kateri je cerkev sv. Jožefa nekdanj pripadala kot podružnica. Celjski farani so teh petdeset let neposredno uživali dobrote v cerkvi in misijonski hiši pri sv. Jožefu. Tu se je opravljala ob nedeljah in praznikih redno služba božja, od tod so hodili gospodje misijonarji pomagat

dušnim pastirjem: pasti ovčice. Kakor pa delajo v tej fari duhovni sinovi sv. Vincencija Pavljana že petkrat deset let uspešno, enako se trudijo tukaj v Celju že od leta 1876 sem, torej nad četrto stoletja, duhovne hčerke sv. Vincencija ali usmiljene sestre in sicer v javni bolnišnici za telesno in dušino zdravje ubogih bolnikov.

Še več, ljubi moji poslušalci! Vsa škofija Lavantinska more hvaležno praznovati zlati jubilej požrtvovalnega delovanja blagodušnih duhovnikov misijonarjev Vincetincev, ki so pač že skoraj po vseh farah moje razprostrane škofije vodili ali svete misijone ali duhovne vaje. Le za moje dobe, to je od leta 1890 sem pa do danes, so imeli častiti gospodje od sv. Jožefa nad 265 svetih misijonov po raznih župnijah vseh 24 dekanij. Kolikrat so se uresničile o teh poslancih svetopisemske besede: Kako lepe so na gorah noge tistih, ki oznanjujejo mir, oznanjujejo dobro, pridigujejo vzveličanje! (Iz. 52, 7).

Posebne spomina in poudarka je vredno tudi to, da so se misijonarji od sv. Jožefa pri Celju naselili pri sv. Jožefu v Studencih poleg Maribora ter so bili tamo na veseli praznik Marijinega imena, 12. septembra 1897, od mene slovesno vpeljani in umeščeni. Poleg misijonarjev Vincentincev delajo zelo uspešno usmiljene sestre Vincentinke po škofiji in sicer razen Celja še v Mariboru, Ptuju, Brežicah, Slovenjgradcu in Vojniku.

Da se za vse te neprecenljive dobrate pristrčno zahvalim, sem služil danes slovesno sveto mašo, in sicer prvikrat, kakor tudi pridigujem prvikrat v tem svetišču — ter sem ljubega Boga ponižno zahvalil za vse milosti, katere je na priprošnjo sv. Jožefa podelil po misijonarjih moji škofiji. Ob enem sem se hvaležno spominjal vseh živih in mrtvih misijonarjev, ki so tukaj službovali ali še službujejo. Vsedobri Bog naj vse venča z nevenljivim vencem slave! (I. Petr. 5, 4).

Zdaj pa še posebej izrekam svojo nadpastirsko zahvalo in pohvalo sedanjemu gospodu superiorju Janezu Macur, ki se je pač mnogo, prav mnogo trudil že samo pri tej štiri-najstdnevni pobožnosti, ki gotovo ostane vsem udeležnikom

v najslajšem spominu. Da bi le-ta jubilejna slavnost koristila več katerim, izprosil je od svetega očeta odpustke do konec leta za vse cerkve in kapele, ki jih imata po Avstriji in Ogrski obe družbi sv. Vincencija Pavljanskega: misijonarjev in usmiljenk. Mnogovrstne zasluge častitega gospoda superiorja so priznali tudi sveti oče papež-jubilar Leon XIII., ko so mu milostno podelili častni naslov: Missionarius apostolicus ali apostolski misijonar. Zares, mož je poln apostolske gorečnosti za čast božjo in za blaženost neumrljivih duš!

Vsem njegovim vrlim sotrudnikom, bodi častitim gospodom duhovnikom bodi bratom lajikom, kličem iz dna srca: Deus retribuat vobis largissime omnem laborem et sudorem! Repleat vos omni benedictione coelesti et gratia! Bog vam povrni najobilneje ves trud in znoj! Napolni vas z vsem nebeškim blagoslovom in milostjo!

Krona naše jubilejne slavnosti, ljubi moji poslušalci, je pa gotovo to, da sem blagoslovil dve dragoceni kroni, izdelani v Parizu, in sem ju posadil na glavi Mariji in Jožefu tam v tronu na velikem altarju. To je pač prav redek in prepomenljiv cerkveni obred.

Venec je znamenje kreposti, časti in mogočnosti. Že pri Grkih in Rimljanih je bil venec plačilo za zmagovalca v vojski ali pri javnih igrah. Spleten je bil iz oljčnega ali iz mirtnega ali pa iz lavorjevega zelenja. Ker so za kralje bili voljeni le čednostni, najbolj zaslužni možje, je bil venec sploh znamenje kraljevske časti in oblasti.

Glasoviti misijonar sveta, sv. Pavel, je venec, ki si ga je prislužil borilec v telesnem borenju, obrnil na venec, ki si ga pridobi kristjan v duhovni borbi. Paganski atlet ali boritelj se je trudil za „venljivi venec, krščanskega bojevalca pa čaka nevenljivi venec. Kakor je prejel zmagovalec v javnem tekmoivanju iz rok razsodnika iger častni venec, podobno bo prijel kristjan od večnega sodnika venec pravičnosti. (I. Kor. 9, 24. 25).

Jaz sem danes venčal preblazeno devico Marijo, kateri na čast praznuje Cerkev samo v tem mesecu več praznikov in sicer: god njenega rojstva, njenega sladkega imena, nje-

nega plačila za rešitev ujetih in naposled svetek njenih sedem žalosti. Pa zasluži li Marija krono? Zasluži jo, ker je bila kraljevskega pokolenja, in sicer je bila zadnja in najlepša cvetica Davidovega rodu. Zasluži jo zavoljo svojega čednostnega življenja na zemlji in zavoljo svoje slave in mogočnosti v nebesih.

Marija je na zemlji po svoji svetosti nadkriljevala vse svetnike in svetnice; saj jo je sam nadangel Gabriel pozdravil kot milosti polno in blagoslovljeno med ženami. Za to njeno odličnost ji gre krona. — Njeni popolnosti na zemlji odgovarja njena slava v nebesih. V lavretanskih litanijah jo desetkrat pozdravimo, rekoč: Kraljica angelov, kraljica očakov, kraljica prerokov, kraljica apostolov, kraljica mučenikov, kraljica spoznovalcev, kraljica devic, kraljica vseh svetnikov, kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, kraljica svetega rožnega venca, prosi za nas! V genljivi molitvi, ki jo molimo po tihi sveti maši, vzdihujemo: Češčena kraljica, mati milosti! Nadalje slavimo Marijo kot majniško kraljico. Kraljici pa gre krona. Zato moli Cerkev v rožancu ali rožnem vencu ne le: Jezus, ki je tebe, Devica, v nebesa vzel, temveč tudi, ki je tebe, Devica, v nebesih kronal.

Marijini čednosti in časti odgovarja njena moč in oblast v nebesih. Tudi angeli in svetniki imajo moč v nebesih in sicer v tem, da jim Bog pripušča, po moči njih priprošenj udeleževati se vladanja sveta. Med angelskimi kori se nahajajo troni, gospostva, kneštva, oblastva, moči. In knez nebeške vojne je nadangel Mihael, čigar slike in kipe radi venčajo z dragocenimi kronami. Tako je staročastita podoba sv. Mihaela v najstarejši cerkvi, ki je na gori Garganu posvečena temu nadangelu in katero sem sam obiskal leta 1897, okrašena z drago krono. In mnogo občudovano podobo sv. Mihaela na gori Sent Mišel (Saint Michel) v Franciji so dne 4. julija 1874 najslovesneje kronali. — Sveto Pismo pa govori tudi o tronih, ki so pripravljeni za vzveličane. Kristus je rekel apostolom: Vam, ki ste prebili z menoj v mojih izkušnjavah, bom jaz odločil

kraljevstvo, kakor ga je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljevstvu in da sedite na prestolih. (Luk. 22, 28—30). In sv. apostol Janez je videl v zamaknjenju 24 tronov ali prestolov in na njih sedeti 24 starejšin, oblečenih v bela oblačila, in na njih glavah so bile zlate krone. (Apokal. 4, 4).

Če so pa že angeli in svetniki v nebesih tako mogočni, da sedijo na tronih in nosijo krone, koliko oblast mora šele imeti kraljica angelov in svetnikov, kraljica nebes in zemlje. Da, Marija lahko izprosi vsled svoje oblasti v nebesih vse, česar prosi. Kako bi tudi Oče nebeški svoji prvi hčerki, Sin božji svoji ljubi materi, in sv. Duh svoji neomadežani nevesti odrekel katerokoli prošnjo? Marija je, da tako denem, vsemogočnost na kolenih pred tronom presvete Trojice. Ker je Marija po svoji priprošnji v nebesih tako mogočna, zato ji gre znamenje mogočnosti: krona. Kaj čuda potem, da smo danes Marijo tam-le v tronu nad glavnim altarjem venčali s krasno krono! Zdaj pa ji obljubimo kot svoji kraljici vedno češčenje, prisezimo ji zvesto zaupanje! Izročimo ji prstan ljubezni, katerega pa nočemo jemati nazaj, kakor ga je želel nazaj vzeti plemenitaš Ferdinand Miglio Petrovski Materi božji. Venčajmo jo radi v prihodnje s trojnim vencem svetega rožnega venca!

Ljubi moji poslušalci! Venčanje Marijinih kipov ni nič tako izrednega. Marija je tista žena, o kateri piše sv. Janez v skrivnem razodetju, rekoč: In veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obkrožena in luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd. (Apokal. 12, 1). Po prizadevanju papeža Inocencija XI. je bila leta 1682 venčana čudodelna podoba Matere dobrega sveta v mestu Dženacanu v Sabinskih gorah.¹ Papež Pij IX., svetega spomina, so ob razglašenju verske resnice brezmadežnega spočetja device Marije dne 8. decembra 1854 venčali krasno podobo Marije Imakulate v Sikstinski kapeli.

¹ Lepa navada, venčati milostivne podobe Matere božje, je nastala v sedemnajstem veku. Aleksander grof Sforza Piacentino je namreč v

Morebiti ste že sami slišali ali brali, kako slovesno so venčali podobo brezmadežnega spočetja device Marije v mestu Lurdu. Dne 11. januarja 1880 se je slična slovesnost vršila v tej-le cerkvi, kakor je to častiti gospod superior Janez Macur popisal v francoskem jeziku v knjigi, ki je izšla leta 1880 v Parizu.¹ Dne 6. januarja 1885 so rajni knezoškof Jakob Maksimilijan svečano kronali zalo podobo lurske Matere božje v predmestni farni cerkvi Matere milosti v Mariboru. Dne 5. julija 1895 sem jaz v kapeli žalostne Matere božje v Središču za staročastitljivi kip žalostne Matere božje blagoslovil dragoceno krono.²

Potemtakem ni venčanje Marijinih kipov nič nenavadnega ali celó neslišanega; vendar mi smo danes kronali tudi podobo sv. Jožefa; in o taki slovesnosti med nami še sam nisem nič bral in je nisem še videl. Pač pa sem slišal,

svojem zadnjem izporočilu, pisanem v Parmi dne 3. julija 1636, volil vsoto denarja, ki se mora plačevati iz dohodkov njegovih posestev v blagi namen, da se vsako leto pripravita dve zlati kroni. S tema naj venča kapitelj od sv. Petra dve najstarejši in najbolj češčeni podobi preblazene device Marije v Rimu.

Vsled te pobožne navade zapazi božjepotnik v Rimu mnogo prav čednih, večkrat z dragocenimi biseri olupšanih kron, ki krasijo glavo Matere božje in božjega deteta Jezusa. Tako je kronana dobro znana »Madona di San Marco« v kapeli benečanske palače Palazzo di Venezia, ki je bila nekdanj sedež papežev, zdaj je pa prebivališče avstrijsko-ogrskega poslanca pri sveti stolici.

Primeri razpravo: *Raccolta delle Immagini della beatissima Vergine, coronate della corona d'oro dal' Rmo Capitolo di S. Pietro. Pietro Bombelli, incisore. Roma, 1792.* To veliko slovstveno delo šteje štiri zvezke, v katerih so opisane vse dotlej v Rimu venčane podobe Marijine. Vsakemu popisu je pridejana slika.

¹ *Mission ou recueil de lettres édifiantes écrites par ces prêtres de cette congregation. Tom. XLV. année 1880. Str. 219—224.*

² Mat. Slekovec, *Kapela žalostne Matere božje v Središču in njen častni venec. V Mariboru, 1902. Str. 68.* — V našem obližju najbolj sluje dne 8. septembra 1715 slovesno venčana podoba Matere božje na Trsatu, in dne 6. januarja 1717 svečano kronana podoba Marijina na Sveti gori na Goriškem. (Primeri Janez Volčič, *Življenje preblazene device in matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa. V Celovcu, 1889. Str. 118 nsl. in 187 nsl).*

da so v Parizu venčali sv. Jožefa lepo podobo. Meni se tako početje prav primerno dozdeva; saj je bil sv. Jožef tudi kraljevskega rodu, ki ima prirojeno pravico do krone. Zlasti pa gre sv. Jožefu v tej cerkvi venec na glavo. Ženin se ozaljša z vencem, pripazuje prerok Izaija (62, 10), in sv. Jožef je ženin Marije device. Podoba v velikem altarju predstavlja ravno tisti dogodek, ko je višji duhovnik blagoslovil zaroko Marije in Jožefa, in se ga sveta Cerkev spominja vsako leto dne 23. meseca januarja. Oba zaročenca zaslužita krono, ker sta bila najsvetejša človeka, ki sta hodila kdaj po svetu. In če nosi krono žena gospa, naj jo nosi tudi njen mož gospod; če jo nosi kraljica, naj jo nosi tudi kralj! Sam Oče nebeški je počastil sv. Jožefa pred vsemi kralji na zemlji, ko mu je v skrb in varstvo izročil svojega božjega Sina in njegovo sveto Mater.

Da, sv. Jožef zasluži krono, ker je velika njegova svetost, čast in oblast. Velika je njegova popolnost; saj ga imenuje sveti evangelj pravičnega, to je bogatega na vseh čednostih; kajpada, ko bi le ene pogrešal, ne šlo bi mu ime pravični. In kdo pove, kako je po dolgoletnem občevanju z Jezusom in Marijo napredoval v pravičnosti? Če je pozdrav iz ust Marijinih očistil Janeza krstnika izvirnega greha in ga je posvetil v materinem telesu; če je ta pozdrav napolnil blaženo teto Elizabeto s svetim Duhom, kako visoko se je pač vzel sv. Jožef v svetosti, ko je leta in leta občeval zaupno z Marijo, s svojo neomadežano zaročenko! In če je Jezus Kristus svoje apostole v treh letih popolnoma predrugačil, kako je pač izpopolnil v 25 letih svojega očeta rednika in variha! Vsled blagostnega občevanja z Jezusom in Marijo je sv. Jožef rasel v krepostih tako, da je po njih presegal druge svetnike. In zatorej zasluži primerno krono.

Zasluži jo pa tudi zavoljo svoje slave, po kateri presega v nebesih svetnike, kakor jih je presegal na zemlji po čednostih. Res, če postavi Gospod že svojega hlapca čez veliko v nebesih (Mat. 25, 21), čez koliko je pač po-

vzdignil svojega krušnega očeta? Če poplača Jezus Kristus v nebesih kozarec mrzle vode (Mat. 10, 42), kako je pač on, ki je krona vseh svetnikov, poplačal Jožefu, ki ga je otel zalezovanja Herodovega, ga je varoval na begu v Egiptet in na vrnitvi v Nazaret, pa ga je oblačil in redil z delom svojih rok? Zares, velika mora biti čast in slava sv. Jožefa v nebesih! Zato mu pristoji krona, znamenje visoke časti.

Venec zasluži sv. Jožef nadalje zavoljo višje oblasti, katero ima v nebesih kot priprošnjik pred drugimi izvoljenimi nebeščani. To izpričuje Kristus, ki mu je bil na zemlji podložen in mu zatorej v nebesih ne more odreči nobene milosti v prid njegovih častilcev. To izpričuje Marija, ki mu je bila tovarišica na svetu in ga torej tudi v nebesih podpira s svojo izredno mogočnostjo. To izpričujejo angeli, ki so na zemlji ž njim tolikokrat občevali in ga podpirali, ter mu zato tudi v nebesih izkazujejo svojo vdanost. To izpričujejo svetniki, ki so ga zvesto častili in so po njegovi mogočni priprošnji dosegli izredne milosti in dobrote. Sv. Bernard, opat Klaravaljski, zatrjuje, da nam nekateri svetniki pomagajo le v nekaterih stiskah, sv. Jožef nam pa pomore v vsaki sili in potrebi. In sv. Terezija je prejela po sv. Jožefu vse, česar je prosila Boga. Zato roti in opominja za božjo voljo vse, ki bi ne hoteli verjeti njej, da poskusijo vsaj sami, ter tako iz lastne izkušnje spoznajo, kako koristno je, se priporočati temu častiljivemu očaku.

To izpričujejo razni redovi, izpričujejo različne družbe in bratovščine, ki stojè pod okriljem in zavetjem sv. Jožefa. To izpričujejo države in dežele, župnije in občine, ki so si ga izvolile za svojega zaščitnika. To izpričuje sveta Cerkev, ki ga že veke in veke slavi kot posebnega svojega pomočnika. Papež Pavel III. (1534—1549) so dovolili in papež Gregorij XV. (1621—1623) so zaukazali praznik sv. Jožefa, ki se obhaja dne 19. marca vsakega leta. Blagega spomina papež Benedikt XIII. (1724—1730) so z odlokom dne 19. decembra 1729 ukazali postaviti ime sv. Jožefa v litanije vseh

svetnikov in sicer za imenom sv. Janeza krstnika, in se tako sv. Jožef prišteva svetnikom nove zaveze. V prvi polovici osemnajstega veka je Rim dovolil posamnim škofijam, praznovati patrocinij sv. Jožefa tretjo nedeljo po veliki noči. Slavni papež Pij IX. (1846—1878) so leta 1847 raztegnili ta praznik varstva sv. Jožefa na vso Cerkev. Dne 8. decembra 1870 so isti sloviti papež proglasili sv. Jožefa za patrona cele svete katoliške Cerkve, kakor je sv. Mihael njen angel varih, in so obenem povišali njegov god 19. marca v praznik prve vrste. In papež Leon XIII. so v svoji znameniti okrožnici z dne 15. avgusta 1889 nujno priporočili goreče in zaupno češčenje mogočnega glavarja sv. Družine.¹

Tako vse oznanjuje čudovito veljavo priprošnje sv. Jožefa, in zato mu gre venec, znamek mogočnosti. In zatorej smo modro ravnali, da smo venčali danes velemogočnega patriarha in obenem patrona te veličajne cerkve in naše lepe kronovine: sv. Jožefa. Zdaj pa prisezimo s slavo venčanemu verno vdanost, otroško ljubezen, vestno posnemanje njegovih čednosti, zlasti pa zvesto priporočenje v njegovo pripomoč v vseh telesnih in duševnih potrebah in nevarnostih, izmed katerih je največja in najvišja zadnja ura. Če bo smrtna ura za nas srečna in vzveličavna, bo tudi naš delež nevenljiv venec. To bodi plačilo še pa zlasti tistim, ki so oskrbeli krono Mariji in Jožefu. Sicer pa, kakor sta bila danes Marija in Jožef od nas kronana, enako naj bi bili po njunih priprošnjah mi vsi s slavo in častjo venčani v nebesih!

Jelite, ljubi moji poslušalci, vsi si želimo venca nebeške gloriije! Če hočemo pa venčani biti, moramo do konca biti stanovitni v dobrem. V pretečenih dnevih so vam goreči pridigarji razlagali temeljne krščanske resnice, kakor o namenu človeka, o hudobiji greha, o zakramentu svete pokore in svetega rešnjega Telesa, o posamnih božjih zapovedih, o krščanskih čednostih, o stanovskih dolžnostih, o štirih po-

¹ Primeri postni pastirski list do vernikov Lavantinske škofije, z dne 23. meseca januarja 1892, o češčenju sv. Jožefa.

slednjih rečeh. Na koncu misijona je navadno pridiga o stanovitnosti, o kateri bi torej naj govoril zdaj, ko bi čas pripuščal.

Ko je sv. apostol Pavel izvedel, kako radi so sprejeli Filipljani sveto vero, jih je v posebnem listu pohvalil, pa tudi obenem prosil, naj ostanejo stanovitni v dobrem. Zanašal se je na to, da bo tisti, ki je začel v njih dobro delo, ga tudi dokončal do sodnjega dneva. In molil je za nje, da bi njih ljubezen do Boga in do bližnjega bolj in bolj rastla in da bi napredovali v natančnem znanju krščanskih resnic. (Filiplj. 1, 6. 9). In to je tudi moja vroča želja in iskrena prošnja gledé na vas, ljubi škofljani!

Da, vse je odvisno od stanovitnosti v dobrem; kajti le tisti, ki ostane do konca stanoviten, bo vzveličan (Mat. 10, 22), ali kakor stoji pisano v skrivnem razodetju sv. apostola Janeza: Bodi zvest do konca, in dal ti bom krono življenja. (Apok. 2, 10). Ker pa je stanovitnost dar božji, kakor uči sveti Tridentinski zbor (sej. 6. pogl. 13), se moramo potrebnih pripomočkov posluževati, da si jo ohranimo. In taka sredstva so med drugim: molitev, prejemanje svetih zakramentov, življenje v pričujočnosti božji, češčenje Marije in Jožefa, katerih usmiljenja sta polna nebo in zemlja.

Bratje moji predragi in zaželeni, veselje moje in venec moj, takó stojte, v Gospodu preljubi! (Filiplj. 4, 1).

V Gospodu ljubljene kristjani!

voje oči ste doslej radi povzdigovali in obračali na to goro, od koder vam je prihajala pomoč. (Ps. 120, 1). Bodi tudi v prihodnje misijonska hiša in cerkev na tem divotnem griču gora Sinaj, kjer se vam razodeva volja božja, se vam oznanjujejo božje zapovedi!

Bodi ta grič hrib N e b o , kjer opravljajo misijonarji kakor Mozes molitve za verno ljudstvo, da je zmagonosno v hudih bojih!

Bodi to svetišče B e t l e h e m , kjer se prepeva slava Bogu na višavah in se deli mir ljudem dobre volje; in je naj kakor mična z v e z d a , ki vodi vernike k ljubemu Jezusu!

Bodi ta hiša božja N a z a r e t , kjer prebiva in se časti presveta Družina!

Bodi to sveto mesto K a f a r n a v m , kjer se je božji Vzveličar tako rad mudil, pa je tako rad učil in čudeže delal, kakor ravno današnji evangelj pripoveduje, da je Jezus v tem svojem mestu ozdravil mrtvoudnega in mu grehe odpustil. (Mat. 9, 1—8).

Bodi ta hram božji dvorana na hribu S i o n u , kjer pogoščuje Jezus svoje goste z nebeško mano, z angelskim kruhom, s svojim najsvetejšim rešnjim Telesom!

Sicer bo pa ta s temnim gozdom obrastel grič tudi kakor vrt G e t s e m a n i na Oljski gori, kjer je ljubi Jezus krvavi pot potil. O Getsemani, kraj žalosti in bridkosti! Teh ne bodo pogrešali tudi misijonarji, kakor jih ne pogreša sveta Cerkev, Cerkev trpljenja. Pa prišel bo tudi, če treba, angel z neba, in bo prinesel tolažbo.

Ta kraj bo celo G o l g o t a , kraj križa, kakor pelje pot k sv. Jožefu mimo postaj križevega pota in mimo treh križev na kalvariji in mimo velikega misijonskega križa. Pa izza te višave bo misijonarjem in obiskovalcem tukajšnjega svetišča vzhajalo tudi solnce velikonočnega jutra, in jih bo tolažilo, razveseljevalo in krepilo.

Tukaj bo tudi T a b o r , kjer bodo častilci in varovanci sv. Jožefa uživali mir in veselje, katerega svet ne pozna in ga nima, in ga zato tudi dati ne more.

To mesto božje na gori bo pa tudi O l j s k a g o r a , s katere se bodo vzdigovali Gospodovi služabniki in služabnice v nebeške višave.

Tako pa cveti in cveti rajsko lepi kraj, da se bo stoletnica še sijajneje praznovala! Kraljujta Marija in Jožef na tej višini in prosita, da se razliva od tod blagoslov božji po vsej okolici in po vsej vladikovini, da se razširja mir božji, katerega nam je toliko potreba!

Mi pa, pastirji in ovčice, mi vsi se hočemo pod vodstvom, Marije, naše kraljice, in sv. Jožefa, našega kralja, pogumno vojskovati, svoj tek dokončati, vero ohraniti. Saj nam je za to boritev prihranjena krona pravice, katero nam bo dal Gospod, pravični sodnik; pa ne le nam, ampak vsem, ki ljubijo njegov prihod. (II. Tim. 4, 7. 8). Amen.

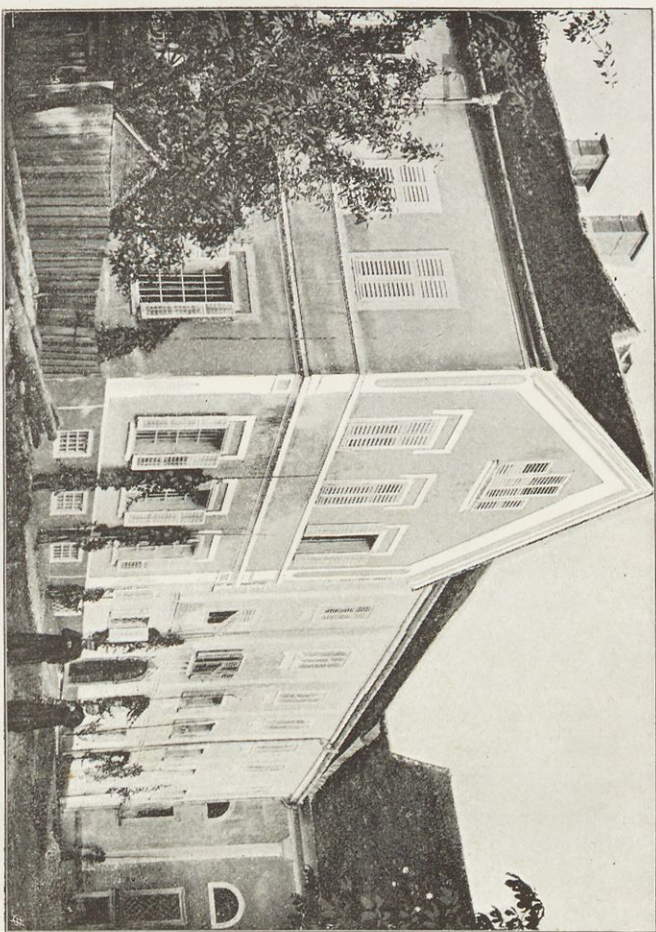

Govor

pri bratovski gostbi v obednici častitih gospodov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu tik Celja,
dne 21. septembra 1902.

Prečislani gostje!

Ravnokar smo v cerkvi končali vednega spomina vredno slovesnost, ki je sicer trajala več ur, nam pa je bila vendar prekratka. Kakor Jozue bi bili radi ustavili solnce v njegovem teku. Zdaj so nam pa mnogocenjeni gospodje misijonarji v svoji vobče znani gostoljubnosti še pogrnil bogato mizo, kar me spominja staro častitljivih agap ali gosteb, kakršne so prvi kristjani v svoji požrtvovalni ljubezni do bližnjega pripravljali svojim sobratom po dovršenih cerkvenih shodih in svečanostih.

Pogled na novo misijonsko hišo pri sv. Jožefu nad Celjem.

Za neštete duhovne dobrote, prejete na tej misijonski postaji, sem se v cerkvi pri altarju in na leci spodobno zahvalil. Tukaj pa se zahvaljujem še za telesne darove prav prisrčno.

Pač pristojno in primerno bo, da se ob tej cerkveni slovesnosti pred vsem spominjamo očeta in učenika naše svete Cerkve, papeža-jubilarja Leona XIII., ki goreče ljubijo vse redove in družbe, vse zavode in naprave, ustanovljene v prid in korist vernikom. Bodi tukajšnja jubilejna svečanost obenem tudi poklonitev vrhovnemu cerkvenemu poglavarju, mašniku- škofu- kardinalu- in papežu-jubilarju Leonu XIII., katerega naj Jezus Kristus, kralj vekov, brani vseh sovražnikov ter ga naj ohrani še in še vsemu svetu v blagor!¹

Ljubi gostje! Hvale in posneme vredna je navada, ki vlada med pravimi avstrijskimi domoljubi, da se vselej pri imenitnih slavnostih spominjajo svojega svetlega cesarja, svojega preljubljenega deželnega očeta. Po častitljivi navadi se hočem danes tudi jaz ravnati, in zatorej pri današnji jubilejni svečanosti odlično omenjam našega presvetlega cesarja-jubilarja Franca Jožefa Prvega.

Spodobi se, da se hvaležno in spoštljivo spominjamo preblagih Habsburžanov, ko slavimo zlati jubilej ali petdesetletnico obstanka tukajšnje misijonske družbe sv. Vincencija Pavljana.

Med ustanovitelje in izredne dobrotnike le-te misijonske naselbine se štejeta presvetli cesar Ferdinand I. Dobrotljivi in njegova preblaga soproga presvetla cesarica Marija Ana, ker sta darovala v ta namen osem tisoč kron. Njih veličanstvo pa, zdaj srečno in slavno vladajoči cesar Franc Jožef Prvi, so dne 3. januarja leta 1865 dovolili in potrdili naselitev misijonarjev lazaristov po vsej razsežni monarhiji. Velikodušni vladar so tudi častitemu gospodu Janezu Macur iz-

¹ Papež Leon XIII. so po kratki bolezni v ponedeljek, 20. julija 1903, ob 4. uri popoldne mirno v Gospodu zaspali. Dne 4. avgusta 1903 so bili patriarh Beneški, Jožef kardinal Sarto, za papeža izvoljeni. Privzeli so si ime Pij X. in so letos na Telovó, dne 2. junija 1904, nastopili sedemdeseto leto svoje dobe.

kazali milost, da je smel biti proti vojaški postavi posvečen za mašnika leta 1874. Sicer pa so naš ljubljeni cesar tisoče in tisoče kron darovali za cerkve in dobrodelne naprave v moji škofiji. Kralj kraljev in Gospod gospodujočih naj jim vse nam izkazane dobre poverne tu in tam v najzvrhanejši meri!

Nadalje izrečem svojo višepastirsko zahvalo prečastitim gospodom generalnim superiorjem, ki so skrbno podpirali naš misijonski zavod. Posebej velja moja višeduhovniška zahvala sedanjemu gospodu vrhovnemu načelniku Antonu Fiat, ki mi je poslal lepo podobo sv. Vincencija Pavljana, v kateri je shranjen košček njegovih svetih ostankov z avtentiko vred. Vrhutega mi je velel izročiti večjo srebreno svetinjo, katere prvo stran zaljša pristna podoba sv. Vincencija z napisom: Saint Vincent de Paul, in drugo plat napolnjuje prošnja: Saint Vincent de Paul, patron de oeuvres de charité, priez pour nous! 1885.

Za tem bodi moja škofovska zahvala izražena vsem velečastitim gospodom vizitatorjem, zlasti sedanjemu, tu navzočnemu gospodu Jožefu Binner, gospodom superiorjem, kakor sploh vsem častitim misijonarjem, duhovnikom in bratomlajikom, ki so delovali ali še delujejo plodonosno v tem rodovitnem vrtu Gospodovem!

Kar je nekdaž rekel božji Vzveličar o Janezu krstniku, mogočnem oznanjevalcu spokornega življenja v puščavi, velja o tukajšnjih misijonarjih. Ille erat lucerna ardens et lucens. Vos voluistis exultare in luce eius. Bil je svetilo goreče in sveteče. Vi ste se hoteli veseliti njegove luči. (Jan. 5, 35). Bil je pripravljatelj potov Jezusu: sveteče svetilo, ker so njegove besede razsvetljevale temoto zmot; in bil je goreče svetilo, ker so njegove čednosti užigale k bogoljubnemu življenju.

Zares, kakor ponuja bistra Savinja zdravilno kopel j za telo, slično izvira pri sv. Jožefu zdravilni studenec za duše. Kakor so bili svojedobno tu verni in pobožni Celjani rešeni grozne morilke kuge, enako se rešujejo v tem svetišču kristjani najhujšega zla: greha, morilca neumrljivih duš.

V spomin na zlati jubilej vročim vam, dragi gospodje misijonarji, tri zlate kronice, kot tri skrivnostne amulete-talismane za prihodnje uspešno delovanje in sicer Vincencijev blagoslov: Deus, qui coepit opus bonum, perficiet! Pavlov opomin: Noli vinci a malo, sed in bono vince malum! In Gospodovo obljubo: Qui perseveraverit usque ad finem, hic salvus erit!

Zdaj se obrnem pa še posebej do častitega gospoda superiorja, kateremu sem že v cerkvi pred Bogom in pred ljudmi izrekel zaslužen priznanje. Tukaj pa naj mnogo-častiti gospod kanonik Jernej Voh prebere listino, v kateri podelim gospodu predstojniku častni naslov knezoškofijskega duhovnega svetovalca.

Admodum Reverendo Domino

Joanni Macur,

Missionario apostolico, Superiori domus missionis sacerdotum
s. Vincentii a Paulo ad s. Joseph prope ab urbe

Celeia.

Occasione laetissimi memoriae dignissimi Jubilaei aurei domus missionis sacerdotum s. Vincentii a Paulo, nuncupatae ad s. Joseph prope ab urbe Celeia, prae oculis habemus multitudinem beneficiorum coelestium, quibus affecti sunt dilectissimi nostri dioecesani in plurimis missionibus et sacris exercitiis spiritualibus, praesertim per Te, admodum Reverende Domine, qui zelo indefesso in eis ducendis excelluisti, ut non immerito Missionarius apostolicus voceris, nec non per Superiores, Tuos antecessores, atque alios sacerdotes domus missionis decem lustris in dioecesi Nostra Lavantina saluberrime peractis.

Propterea in votis Nobis est, pro munere Nostro episcopali grates rependere intimas imprimis Deo ter optimo et maximo, dein Tibi et antecessoribus Tuis nec non omnibus et singulis presbyteris, vivis atque defunctis, domus, cui prae-es Superior, qui adinstar s. Vincentii a Paulo, missionarii christianae charitatis celeberrimi, laboraverunt in vinea Domini, Nobis misericorditer commissa.

In signum grati animi Nostri, qui congauDET de Iubilaeo aureo sollemnissime nunc celebrato, tribuimus Tibi, admodum Reverende Domine, utpote Superiori domus praelaudatae, hisce titulum honorarium Consiliarii Nostri Episcopalis unacum facultate utendi privilegiis, cum hoc titulo connexis.

Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote et immobiles: abundantes in opere Domini semper, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino! (I. Cor. 15, 58).

Dabamus in residentia Nostra Princ.-Episc. Marburgi, festo s. Matthaei apostoli, die 21. Septembris anno reparatae salutis millesimo noningentesimo secundo.

(L. S.)

† Michael,
Princ.-Episcopus.

Zdaj pa častitam ravnokar imenovanemu duhovnemu svetovalcu v svojem in vseh pričujočih gospodov imenu, rekoč: Propitio Deo ad plurimos annos! Intende prospere, procede et regna!

Sicer sem hotel in hočem s tem odlikovanjem počastiti vse tukajšnje zelo zaslužne gospode misijonarje, katere nujno prosim, da naj neprestano delajo v duhu ter po vzgledu in vzoru sv. Vincencija Pavljana, da ne bo nihče drugi prejel njihove krone (Apok. 3, 11), pa da naj skrbno čujejo in molijo, ker je obljubil Bog krono življenja vsem, ki ga ljubijo. (Jak. 1, 12).

Gospod superior so mi izročili jubilejno srebrno svetinjo, na katere prvi plati berem napis: Sv. Jožef, prosi za nas! 1852—1902. In na drugi: Sv. Vincencij, prosi za nas! 1852—1902. Obenem so me naprosili, da naj slične jubilejske spominke razdelim še med vse ljube goste. V povračilo podarim tudi jaz gospodu superiorju trojne vrste svetinj s prošnjo, da jih razdelijo med tovariše in sobrate svoje. Svetinje z napisom uboštvo v duhu bodo misijonarje bogatile za nebesa. Svetinje z rekom pokorščina v srcu jih bodo delale zmagoslavne. Svetinje

z opomnjo nedolžnost duše jim bodo pomogle do gledanja božjega obličja.

Pavlov opomin: *grati estote, bodite hvaležni*, me žene, da še naposled izrečem iskreno zahvalo gospodom, ki so na jubilejnem svetem misijonu pridno izpovedovali ali pa pridigovali in službo božjo opravljali. Pastir in škof naših duš, kakor prvi papež sv. Peter imenuje Jezusa Kristusa, naj jim da za primerno plačilo *coronam vitae*! Končno ni, da bi molčal in da ne bi zahvalil vseh ljubih gostov, ki so k današnji sklepni slovesnosti prihiteli od blizu in daleč.¹ Z dobrim gostom pride blagoslov in sreča dobra v hišo!

Lepa lega le-te misijonske naselbe je privabila že marsikaterega znamenitega gosta k sv. Jožefu. Omenim samó glasovitega pisatelja »Dušne paše« in drugih slovenskih nabožnih del pa tudi indijanskih knjig, zlasti slovnice in slovarja »ollšibva«-jezika, apostola američanskih Indijanov, vobče občudovanega škofa Friderika Baraga, ki je bil rojen v Dobrničah pri Trebnjem na Dolenjskem dne 29. junija 1797 in ordiniran v Ljubljani dne 22. septembra 1823.

¹ Obeda so se udeležili p. n. gospodje: Karol Hribovšek, prelat Njih svetosti in stolni dekan v Mariboru; Franc Ogradi, opat v Celju; Jernej Voh, kanonik v Mariboru; Anton Hajšek, častni kanonik in dekan v Slovenski Bistrici; nadalje Ivan Krušič, kn. šk. duhovni svetovalec in šolski svetovalec v Celju; Martin Jurkovič, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik pri sv. Petru niže Maribora; Matija Koren, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik v Žalcu; potem Andrej Vodušek, župnik v Vojniku; Jakob Zupanič, župnik v Gotovljah; Valentin Mikuš, župnik pri sv. Jurju ob Južni železnici; Leopold Skuhersky, župnik v Loki, in Janez Krančič, župnik v Grižah.

Anton Cestnik, gimnazijski učitelj veronauka v Celju; Jožef Kardinar, gimnazijski profesor veronauka v Celju; dr. Jožef Hohnjec, katehet in nemški pridigar v Celju; Janez Tomažič, kapelan v Celju, in Jakob Kosi, kapelan v Celju; o. Herman Langeršek, gvardijan kapucinov v Celju, in o. Adalbert Flere, frančiškan iz Nazareta pri Mozirju.

Jožef Binner, vizitator misijonarjev v Gradcu; Franc Javšovec, superior v Ljubljani; Franc Kitak, superior v Mariboru; Karol Flandorfer, misijonar na Dunaju; Jakob Fischer, misijonar v Schwarzach na Solno-graškem, in Vincenc Krivec, misijonar v Mariboru.

Domači misijonarji: Janez Macur, superior; Alojzij Adolf Pogorelec, Mihael Klančnik, Franc Pediček in Janez Zdravlič.

Slavni mož je leta 1829 (nekateri trdijo 1825) odpotoval v severno Ameriko, da oznanjuje in razširja sveto krščansko vero med tamošnjimi neverniki. Leta 1853 je bil odbran za apostolskega vikarja na Michiganskem (reci Mičigenskem). In v tej časti je obiskal svojo drago domovino. Na povratku v Ameriko se je dne 28. marca 1854 iz Ljubljane pripeljal v Celje, kjer ga je 40 duhovnikov navdušeno sprejelo in pozdravilo. Po obedu v opatiji je najslavnejši misijonar Slovenec obiskal med drugim tudi misijonsko postajo pri sv. Jožefu. Drugi dan se je odpeljal k sv. Andreju v Labodski dolini na Koroškem.

Goreči misijonar je bil prvi škof v mestu Sault-Sainte-Marie, pozneje Marquette, in je dne 19. januarja leta 1868 umrl v slovesu svetosti. Nedavno je bil v angleškem jeziku priobčen obširen življenjepis o blagem, požrtvovalnem nadpastirju. Delajo se že priprave za njegovo beatifikacijo.

Preljubi gostje!

Ko sem se danes opoldne vozil iz celjskega mesta, kjer sem vrnil obisk gospodu Rudolfu Abfaltrer baronu Abfaltrern, ces. kr. namestnijskemu svetovalcu, kot načelniku celjskega okrajnega glavarstva, sem pogledal globoko ganjen zdaj tja gori na tabor celjskih grofov in zdaj sem gori na tabor sv. Jožefa. Na sosednjem hribu je stal nekdaj močni grad glasovitih celjskih grofov, ki so bili hrabri vitezi in so se pogumno borili za posest in slavo svojo. Tudi na tem divnem griču stoji trdnjava, kjer se bojujejo krščanski vitezi za sveto stvar, za božjo reč. Tam je grad že razsut v razvaline; smrt vlada v njem. Tukaj še stoji trdno, in v njem klije vedno mlado življenje.

Ko je preminil zadnji grof celjski, Ulrik II., katerega so v Belgradu dne 9. novembra 1456 umorili in mu glavo odsekali, je vzel pri slovesnem pogrebu, ki se je vršil v cerkvi očetov minoritov v Celju, je vzel, pravim, črno oblečen vitez s krste rajnega grofa čelado in grb ter ju je vrgel ob tla s trikratnim vzklikom: Heute Grafen von Cilli und nimmer-

mehr! Danes celjski grofi in nič več! Pri tem prizoru je nastal nepopisen jok in stok po cerkvi in zunaj.¹

Mi smo se pa danes zbrali v cerkvi sv. Jožefa ne k pogrebu, marveč k vstanjenju, ne k razkronanju, temveč h kronanju; zbrali smo se k venčanju preblazene device Marije in sv. Jožefa, ki kraljujeta na tej višini. Pripotovali smo na ta milostivni kraj, da praznujemo hvaležnega srca petdesetletni obstanek le-te cerkvene trdnjave. In ob koncu veličastne slavnosti kličem, zanašajoč se na neskončno usmiljenje božje, trikrat: Sankt Joseph von Cilli und immer mehr! Sv. Jožef pri Celju in vedno več!

V tem smislu povzdignem kelih krvi vinske trte in napijem vrlim misijonarjem, rekoč: Živi, rasti, cveti misijonski zavod na griču sv. Jožefa pri Celju nadaljnjih petdeset let!

Kraljujte Jezus, Marija, Jožef v srcih misijonarjev, da bodo božje kraljevstvo na zemlji vneto širili in tako sebi in vernikom pletli nevenljive vence nebeške gloriije!

In zdaj v veselju, ki nam danes polje po prsih, trčimo, da zazvoni: Amen in vedno Amen!

¹ Po celjski kroniki (poglavje 33. na koncu): »Heind (heute) graffen von Cilli und nyemermer, und ruffet das dreimal; und darnach zerbrach er das panir; do erhub sich in dem closter zu Cilli von frauen und mannen ein so senndliche klag von wainen, das niemand volschreiben mag.« Primeri Dr. Franz Krones, R. v. Marchland: Die Freien von Saneck und ihre Chronik als Grafen von Cilli. Graz, 1883. Str. 129.

Franz Krones, profesor na Graškem vseučilišču, ki je umrl dne 17. oktobra 1902, je v novejšem času menda najbolj pojasnil zgodovino celjskih grofov. Razen omenjene knjige, ki obsega dva dela (stran 186 + 234 = 420), je v tem oziru še izdal spisa: Die Zeitgenössischen Quellen zur Geschichte der Grafen von Cilli mit Einschluss der sogenannten »Cillier Chronik« (1341–1456). Gratz, 1871. 8°. Str. 120. In pa: Die Cillier Chronik. Kritische Untersuchungen ihres Textes und Gehaltes. Wien, 1873. Str. 102. — Ignac Orožen, Celska kronika. V Celi, 1854. Str. 86 nsl.

Dopis
generalnega superiorata Pariškega
in odpis
kn. šk. ordinariata Mariborskega.

Dopis.

sled ugodnega poročila, katero je prečastiti gospod generalni superior Anton Fiat prejel iz Celja o spominski slovesnosti od gospoda superiorja pri sv. Jožefu, je dne 7. decembra 1902 došel iz Pariza kn. šk. ordinariatu naslednji dopis.

Illustrissime, Celsissime, Reverendissime Princeps-Episcopo!

Congregation de la Mission
dite des Lazarites
fondée par s. Vincent de Paul.

Paris, le 4.
decemb. 1902.

Maison - Mere
Rue de Sèvres 95.

nsignis honor et, ingens laetitia nobis provenerunt ex eo, quod Celsitudo Vestra dignata est occasione iubilaei seu quinquagesimi anniversarii Missionariorum nostrorum in Austria, eos in domo sancti Joseph Celeiensis visitare. Per eorum litteras didici, cum quanta benignitate et quali religione Excellentia Vestra se gessit hac occasione, celebrando sanctum Sacrificium et praedicando populis.

Deum adprecor, ut ipse remuneret hanc insignem pietatem et hunc apostolicum zelum. Confido, quod Missionarii nostri per suam perfectam obedientiam et per suum filialem

Anton Fiat,
generalni superior misijonarjev in usmiljenih sester
sv. Vincencija Pavljana.

amorem erga Vestram sacram personam, consolationem cordi Vestro praestabunt, atque per suos assiduos labores animabus, quas eis commisistis, fideliter inservient.

Corde autem gratissimo atque piissimo in utraque familia Vincentiana, nempe apud Missionarios et apud Filias charitatis, assiduae preces effundentur pro dignissimo Antistite Marburgensi et pro tota eius dioecesi!

Digneris autem me existimare, Illustrissime, Celsissime ac Reverendissime Princeps-Episcope,

	Vestrum valde devotum et
Illustriss. et Celsiss. Principi-	humilem servum
Episcopo Michaeli Napotnik	A. Fiat,
Marburgi, Lavant.	sup. gen.

Odpis.

Na predstoječi list je kn. šk. ordinariat Lavantinski odposlal dne 5. februarja 1903 naslednje zahvalno pismo.

Reverendissime Domine! Colendissime Superior generalis!

itterae, die 4. Decembris 1902 ad me directae, mihi inopinate venerunt eo, quod admodum Reverendus Dominus Joannes Macur, Missionarius apostolicus nec non Superior antiquissimae Domus missionum Celeiensis, pro omnibus et singulis, occasione magnifici iubilaei seu quinquagesimi anni adventus praeaudatae Congregationis missionum in Austriam, a me incitatis sive peractis verbis et factis, ore ac scripto gratias quam maximas mihi retulit.

Easdem grates etiam plurimum Reverendus Dominus Visitator Josephus Binner peregit.

Quapropter hanc mihi oblatam opportunitatem perlibenter arripio: Paternitati Vestrae Reverendissimae intimas

rependingi gratias pro innumeris beneficiis, quibus dioecesis mea iam per quinquaginta annos ab utraque familia Vincentiana ditatur.

Crescant, floreant et multiplicentur binae sacrae familiae intra limites meae dioecesis et extra!

Deus omnipotens et clemens conservet Paternitatem quoque Vestram diu diuque sospitem et incolumem!

Interea commendo me et meos piis orationibus per totum orbem terrarum dispersae familiae s. Vincentii a Paulo, inclyti apostoli piaae charitatis, et persisto

Amplitudini Vestrae

addictissimus famulus
in Christo

Marburgi, festo Purificationis
B. M. V., die 2. Februarii 1903.

† Michael,
Princeps-Episcopus Lavantinus.

Pridiga

ob sklepu svetega misijona v cerkvi sv. Jožefa v Studencih
pri Mariboru, na praznik Marijinega oznanjenja, 25. meseca
marca 1903.

Da mihi animas, caetera
tolle tibi!

Daj meni duše, drugo
vzemi za se! (Gen. 14, 21).

V Gospodu ljubljeni kristjani!

b veselem godu presladkega imena Marijinega, dne 12. septembra 1897, sem prvokrat oznanjeval besedo božjo na tem svetem kraju. Praznovali smo takrat otvoritev misijonske hiše in pa slovesno vpeljavo častitih gospodov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana v tej čedni in prijazni hiši božji, ki sluje od tedaj kot misijonska cerkev.¹

Danes in sicer zopet na Marijin praznik, to je, na pomembni svetek Marijinega oznanjenja se nahajam drugič na tem svetem mestu, oznanjujoč božjo besedo ob sklepu svetega misijona, ki so ga vodili tukajšnji misijonarji od dne 17. pa do dne 25. sušca v trojni prijetni spomin, in sicer v spomin petindvajsetletnice blagonosnega papeževanja našega svetega očeta Leona XIII.; petindvajsetletnice zadnjega svetega misijona, ki se je vršil tukaj leta 1878; in jaz pristavim še tudi v spomin petletnega obstanka le-te misijonske naselbine; in končno tretjič v spomin šestdesetletnice hvalevrednega delovanja usmiljenih sester sv. Vincencija Pavljana v deželni bolnišnici pri sv. Magdaleni v Mariboru, kamor so došle leta 1843.

¹ Ustanovitev je primerno popisana v knjigi: *Annales de la Congregation de la Mission ou recueil de lettres édifiantes, écrites par les prêtres de cette congregation et par les filles de la charité*. Tom. LXVIII. Année 1903. Nr. 1. Paris, 1903. Str. 38 do 40. Naslov spisu se glasi: *Saint Joseph-Maison de Brunndorf près Marbourg*. — Primeri tudi že zgoraj navedeno knjižico: *Eröffnung der neuen Missionsanstalt Jesus-Maria-Joseph in Brunndorf bei Marburg am 12. September 1897*. Marburg, 1897. 8°. Str. 44.

O teh treh jubilejih hočem govoriti poučno besedo z vednim ozirom na današnji praznik, na blagoslovitev svetega misijonskega križa in na sklep svetega misijona. S svojim govorom ničesar druga ne iščem, ker ne smem iskati, kakor le slavo božjo in večno srečo duš. Dajte meni, krščanski poslušalci, svoje duše; drugo pridržite za se!

Opomba. Misijonska pobožnost se je vršila po naslednjem načrtu:

Zvečer dne 17. marca je gospod kanonik Jožef Majcen zapel: Veni, sancte Spiritus! Pridi, sveti Duh! Za tem je imel uvodno pridigo. Dne 18. marca ob petih zjutraj je pridigoval gospod superior Franc Ksav. Kitak: o skrbi za dušo; ob devetih gospod misijonar Franc Birk: o sveti izpovedi; zvečer ob sedmih gospod kapelan Anton Kolarič: o smrti. Dne 19. marca so govorili zjutraj ob šestih gospod profesor Avguštin Stegenšek o sv. Jožefu; ob osmih gospod korvikar Janez Markošek nemški: o sv. Jožefu, patronu katoliških delavskih društev; ob desetih gospod profesor dr. Anton Medved: o sv. Jožefu; popoldne ob pol štirih gospod profesor Janez Krst. Vreže nemški: o smrti sv. Jožefa.

Dne 20. marca so razpravljali ob petih gospod superior Kitak: o šesti zapovedi božji; ob devetih veleč. gospod kn. šk. duhovni svetovalc in tedaj še župnik pri sv. Petru niže Maribora, Martin Jurkovič: o odlašanju pokore; in zvečer ob sedmih gospod katehet Alojzij Čizek: o večnosti.

Dne 21. marca so premišljevali zjutraj ob petih gospod misijonar Vincencij Krivec: tretjo zapoved božjo; pozno ob devetih gospod župnik Lembaški Anton Kocuvan: trpljenje Kristusovo; zvečer ob sedmih gospod superior Kitak: pohujšanje.

Dne 22. marca so imeli govore zjutraj ob šestih gospod misijonar Vincencij Krivec: o delavcih pred Kristusom in po Kristusu; ob osmih gospod superior Kitak nemški: o življenju po sveti veri; pozno ob desetih gospod misijonar Franc Birk: o grehih jezika; v večerko ob pol štirih gospod profesor dr. Franc Feuš: o katoliški Cerkvi.

Dne 23. marca so pridigovali zjutraj ob petih gospod misijonar Vincencij Krivec: o mladini; ob devetih gospod kapelan Ernest Trstenjak: o vzgoji otrok; zvečer ob sedmih gospod župnik Franc Moravec: o branju dobrih in slabih spisov.

Dne 24. marca je zjutraj ob petih gospod misijonar Vincencij Krivec razlagal nauk: o dolžnostih zakonskih; ob desetih je mnogoč. gospod predmestni župnik in dekan ter kn. šk. duhovni svetovalc Simon Gaberc govoril: o grešni priložnosti; zvečer ob

Ave, Jesu, Maria, Joseph! Bodite nam počesčeni Jezus, Marija, Jožef! Pritecite meni govorniku in mojim ljubim poslušalcem na pomoč, da ne bom jaz zastonj govoril, in da oni ne bodo zastonj poslušali!

Blagor njim, ki besedo božjo poslušajo in jo varujejo! (Luk. 11, 28).

Kristjani predragi!

eličajno smo praznovali po celi škofiji petindvajsetletnico vzornega papeževanja našega svetega očeta Leona XIII. O sijajnih svečanostih, ki so se vršile v ta namen po mestih, trgih, vaseh in selih razsežne škofije Lavantinske sem v posebnem pismu poročal papežu-jubilarju, in ravno preteklo nedeljo sem prejel iz Rima listino, v kateri se sveti oče nežno zahvaljujejo duhovnikom in vernikom za otroško ljubezen, vdanost in pokorščino, kakor tudi za mile darove.

Veseli me, da premorem ravno v cerkvi sv. Jožefa, patrona veseljne Cerkve, in še ob sklepu večdnnevnega misijona, obhajanega v spomin srebrnega jubileja papeževega, izreči očitno zahvalo vsem slaviteljem izrednega jubileja, da jim morem izraziti zasluženno zahvalo in pohvalo v imenu samega svetega očeta.

V sladki in koristni spomin na sedanji sveti misijon, si zapomnite, kristjani predragi, globoki pomen grba našega svetega očeta Leona XIII., papeža-jubilarja.

Grb papežev predstavlja ščit, ki je po obočni črti razdeljen v zgornjo in spodnjo plat; po cipresi, stoječi v sredi, pa v dve podolgovati plati — potemtakem na štiri polja. V zgornjem desnem oddelku sije zvezda, kakor jo vidite na

sedmih pa je gospod superior Kitak pred Najsvetejšim pridigoval: o spravi.

Dne 25. marca je imel zjutraj ob šestih gospod superior Franc Ksav. Kitak nauk: o strahu pred ljudmi; ob osmih je mnogoč. gospod stolni dekan Karol Hribovšek imel nemško sklepno pridigo; ob desetih je gospod misijonar Birk proslavljal preblaženo devico Marijo; in popoldne ob pol štirih je bila sklenjena spominska slovesnost.

podobah sv. treh Kraljev iz jutrove dežele; in v obeh spodnjih zapazite lilijo, ki se pogosto nahaja v grbih.

Kaj pomeni zvezda? Jezus Kristus je rekel o sebi: Jaz sem luč sveta. (Jan. 8, 12). In tri leta je svetil po svojem nauku in po svojem vzgledu, človeškemu rodu, ki je taval po tmini greha in zmote. Ko je božji Vzveličar ozdravil slepca, je rekel, kakor poroča današnji sveti evangelj za postno sredo, svojim apostolom: Dokler sem jaz na svetu, sem luč sveta. (Jan. 9, 5).

In kdo naj bi bil po njegovi ves svet odrešilni smrti na križu, ko se je od šeste ure tema storila po vsej zemlji do devete ure (Mat. 27, 45) in je solnce otemnelo (Luk. 23, 45), ja potrebna luč? Kdo drugi, kakor njegovi učenci, katerim je dejal: Vi ste luč sveta (Mat. 5, 14); in sicer vi s sv. Petrom na čelu, za katerega je posebej molil Jezus, da ne peša njegova vera, in da on zopet svoje brate utrjuje. Prav zato je bil sv. Peter glavna luč med apostoli. Po njegovi smrti pa so njegovi pravi nasledniki, rimski papeži, luč sveta.

In tako so tudi papež Leon XIII. luč sveta, kakor jih je v neki stari prerokbi imenoval sv. škof Malahija: luč z neba. Luč so svetla po jasnih naukih, ki jih dajejo v svojih zlatih okrožnicah krščanskemu svetu; in žarna luč so po svojem pobožnem življenju. O, da bi nam še in še sijala tvoja jasna in ogrevalna luč, slavni papež-jubilar!

Svetite pa tudi vi, kristjani predragi, v prihodnje po svoji živi, trdni, stanovitni veri in po svojem čednostnem življenju! To bode najboljši sad svetega misijona. Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in častijo vašega Očeta, ki je v nebesih. (Mat. 5, 16).

Noč je prešla, dan pa se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in v nesramnosti, ne v prepiru in v zavisti, temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa! (Rimlj. 13, 12—14).

Kaj nas nadalje uči zelena cipresa v grbu Njih svetosti Leona XIII.? V knjigi Sirahovi hvali Siracid božjo modrost, ko pravi: Kakor cipresa na Sionski gori si povišana. (Sirah. 24, 17).

Cipresa je podobna iglasti smreki, doseže visokost 22 metrov in starost do 2000 let. Les je rumeno-rdeč, je prav držan in močan, ter duhti prijetno kakor balzam. Zavoljo svoje visokosti in trdnosti je primerna podoba božje modrosti, je podoba razodete svete vere, ki se je čimdaljebolj širila in utrjevala med človeškim rodом.

Poosebljena modrost božja, Beseda, ki je meso postala in med nami prebivala, pa je druga božja oseba: Božji Sin, Jezus Kristus.

V Sirahovih bukvah se primerja višji duhovnik Simon cipresi, ki se vzpenja kvišku. (Sir. 50, 11). Le-ta višji duhovnik Simon je popravil in povišal tempelj, je sveto mesto utrdil, pa je ljudstvo modro vodil in si je pri njem dobil čast, občudovanje in slavo.

Slična cipresa so tudi Leon XIII., namestnik najvišjega duhovnika Jezusa Kristusa, in veliki duhovnik nove zaveze. Kakor cipresa na gori Sion so povišani Leon XIII. v večnem mestu Rimu, ki je pozidan na sedmerih gričih. Petindvajset let že vodijo krščansko ljudstvo, ki jim je vdano in pokorno, pa jih časti, slavi in ljubi. Kakor se vzpenja vedno zelena cipresa kvišku proti nebu, enako stojijo tudi naš sveti oče Leon XIII. veličastno mirno v bridkostih, skrbah in težavah, neomajno zaupajoč v božjo previdnost.

Rastite in stojte tudi vi, ljubi kristjani, vedno trdno v sveti veri, zaupajoč na pomoč božjo, katere ne bote nikdar pogrešali, ako bote krščanski živeli, ako bote pridno opravljali dobra dela!

Pa hitimo dalje, da še zvemo kaj pomenja in nas uči lilija v grbu papeža-jubilarja Leona XIII.

V stari zavezi imamo kakor bukve modrosti, tako tudi bukve ljubezni, v katerih se opisuje ljubezen Boga stvarnika do ljudi, svojih stvari; pa se tudi preroški razlaga ljubezen Kristusova do Cerkve. Človek je vedno obkrožen od sovraž-

nikov, kakor tudi Cerkev, da velja o nji izrek v visoki Pesmi: Kakor lilija med trnjem, je prijateljica moja med hčerami. (Vis. Pes. 2, 2). In lilija je vendar tako lepa, da še kralj Salomon v vsej svoji časti ni bil tako oblečen, kakor je oblečena lilija na polju. (Mat. 6, 29).

Sveti oče Leon XIII. skrbijo za čisto življenje med kristjani. Njim je le za neoskrunjenost, za nedolžnost, za brezmadežnost neumrljivih duš. Oni neprestano kličejo po svojih vznesenih poslanicah: Dajte meni duše, drugo pridržite za se! Zato pa skrbite, kristjani predragi, da ostanejo vaše duše čiste in neomadežane lilije, kar bode najkrasnejši cvet in bode najslajši sad sedanjega svetega misijona.

Če pregledamo vse življenje našega svetega očeta Leona XIII., smemo in moremo na Njih obrniti besede, katere je modri Siracid izrekel o višjem duhovniku Simonu:

Kakor se sveti zgodnja danica sred megle, in kakor polna luna ob svojih dneh, in kakor solnce v svoji svetlobi: tako se je svetel v božjem tempelju; kakor blesteča mavrica med veličastnimi oblaki in kakor cvetoče cvetice v spomladnjih dneh, in kakor lilije ob potokih in kakor duhteče kadilo v poletnih dneh, kakor svetli ogenj in kadilo, užgano na ognju, kakor posoda iz čistega zlata, olepšana z vsakršnimi dragimi kameni, kakor rodovitna oljka, kakor cipresa, ki se vzdiga kvišku: takovšen je bil on, kadar je oblekel častno oblačilo in je bil opravljen z vso lepotijo. (Sir. 50, 6—11).

Kristjani predragi!

ukajšnji sveti misijon je bil nadalje obhajan v hvalježni spomin svetega misijona, ki so ga leta 1878, torej ravno pred petkrat petimi leti, vodili v tej dični cerkvi častiti očetje iz družbe Jezusove. Obenem je pa tudi spomin na petletnico dohoda častitih gospodov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana v tukajšnji zavod.

Hvala bodi večnemu Bogu, da se je v tem kratkem času toliko storilo za olepšavo cerkve in za vzveličanje neumrljivih duš. Zvesti sinovi sv. Vincencija Pavljana so po celi škofiji marljivo misijonarili, pa so tudi v tej-le cerkvi priredili že raznih duhovnih vaj in slovesnih pobožnosti.

Misijon in misijonarji! Kako je vse to znamenito, pomenljivo, vzvišeno. Prvi misijonar je bil željno pričakovani Mesija Jezus Kristus, ki je bil poslan od svojega nebeškega Očeta, da reši grešni rod človeški. Zato je hodil po Palestinski deželi, da se je uresničila nad njim, kakor je to sam potrdil v shodnici Nazareški, napoved velikega preroka Izaija: Duh Gospodov je nad menoj; zato me je on mazilil in me poslal: evangelj oznanjevat ubogim, ozdravljat nje, ki so potrtega srca, oznanjevat jetnikom rešitev, slepim pogled, zatiranim prostost. (Iz. 51, 1; Luk. 4, 18. 19). Pa tudi svoje ljube apostole je poslal po Palestini, da so misijonarili med Izraelci, češ, kraljevstvo božje se je približalo. Et egressi circuibant per castella, evangelizantes et curantes ubique. In ti so šli ter so hodili po vaseh, oznanjujoč evangelj in ozdravljajoč povsodi. (Luk. 9, 6).

Zlasti pa je poslal Jezus apostole na misijon po vsem svetu, ko jih je po svojem častitem vstanjenju obiskal in pozdravil, rekoč: Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tako pošljem tudi jaz vas. In ko je bil to izrekel, je dihnil v nje in jim je rekel: Prejmite svetega Duha! (Jan. 20, 21. 22). In neposredno pred svojim veličajnim vnebohodom se jim je zopet prikazal in jim je velel: Pojdite in učite vse narode... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. (Mat. 28, 19). Ko so sv. apostoli prejeli na binkoštni praznik svetega Duha, so nastopili svojo misijonsko pot po širnem svetu, ter so oznanjevali nauke Jezusove, so delili njegove svete zakramente, pa so razširjali povsod mir božji in blagoslov nebeški. Končno so še žrtvovali svoje življenje za sveto božjo reč.

Sveti misijon je nadaljevanje Jezusovega odrešilnega dela, in je zato tako znamenit in vzveličaven. In to preimenitno delo opravljajo sinovi sv. Vincencija Pavljana, ki se imenujejo prav zato odlično misijonarji. Misijonarjenje je pred drugimi posli njih najpoglavitnejši poklic.

Kadar se napove sveti misijon za kakšen kraj, se misijonarji nanj vestno pripravljajo. Zatem gredó veseli na sveto poslanje. Ko se bližajo fari in cerkvi, molijo in kličejo na pomoč angela variha dotične župnije in angele varihe prebivalcev, da bi jim pomagali, se pridno in uspešno udeleževati svetega misijona. Nadalje molijo litanije vseh svetnikov, da bi jim tudi ti pomagali v svetem poslanstvu.

V svojem obnašanju so naši misijonarji preprosti, krotki, skromni in pohlevni, ker vedó, da ni nič, kateri sadi, in nič, kateri priliva, ampak Bog je, ki daje rast. (I. Kor. 3, 7). Skrbno se sami zatajujejo, pa se junaški premagujejo v težavah in nadlogah. In tako pridigujejo najprvo po svojem vzglednem in izpodbudnem življenju, kakor je pridigoval glasoviti sv. Frančišek Asiški, ki je imel za svoje geslo:

Tanto è il bene, ch'io aspetto,
ch'ogni pena m'è diletto!
Toliko je dobro, ki je moj up,
da napor vsak mi je ljub!

Pred altarjem so naši misijonarji polni pobožnosti in zbranosti. Na pridižnici so prešinjeni vzvišenosti svoje svete službe, ki je služba apostolov in evangelistov, je služba oznanjevalcev božje besede. Misijonarji govorijo kakor božje besede; služijo iz moči, katero daje Bog, da je Bog v vseh rečeh češčen po Jezusu Kristusu (I. Petr. 4, 11); oni opominjajo, kakor bi Bog po njih opominjal, in prosijo namesto Kristusa: Spravite se z Bogom! (II. Kor. 5, 20). Njih usta govoré, česar je polno njih srce; in srce je polno žive, stanovitne svete vere. Ne nahaja se nič krivega v njih naukih, nič prenapetega za нравno, pobožno življenje, nič neprimernega v

obliki in v izrazih. Ker pridigujejo tako pristrčno in dostojno, tako previdno in primerno, morejo si s sv. apostolom Pavlom izpričevanje dati, rekoč: Mi nismo, kakor jih je prav veliko, ki kazé božjo besedo; temveč odkritosrčno kakor iz Boga pred Bogom v Kristusu govorimo. (II. Kor. 2, 17).

V izpovednici se naši misijonarji ravnaajo po besedah kralja psalmista: Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me! Dobrotljivost in oblast za red in spoznanje uči me! (Ps. 118, 66). Bonitatem — polni so v izpovednici dobrotljivosti kakor oče; disciplinam — polni so oblasti kakor sodnik, da vredijo grešniku vest; scientiam — polni so spoznanja kakor zdravnik, da vedó dušni bolezní za lek. Bonitatem: ljubeznivo in mило sprejemajo vse grešnike, tudi največje, kakor je sprejel evangelijski oče svojega izgubljenega sina, in dobri pastir svojo izgubljeno ovčico. Disciplinam: pri tem pa ne zabijo, da so tudi sodniki, ki morajo poznati težo in število grehov, da pravično razsodijo ter tako vredno in veljavno grehov odvežejo. Scientiam: so kakor izvedeni zdravniki, ki poznajo za vsako dušno rano primerno zdravilo. Ničesar druga ne iščejo, kakor večno vzveličanje duš; tudi njim je geslo: Dajte nam le duše, drugo pridržite za se!

Glejte, ljubi poslušalci, to so naši misijonarji. Kadar dokončajo svoje misijonsko delo, potem še molijo in hvalijo Boga; zapojó namreč: Te Deum laudamus. Obenem ga tudi prosijo — govorijo na glas psalm Miserere — odpuščanja grehov, ki bi jih bili nevedè in nehotè zakrivili; molijo pa tudi za stanovitnost vernikov v dobrem. To so torej misijonarji, blagi možje, ki zaslužiijo vse spoštovanje in vso ljubezen.

Jaz častitam misijonarjem in vam vernikom k uspehu tukajšnjega svetega misijona, in se iskreno zahvalim za vse dobro, kar se je doseglo v teh dnevih duhovnega prekvašenja in prerojenja, v tem času vzveličanja.

Kristjani predragi!

sveti misijon je bil tukaj obhajan tudi v hvaležen spomin, da so leta 1843, torej pred šestdesetimi leti, došle v Maribor častite hčere sv. Vincencija Pavljana streč bolnikom v tukajšnji deželni bolnišnici.

Slavni apostol krščanske delavne ljubezni, sv. Vincencij Pavljan, je leta 1633 vpeljal družbo usmiljenih sester z namenom, da bi oskrbovale bolnike. O teh revežih je zapisal sveti mož pomenljive besede: »Reveži in bolniki so ustvarjeni po božji podobi kakor mi. Zato so naši ljubi bratje. Ker so posebni ljubljenci božji, zato so kot božji izvoljenci izredno imenitni. Bog je tolik prijatelj zapuščenih, sirot in bolnikov, da nam zatrjuje: Če bi tudi mati svojega otroka pozabila, pa ga jaz ne bom pozabil.«

Po tem vzveličavnem načelu se je ravnal bogonadarni Vincencij, ko je osnoval družbo usmiljenih sestrá; in po tem zlatem pravilu se ravnaajo duhovne njegove hčerke, hčerke ljubezni, ki strežejo bolnikom z vso ljubeznijo, potrpežljivostjo, požrtvovalnostjo.

Imenovane hčere ljubezni strežejo ubogim sirotam v Mariborski, leta 1843 otvorjeni bolnišnici že šestdeset let. Prva prednica tukajšnjih Vincentink je bila v Poberžu pri Mariboru dne 14. maja 1811 rojena sestra Marija Hildegarda Robič, ki je stopila v družbo dne 12. julija 1839. Dne 4. junija 1840 je bila preoblečena in je dne 29. maja 1843 storila svete obljube. Službo predstojnice je opravljala tja do leta 1850. Umrli je v graški osrednji hiši dne 29. novembra 1890. Druga prednica je bila sestra Alojzija Janitsch do leta 1852. Za njo je sledila sestra Neža Sebastiana Meško, rojena dne 10. decembra 1821 pri Veliki nedelji; težavno službo je opravljala dveinštirideset let; umrla¹ je namreč dne 4. sušca

¹ Blaga usmiljenka počiva na novem pokopališču v Poberžu. Zapadno od pokopališke kapele, v sredi med dvema cipresama, stoji njen spomenik, belo marmornata piramida, z naslednjim napisom: Ehrw. Schw. Agnes Sebastiana Meschko, geb. 10. Dezember 1821; gest. 4. März 1894 im 48. Jahre des hl. Berufes.

1894. Četrta prednica je bila sestra Neža Roza Napotnik, rojena dne 5. januarja 1842 v Tepanjah v Konjiški nadfari.¹ Leta 1900 je bila prestavljena za prednico usmiljenkam, ki vodijo veliki kaznilni zavod v Lankovicah. Sedanja prednica v mariborski bolnišnici je sestra Placidija Katarina Pardeller, rojena dne 18. januarja 1860 v Matschu na Tirolskem.

Moj Bog, kdo dopove, koliko truda so že prestale, koliko dobrega so že storile blage samarijanke! Koliko revežev so potolažile, so jih pomirile, so jim pomagale sočutno prenašati telesne, zlasti pa dušne bolečine! Saj iščejo tudi one pred vsem neumrjoče duše, da smejo in morejo svojim varovancem klicati: Dajte nam duše, drugo za se obdržite!

Jaz se danes usmiljenim samarijankam za vse dobre prav pristrčno in očitno zahvalim. Primerno plačilo jim bo pa dal tisti, ki je na gori blaženosti zaklical: Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli. (Mat. 5, 7). Na sodnji dan bodo usmiljene sestre lahko opomnile svojega sodnika, božjega Vzveličarja, na njegove obljube, rekoč: Bodi nam usmiljen, ker smo tudi me tebi po bolnišnicah izkazovale usmiljenje. Me smo tebi lačnemu, žejnemu, nagemu, bolnemu, ujetemu, popotnemu stregle, ko smo stregle in služile po bolnišnicah revnim bolnikom. Saj si vendar sam zagotovil: Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, to ste storili meni. (Mat. 15, 40). In zopet: Kjer sem jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. Ako kdo meni služi, ga bo moj oče počastil. (Jan. 12, 26).

¹ Njen brat Franc, z redovniškim imenom o. Leopold Napotnik, je vstopil v benediktinski samostan sv. Lamberta na Gorenjem Štajerju. Primeri: Pridiga o evangelijskih nasvetih, govorjena pri prvi sveti maši čast. očeta Leopolda Napotnik R. S. B. v Konjicah, dne 28. decembra 1884. [Spomnite se besed, katere sem vam govoril. (Jan. 15, 20). Priložnostni cerkveni govori, ki jih je imel in na svetlo dal dr. Mihael Napotnik, knez in škof Lavantinski. V Mariboru, 1902. Str. 60—84].

Vsevedni in neskončno pravični sodnik bo nedvomno poklical usmiljenega kristjana na dan sodbe, rekoč: Pridi, blagoslovljenec mojega Očeta, in posesti kraljevstvo, ki ti je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj, jaz sem bil lačen, in ti si me nasitil; jaz sem bil žejen, in ti si me napojil; jaz sem bil nag, in ti si me oblekel; jaz sem bil bolan, in ti si me obiskal. Pojdi v večno življenje!

Zares, večno srečno življenje bo prebogato plačilo vsem usmiljenkam, ki so neutrudno stregle, strežejo in še bodo stregle raznim bolnikom v deželni bolnišnici pri sv. Magdaleni v Mariboru. Njih delež bo tisti skrivnostni zaklad, o katerem piše sv. apostol Pavel: Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo. (I. Kor. 2, 9).

Pač le večno in ne časno plačilo je primerno vedni in radovoljni postrežbi, izkazani revnim bolnikom. Ko sem še bival na Dunaju, sem priložno obiskal v predmestju Währingu stoječo veliko hišo usmiljenja za neozdravljive, katero vodijo že od leta 1875 sem usmiljene sestre Vincentinke. Pri dohodu me je prijazno sprejel ustanovitelj in obenem ravnatelj dobrodelnega zavoda, rekoč: Zapomnite si tam-le tista vrata! Potem me je spremljal v večje in manjše sobe.

O, kako pretresljiv pogled! Tu so ležali kruljavi, tam gobavi; tu so vzdihovali od raka razjedeni, tam s strašnimi ranami obsipani; in zopet kje drugje so se zvijali in premetavali po posteljah od protina ali od glavobolja grozno mučeni. Povsod pa so trpinom veselo in vljudno stregle sestre usmiljenke.

Tam na drugem koncu hiše vednega trpljenja pa tudi vednega usmiljenja mi je moj blagodušni voditelj pokazal mrtvašnico in pa vrata, rekoč: Skozi tam pri vhodu vam pokazana vrata prinašajo neozdravljive ubožce, skozi ta jih pa odnašajo mrtve. Doslej še nobeden ni odšel živ iz zavoda. O koliko bede na strani bolnikov, in koliko žrtev

na strani postrežnic Vincentink! Globoko na dno srca ganjen, sem zapustil hišo, želeč revežem olajšave in njihovim gojiteljicam plače, kakršna je mogoča le v nebesih.

Kristjani predragi!

brali smo se danes tukaj k sklepni svečanosti svetega misijona. V trajni spomin na te vzveličavne dneve bo služil sveti misijonski križ, ki sem ga ravno kar slovesno blagoslovil, in ki tako veličastno visi tam-le ob steni naproti pridžnici.

Kaj te uči, ljubi kristjan, pred teboj povišani misijonski križ? Ta križ ti govori tolažilno besedo: Tvoj Gospod je za te nosil križ. Kaj te uči mogočni križ, ki stoji tukaj? Govori ti vzveličavni opomin? Svoj križ nosi za Gospodom! Kaj te uči ta sveti križ? Govori ti veselo novico: Tvoj križ te prinese h Gospodu v nebo!

Tako te tolaži, te opominja in te s sladkim upom navdaja sveti križ. Zadeni ga in nosi ga! Križ te spremlja od zibe do groba. Zato ga ljubi! Križ imej v hiši pri vhodu, nad mizo, nad posteljo. Ko boš umiral, ga boš poljubil. Nesli ga bodo pred teboj na pokopališče, in ga bodo tam na tvoj grob zasadili; in bo tako edini tvoj varih. Branil te bo, ko se bo prikazal ž njim v oblakih pravični sodnik, Jezus Kristus.

Navadno sta na misijonskem križu napisani dve kratki, pa krepki besedi: Reši dušo! Pač vsega pozora je vreden opomin, rešiti dušo, ki je neprecenljivo draga. Saj je ustvarjena po božji podobi, je odrešena po Sinu božjem in je posvečena po svetem Duhu. Da bi rešili neumrljive duše, so se trudili te dni vsi pridigarji in vsi izpovedniki. Dajte nam duše, drugo za se pridržite, so vam klicali navdušeni govorniki in goreči izpovedniki!

Trudite se neprestano tudi sami, da rešite svoje premenitne in predragocene duše! Kaj ti pomaga, če ves svet pridobiš, na svoji duši pa škodo trpiš? Ali kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo?

(Mat. 16, 26). Ko je ležal sloveči cerkveni učenik, Alfonz Marija Liguori, na smrtni postelji, obkrožen od zvestih duhovnikov, je prihitel v sobo nečak že umirajočega škofa, glasno proseč: Ljubi moj stric, dajte mi še koristen nauk za življenje in blagoslovite me! Sveti mož je blagoslovil prošnjika in mu je, že na pol mrtev, zaklical: Reši dušo!

Enako tudi jaz vas, krščanski poslušalci, za slovo v duhu blagoslovim in vam kličem: Rešite duše! Vedite namreč, da niste strohljivimi rečmi, z zlatom in s srebrom rešeni, ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega jagnjeta. (I. Petr. 18, 19). V svetem trudu za rešitev neumrjočih duš vas naj podpira pribežališče grešnikov, preblazena devica Marija, katere praznik danes slavimo, kakor je podpirala veliko grešnico Krükel iz Pohlbacha blizu Trevira na Nemškem, ki je s pomočjo neke zavržene osebe umorila moža in se je strašno pokorila.

Po poročilu »deželnega časnika v Treviru z dne 16. avgusta 1893« je bila morilka obsojena v smrt. Dne 7. avgusta so ji naznanili, da ji bo drugi dan 8. avgusta odsekana glava. Od trenutka groznega oznanila se je jetniški duhovnik z vso skrbjo in vnemo prizadeval, da pripravi nesrečnico za srečno smrt. In res, obsojenka se je tako vdano in skesano pripravljala na smrt, da so vsi strmeli in se čudili. Ko si je vest očistila in se voljno vdala v strašno osodo, se je poslovila od svojih domačih, ko jim je med solzami in vednim ihtenjem pisala to-le pismo:

»Ljuba mati, bratje, svakinja in ljubi otroci! .

Ko vam te-le zadnje vrste pišem, tekó mi tihe solze čez lica, so pa solze resničnega kesanja in tihe vdanosti v mojo osodo; v tem življenju vas ne bom več videla; ko vam pride to pismo v roke, me ne bo več med živimi. Strašna misel. Toda pripravljena sem; za vse, kar sem storila, se rada pokorim ter hočem v božjo voljo vdana umreti. Prosim vas, odpustite mi vse, kar sem storila; molite v ljubezni za me, da bi mi pomagal ljubi Bog. Tudi prosim svojega sta-

rega dušnega pastirja in vse, kateri me poznajo, naj mi odpustijo strašno sramoto, ki sem jo s svojim življenjem pripravila svoji ljubi domačiji. O, naj bi si vsi k srcu vzeli, kam pripelje greh človeka! Pa žal, prepozno je, in hvalim Boga, da mi je dal milost, da se bom v miru in pokojna ločila s tega sveta. Bog mi je odpustil, in pred svetom bom za svojo pregreho s krščansko smrtjo v vsej ponižnosti zadočila. Edino prošnjo še imam, ravnajte lepo z mojo ljubo materjo v njih žalosti in bridkosti do zadnjega trenutka njih življenja. Z Bogom, ljuba mati, ljubi bratje in ljuba svakinja in otroci! Po božji milosti se bomo na onem svetu zopet videli; molite za me! Pozdravljam vas torej poslednjikrat. Spominjajte se me v ljubezni, in še enkrat, odpustite mi vse v obličju smrti! Vaša vas ljubeča hči, sestra in svakinja in teta. Amen. Storite mi dobroto, in dajte to pismo brati našemu dušnemu pastirju, da bi se mene spominjali pri sveti maši in v molitvah. Z Bogom! V Treviru 7. avgusta 1893. Zvečer ob 6¹/₂. Jutri zjutraj ob 6-ih me ne bo več med živimi. Bog mi pomagaj.«

Ko je spisala to preprosto, pa pretresljivo pismo, se je z dovoljenjem višjih poslovila od bližnjih jetnikov, ki so ji med solzami in vzdihovanjem podajali roke; in ona je vse prosila, da naj molijo za njo. Po tem genljivem slovesu je vsa skesana opravila še dolgo izpoved v jetniški kapeli, iz katere potem gredé, je še vedno poklekovala pred svetim rešnjim Telesom in se priporočala Vzveličarju, Materi božji in sv. Jožefu. Vrnivši se v celico, je molila rožni venec, litanije presvetega Srca Jezusovega in še druge molitve, ter se je tako celo noč pripravljala na smrtno uro. Ob pol štirih zjutraj 8. avgusta je šla zadnjič v cerkev, kjer je bila za njo služena sveta maša, med katero je prejela, vsa vtopljena v svojo nevrednost, pa vendar tudi polna trdnega upanja na usmiljenje božje, sveto obhajilo.

Po prejemu svete popotnice je spokornici bral duhovni pastir, da ji zljajša smrtno bridkost, trpljenje Kristusovo, pa je molil ž njo molitve za umirajoče, potem žalostni del svetega rožnega venca, vero, upanje in ljubezen in še enkrat kes nad

vsemi grehi. Ko je duhovnik nehal moliti, je spokornica kar sama zopet pričela moliti. Naposled je pokleknila na gola tla in je glasno prosila Marijo, mater milosti pomoči. Slednjič se je zahvalila sila ganjenemu duhovniku za vse in pred vsem, da je rešil njeno ubogo dušo.

Ob šestih ji je nadzornica oblekla črno obleko in lase razpustila. S klicem: Jezus, Marija, Jožef, bodite mi na pomoč, in potrjena z mašnikovim blagoslovom, je nastopila, spremljana od duhovnika, pot na morišče. Križec za umirajoče je močno držala v rokah in ga je večkrat pritisnila na usta. Genljivo je vprašala, če sme tudi na potu še moliti. Ko ji duhovnik pritrdi, da sme in da bo sam ž njo molil, je na glas molila Češčenamarijo. Neki navzočen mož je pozneje dejal: Še nikoli nisem tako živo čutil moči ene Češčenamarije in besed »sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri. Amen« — kakor sem jo čutil na tem zadnjem potu nesrečne Krükel, ki mi je pretresla kosti in mozek.

Ko je državni pravdnik na morišču še enkrat prebral obsodbo, je bila skesana grešnica izročena rabelju. V tem trenutku ji je dal duhovnik poljubiti bridko matro, ki je stala na črno pregrnjeni mizi med dvema prižganima svečama, rekoč: Jezus, Marija in Jožef! In že so položili pod smrtno sekalnico njeno glavo, ki je bila kmalu ločena od trupla. Duhovnik je glasno odmolil Očenaš in je pristavil: »Bog bodi milostljiv njeni duši! V imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.« Rabelj je sam ves ganjen rekel, češ, da še nikdar ni videl kake osebe tako vdano, tako potrpežljivo in za vse pričujoče tako izpodbudno iti na morišče.

V Gospodu ljubljeni kristjani!

er ste z menoj vred zdaj tako močno ganjeni, ni, da bi še dalje govoril. Zato sklenem svoj govor z naslednjo pripombo.

Grški zgodovinar, stari Plutarh, pripoveduje o junaku Temistokleju, slavnem atenskem državniku in vojskovodju to-le. Blagi mož je Atencem mnogo dobrega storil;

a rojaki so mu bili nehvaležni. Jeli so ga sovražiti, preganjati in mu po življenju streči. Zato je s svojim vrlim sinkom odšel h kralju Molosov, ki je bil sovražnik Atencev. Temistoklej je upal poprej rešitve pri tem kralju, kakor pri nehvaležnih rojakihi. In res, junaški Atenec obišče najprej kraljico Ftijo, kateri je nedolžni sinek Temistoklejev tako ugajal, da je šla nemudoma h kralju in je prosila milosti za očeta in sinka. Tudi kralj je imel nad nedolžnim otrokom toliko veselje in dopadenje, da je kraljici takoj uslišal prošnjo.

Enako spravi Marija, kraljica nebes in zemlje, Kralja kraljev, razžaljenega Boga z nami po svojem božjem Sinu Jezusu Kristusu. Le zatekajmo se k njej v sili in nevarnosti, zlasti kadar preti naši duši poguba. Rešite duše, tako vas opominja tudi nebeška mati Marija!

Ko bi bilo mogoče, bi jaz zapustil zdaj pridižnico, pa bi stopil k vsakemu poslušalcu posebej, bi mu podal svojo roko v slovo in bi držal njegovo roko tako dolgo v svoji roki, dokler bi mi ne obljubil, da mi hoče svojo dušo dati, da jo hoče rešiti. Po dani obljubi bi ga blagoslovil in bi blagoslovljénega odpustil.

Ker tega ne morem storiti pri posamnih, pa storim obenem pri vseh vkup. Prav tako resno, kakor srčno vas prosim v očigled svetega misijonskega križa: Dajte mi duše, rešite jih! In ker vem, da mi v duhu odgovarjate: Mi vam damo duše, jih hočemo rešiti — zato vas zdaj blagoslovim in vas bom blagoslovil z najsvetejšim Zakramentom, ko bomo odmolili litanije Matere božje in odpeli zahvalno pesem *Te Deum laudamus!* Tebe, Bog, vsi hvalimo! Amen.

Pridiga

po dovršenem posvečenju mramornatega altarja Marijinega pod naslovom »čudodelne svetinje« v cerkvi sv. Jožefa nad Mariborom, četrto nedeljo (Cantate) po veliki noči, na praznik sv. apostolov Jakoba in Filipa, 1. majnika 1904.

Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.
Posvetil je svoj šator Najvišji. (Ps. 45, 5).

V Gospodu ljubljeni kristjani!

antate Domino canticum novum! Alleluia! Quia mirabilia fecit Dominus. Alleluia! Pojte Gospodu novo pesem! Aleluja! Zakaj čudesa je storil Gospod. Aleluja! (Ps. 97, 1). Tako začenja današnja sveta maša, ki jo služi duhovnik četrto povelikonočno nedeljo, ki se imenuje nedelja Cantate, nedelja Pojte. Enako smem danes vzklikniti tudi jaz in z menoj vsi pričujoči duhovniki in verniki: Pojmo Gospodu novo pesem; zakaj čudesa je storil Gospod. Aleluja!

Danes se mi je izpolnila živa želja, ki sem jo izrazil v svojem letošnjem postnem pastirskem listu z dne 11. februarja, češ, da bom dne 1. majnika blagoslovil in posvetil v tej-le prijazni misijonski cerkvi sv. Jožefa altar v čast brezmadežnemu spočetju preblazene device Marije pod imenom čudodelne svetinje. Zato smem peti novo pesem Gospodu in klicati aleluja!

Vsem navzočnim bo gotovo današnja slovesnost ostala v trajnem spominu. Danes se je pričel mesec Marijin, veseli maj; obenem teče Marijino jubilejno leto, ki nas spominja zgodovinskega dne 8. decembra 1854, ko je bila slovesno razglašena verska resnica, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, in da je ona naravnost brez madežno Spočetje. In v tem Marijinem mesecu in v Marijinem letu sem posvetil v tukajšnji lepolični cerkvi sv. Jožefa, prečistega ženina deviške Matere božje, dragoceni altar, ki so ga pod modrim vodstvom častitih gospodov misijonarjev sv. Vincen-

Altar brezmadežno spočete device Marije pod
naslovom čudodelne svetinje
v cerkvi sv. Jožefa nad Mariborom.

cija Pavljana¹ pripravili darežljivi verniki v počeščenje in proslavo brezmadežno spočete device Marije pod naslovom čudodelne svetinje.

Zdaj, ko sem dovršil sveto opravilo; zdaj, ko je po meni, grešnem človeku, posvetil Najvišji svoj šator ali svoje prebivališče — saj se le-te besede tudi molijo pri posvetitvi altarja, in se celo dvanajstkrat ponovijo medtem, ko se poje psalm 45 — zdaj, ko sem shranil v altarni grobec ostanke svetih mučencev Jukunda, Pija in Urbana in sem vam podelil odpustek sto dni, ob vsaki obletnici pa bote prejeli odpustek petdeset dni; — zdaj, ko sem služil na novo posvečenem žrtveniku prvo sveto mašo; zdaj, pravim, hoče biti prav primerno in vzveličavno, da izpregovorim krščansko besedo o globokem pomenu današnje izredne svečanosti.

Aperi, Domine, os meum ad annuntiandum nomen sanctum tuum!

Odpri, Gospod, moja usta za oznanjevanje tvojega svetega imena!

O Marija, brez madeža spočeta, prosí za nas, ki k tebi pribežimo!

¹ Sedanji superior misijonskega zavoda v Studencih nad Mariborom je mnogočastiti gospod Valentin Eržen, kn. šk. duhovni svetovalec Ljubljanske škofije. Rojen je bil v vasi Rudno, fare Selce, na Kranjskem dne 23. oktobra 1851, ordiniran pa dne 26. julija 1879. Služboval je v Škofji Loki, v Polhovem gradu, v Radoljici na Gorenjskem, v Ljubljani pri sv. Petru od 1890 do 1894, potem kot izpovednik v Uršulinskem samostanu in kot katehet na šolskem zavodu tega samostana do 1899. Nadalje je bil podravnatelj in ekonom v kn. šk. duhov. semenišču v Ljubljani do dne 9. septembra 1900, s katerim dnevom je vstopil v družbo misijonarjev sv. Vincencija Pavljana. Od dne 23. novembra 1903 opravlja službo superiorja pri sv. Jožefu nad Mariborom.

Na njegovo poročilo o veseli slovesnosti je prečastiti gospod generalni superior Anton Fiat odgovoril dne 15. junija 1904 med drugim to-le: Haec prosperitas vestri laboris et zelus propagandi cultum Immaculatae nostrae Matris consolantur me valde. Occasione data, exprime Celsissimo Principi-Episcopo vestro meam gratitudinem pro consecratione altaris B. M. de Numismate et pro favore erga familiam Vincentianam. »

Kristjani predragi!

a prostoru ravnokar slovesno posvečenega altarja je bil leta 1728 postavljen altar na čast darovanju Marijinemu v Jeruzalemskem tempelju. Priskrbel ga je blagodušni Janez Severin Ekhard, lastnik Radvanja, ki je dal obenem v letih 1726, 1727 in 1728 poprejšnjo majhno cerkev, katera je stala od 1675 do 1726, povečati ter z visokim zvonikom (okoli 50 m) in z barok-altarji sv. Jožefa, Marije device in sv. Andreja olepšati. Radodarni notar in obenem župan Mariborskega mesta je po zapisku v »mrtvaški knjigi v Hočah« umrl v Radvanju dne 11. septembra 1747 ter je bil pokopan ravno pod tem stranskim altarjem Matere božje dne 12. septembra. Kakor izpričuje njegov nagrobni spomenik iz belega pohorskega marmorja, vzdani sem od leta 1902 zunaj cerkve pri žagradu, počiva njegova soproga Ana Elizabeta, rojena Čander, tudi tukaj in čaka veselega vstanjenja.¹ Čudovito, ravno čez 150 let in sicer dne 12. sep-

¹ Morebiti bodo koga zanimali še naslednji zgodovinski podatki: Prejšnja cerkva sv. Jožefa je bila pozidana leta 1675, posvečena pa leta 1684 in je stala do leta 1726, v katerem jo je pričel Janez Severin Ekhard prenavljati. Ta blagi cerkveni dobrotnik je bil rojen dne 23. avgusta 1678. Prvič je bil poročen dne 5. maja 1698 z Marijo Klaro, vdovo Gregorija Ludovika Negri, trgovca in župana v Mariboru. Drugič je bil poročen meseca julija 1727 z Ano Elizabeto, hčerjo cesarskega tajnika Matjaža Čander, lastnika Radvanja. Ekhard je bil notarius publicus in od 1730 do 1736 župan Mariborski.

Napis na njegovem nagrobnem spomeniku pod grbom z levom se glasi:

Wilst wissen Wandersmann, wer ligt allhier begraben,
Disse Zeilen seche an, sie werden es dir sagen;
Ein Notarius publicus von Pabst und Kayser aus,
Guttäther und Vogtherr dissés Würdigen Gotteshaus,
Herr Severin Ekard War er genand
Als Statrichter zu Marburg sehr wohlbekand,
Er lebte 69 Jahr und 19 Tag in disser Sterblichkeit,
Und schide de 11ten 7ber in die Glückseelige Ewigkeit.
Das Tausend Siben Hundert Siben und Vierzigste Jahr
Fügte allhier zusammen ein edles Baar,
Da den 15ten 7ter in einen Monath und Jahr
In dissen Grab auch beygesetzt war

tembra 1897 so bili svečano vpeljeni v to hišo božjo častiti gospodi misijonarji sv. Vincencija Pavljana.

Prejšnji altar, izdelan v barok-slogu in posvečen od goriškega nadškofa Karola Mihaela grofa Attems,¹ ki je posvetil tudi povečano cerkev in ostala dva altarja, je bil že močno zastaran in hudo poškodovan. Zato se je na praznik Marijinega rojstva 1900 sprožila med pridigo dobra misel, da bi se naj brezmadežnemu spočetju preblazene device Marije postavil lepši altar. Izražena želja je vobče ugajala; in precej so častiti gospodje misijonarji začeli pobirati blizu in daleč mile darove za Marijin altar, ki bi naj bil izdelan v slogu cerkve in glavnega altarja, to je v renesanskem slogu.

Dessen Frau Schwiger Tschanderin

Eine gebohrne Plapartin

Nach dem sye 66 Jahr und 15 Tag in dissen Leben vollend

Erhielt sye durch den Todt ein seeliges End.

Ligt also Allhier der Frau Wittib bester Schaz begraben

Was sye am höchsten schätzt, Muss disser Grabstein haben

Gott gibe Beyden zu dem Lohn

Die ewige Freud und Himelsron.

Vixere pie, requiescant placide, resurgent beatissime.

¹ Posvečevanje se je vršilo dne 5. julija 1766. Ob času, ko so stavili poprejšnji altar v barok-slogu, je služboval kot beneficiat pri sv. Jožefu Simon Koraj, rojen v Kamniku na Kranjskem leta 1680, posvečen za mašnika leta 1707, kapelan in inštruktor v Rušah leta 1710 in 1711; nadarbinar pri sv. Jožefu od leta 1725 do 10. junija 1746. Pokopan je v presbiteriju pred velikim altarjem sv. Jožefa. — Ob času pa, ko je bil rečeni altar posvečen 1766, je bival kot beneficiat pri sv. Jožefu Ulrik Jakob Breclj (Wrezl), sin Jožefa in Marije Breclja, mesarja v Mariboru, rojen 1702, ordiniran 1725 v Gradcu, primissarius 1729 v Mariboru, 1730 slovenski kapelan ravnodu. Dne 17. januarja 1747 se je podpisal v poročno knjigo: »Capellanus slavonicus emeritus ac Beneficiatus confirmatus ad s. Joseph prope Marburgum. Deo gratias.« Od leta 1747 do 13. septembra 1780 je služboval kot beneficiat pri sv. Jožefu.

Leta 1765 je bila cerkev vsa prenovljena; največ zaslug si je za prenovljenje stekel tedanji lastnik Radvanja Janez Jurij Nagerl, ki je bil leta 1797 povišan v viteški stan s priimkom Rosenbühl. Kakor izpričuje mrtvaška knjiga v Hočah, je bil Nagerl pokopan dne 10. junija 1780 v cerkvi sv. Jožefa.

Altarje in pridiznico je prenovil leta 1765 mojster Franc Widemann.

Važno delo je prevzel mojster gospod Vincencij Čamernik v Celju in ga je za 4600 kron izborno izvršil. Altarna miza je napravljena iz raznoličnega, dragega kraškega in isterskega marmorja. Namesto stare podobe Marijinega darovanja se je postavil na altar, kakor vidite, mramornati kip, predstavljajoč brez madeža spočeto devico Marijo, pod imenom čudodelne svetinje. Nad krasnim kipom zapazite relief ali pridvižno podobo, ki predočuje v spomin na stari altar Marijino darovanje v Jeruzalemskem tempelju. Spodaj pod kipom se blesti v zlatih črkah napis: Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo!

Ob epistolski ali levi strani stoji mramornata soha, predstavljajoča sv. Vincencija Pavljana s križem v desnici, iskrenega častilca Matere božje in ustanovitelja družbe duhovnikov misijonarjev in družbe usmiljenih sester. Spodaj se nahaja relief ali pridvižna podoba sv. Vincencija, kako izroči usmiljeni sestri, klečeči na njegovi levi strani, knjigo s pravili medtem, ko kaže s svojo desnico na ležečega bolnika, kakor bi hotel reči sestri: Glej, bolnikom streči bo odslej tvoj poklic! Na evangelijski ali desni strani stoji iz enake snovi soha sv. Frančiška Ksaverija, vzglednika in zavetnika apostolskih misijonarjev. Spodaj kaže pridvižna podoba, kako slavni apostol Indije krsti zamorca.

Kipe je izvrstno izklesal gospod Jožef Grošelj, doma v Selcih pri Škofji Loki. Polihromiral, to je, okrasil, pobarval in pozlatil je ves altar gospod Vilhelm Sirah iz Gradca. Lična bronasta vratca za tabernakelj je priredil gospod Karol Tratnik, pasar v Mariboru.

Za umetno, hvalevredno delo je bilo potrošenih blizu 6000 kron, ki so večidel že plačane. Le devet sto jih je še na dolgu; zato rej bo danes darovanje okoli velikega altarja, katerega se hočem sam udeležiti, ako bo čas pripuščal; ako ne, bom izročil svoj prispevek petdeset kron častitim gospodom misijonarjem. Sicer pa ni treba vabiti vrlih prebivalcev le-te srenje k darovanju; saj sami radi darujejo po

svojih močeh božji in svoji materi Mariji, katero tako vdano častijo in srčno ljubijo.

Kristjani predragi!

ač bi se ne čudil, ko bi zdaj vstal kdo izmed vas in bi me vprašal: zakaj pa se novo posvečeni altar Marije device imenuje altar čudodelne svetinje?

Ta naslov je globokega pomena. Ljubi moji, vi veste, da praznujemo letos petdesetletnico ali zlati jubilej slovesnega razglašenja verske resnice, razodete od Boga, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. O vsem tem govori prav obširno moj letošnji postni pastirski list.

Zares, z ozirom na brezmadežno spočetje preblazene device Marije smemo reči s kraljem Davidom: Posvetil je svoj šator Najvišji. (Ps. 45, 5). Te besede veljajo o tempelju Jeruzalemskem; ali sveta Cerkev jih obrača ob prazniku Marijinega spočetja prav primerno na deviško mater Marijo. Saj je Marija šator, je pravo svetišče, je tempelj, v katerem je prebival Sin božji. Vprav zato, ker je bila Marija odbrana za mater božjo, jo je Bog sam pripravil in posvetil za to izredno visoko čast. Obvaroval jo je izvirnega greha s pogledom na neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, odrešenika človeškega roda.

Jelite, kako lepo in veličajno je pomladnje solnce, ki obseva in greje našo zemljo. Toda mnogo lepša in veličastnejša je Marija v svoji brezmadežnosti. Ona sije po svojem telesu in blesti po svoji duši. Kaj ne, kako ugaja človeku nedolžno dete, pravi angelec. Če mu gledate v čisto oko, mislite, to je nekaj, kar je prinesel človek iz raja. Taka angelska nedolžnost je bila razlita po telesu prvega človeka, ki je bilo tudi neumrljivo. Pa kako lepa je bila še le njegova duša, ki je dajala telesu vzorno lepoto, ko je bila sama čista in svetla, ko je bila podoba božja. Pa te lepоти je prvi človek izgubil skoraj vse — po svojem grehu. Telo je postalo slabotno in umrljivo; duša pa je zelo zatemnela. In hude te nasledke Adamovega in Evinega greha podedujejo

tudi vsi njuni otroci. Le ena edina hčerka Evina je bila izvzeta, in to je božja mati Marija. Njo je v prvem trenotku življenja posvetil v svoje prebivališče Najvišji.

Marija je ostala vedno lepo svetišče na telesu in na duši. Lepa in še lepša je bila kakor prvi človek pred grehom. Obvarovana je bila izvirnega greha in njegovih nasledkov, ki bi bili mogli le količkaj zasenčiti njeno čast in slavo. Sama čistost obdaja njeno telo, ki se lesketa kakor snežni biseri, ki jih obseva zimsko solnce. In njeno dušo napolnjuje pravičnost in svetost, čistost in ljubeznivost, sploh vsaka krepost in čednost.

Le-ta milost, ta prednost brezmadežnega spočetja Marije device je neizrekljivo velika; zato je le polagoma postajala katoliškim kristjanom jasna; čeprav je sveta Cerkev to resnico vedno verovala. Šele po dolgem času se je približal tisti blaženi trenotek, ko so slavni papež Pij IX. dne 8. decembra 1854 slovesno oznanili vsemu katoliškemu svetu dogmo ali versko resnico, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. In od dotlej odmevajo na veseli praznik brezmadežnega spočetja Marije device po vesoljnem svetu besede psalmistove: Posvetil je svoje prebivališče Najvišji.

Na slovesno razglašenje verskega člena o čistem spočetju Marije device je kristjane nekako pripravljala in ga je nekako napovedovala pobožnost do čudodelne svetinje. Pa kaj pomeni ta svetinja? Izredno ponižna in pobožna usmiljena sestra Katarina Laburé (Labouré) je vsled trikratne Marijine čudovite prikazni uvedla svetinjo, katero so kmalu zavoljo velikih čudežev, ki so se godili in se še godijo po nji pri ljudeh, kateri jo blagoslovljeno nosijo okrog vrata, imenovali čudodelno svetinjo.

Katarina Laburé je bila v mali francoski vasi Fain le Moutiers dne 2. maja 1806 rojena od revnih pa zelo bogaboječih staršev, ki so svoje zalo dete imenovali Zoo. Ljubo mater je nesrečni otrok že v osmem letu izgubil; in starejša sestra je vstopila v družbo duhovnih hčerá sv. Vincen-

cija Pavljana. Zoa je kaj pobožno živela, si je prečisto devico Marijo izvolila za svojo mater, je skrbno stregla svojemu dragemu očetu in svojim milim sestricam, zlasti pa še revnim bolnikom. Postila se je ostro vsak petek in vsako soboto, ter se je tako na tihem pripravljala za popolnejši redovniški stan, po katerem je željno hrepenela. Neko noč se ji je v sanjah prikazal sv. Vincencij Pavljan, katerega je pozneje spoznala po podobi, ki jo je videla v zavodu usmiljenih sester.

Z božjo pomočjo je vrla devica preprosila svojega dobrega očeta, da ji je dovolil vstopiti v družbo usmiljenk v mestu Chatillonu. Tukaj je Zoa Laburé kot sestra Katarina od dne do dne napredovala v krščanski popolnosti tako, da je bila vredna raznih nebeških prikazni. Prikazalo se ji je trikrat srce sv. Vincencija Pavljana in sicer v beli, potem v rdeči in zadnjič v zatemneli barvi, kar je naznanjalo za Francosko hude čase, ki so res napočili zlasti v letih 1870 in 1871. Leta 1830 se je pohlevni Vincentinki trikrat prikazala devica Marija; in to skoraj vselej v enaki obliki.

Blaga sestra Katarina je namreč videla Marijo stati na oblu ali zemeljski krogli, pod njenimi nogami pa kačo se viti. V rokah je držala Marija drugo kroglo, ki jo je darovala Bogu; le-ta krogla je pomenjala svet sploh in vsakega posamnega človeka, kakor je bilo to Katarini v duhu razodeto. Od Marijinih rok so lili žarki, znaki milosti, ki se izlivajo na častilce Marijine. Krog deviške Marije je bil kakor podolgovat okvir, in znotraj je bilo pisano z zlatimi črkami: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo!

Ko prebere Katarina napis, se začne podoba obračati; in na drugi strani je sestra videla veliko črko M, iznad katere se je križ, stoječ na prečniku, vzdigoval; in spodaj je zapazila dve srci, prvo ovenčano s trnjevo krono, drugo pa prebodeno z mečem; in okoli na okrog se je lesketalo dvanajstero zvezdic. Izvoljena redovnica je dobila ukaz, češ, da naj dâ kovati svetinje po tej skrivnostni prikazni. Volji božji docela vdana usmiljenka je čudovito prikazen in tudi

prejeto povelje razodela svojemu izpovedniku, pobožnemu sinu sv. Vincencija Pavljana, in tudi svoji prednici z nujno prošnjo, da bi obadva pomagala priskrbeti zaukazano svetinjo, ki bo, blagoslovljena in nošena na vratu, pripomogla ljudem do posebnih dobrot in milosti.

In res, leta 1832 se je odločil modri izpovednik Janez Marija Aladel, da je dal kovati omenjeno svetinjo, ko je dobil še poprej pooblastilo od pariškega nadškofa Quélen (reci Kelána). Svetinja je napravljena takole: Na prvi strani se vidi podoba brez madeža spočete device Marije, z nogo stoječe kači na glavi; iz njenih razprostrtih rok padajo svetli žarki na zemeljsko oblo, na katerem stoji Marija, in krog nje je pisano: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo! Na drugi plati se vidi velika črka M, iznad katere moli križ; spodaj pa sta dve srci, prvo ovito s trnjevim vencem, in drugo prebodeno z mečem. In vse to obkrožajo dvanajstere zvezdice. Sicer pa poznajo gotovo mnogoteri poslušalci lično medaljo, ki jo navadno nosijo člani Marijinih družeb.

Kmalu je bilo jasno, da je ukaz, ki ga je prejela sestra Laburé, izviral od Boga. Zakaj v kratkem času, ko je prišla nova svetinja v javnost in v porabo, jo je hotela nešteta množica ljudi nositi in tako razodevati svoje češčenje in svojo pobožnost do čiste in nedolžne matere Marije. Nagloma je rastlo in se množilo zaupanje do preblazene Device, ki se je ponižala, da je delala po tej svetinji očitvidne čudeže, da je pomagala ne samo v telesnih stiskah in težavah, ampak tudi v duševnih slabostih in potrebščinah.

Bolniki so ozdravljali, veliki grešniki so se spokorjevali, neverniki so se izpreobračali. O teh čudežih govori mnogo spisov, mnogo knjig.¹ Med vsemi znamenitimi dogodki je

¹ Tukaj omenjam le nekatere razprave: Johann Maria Aladel C. M., Die wundertätige Medaille, deren Ursprung, Ausbreitung, Geschichte und Wirkungen. Autorisierte Übersetzung. Regensburg, 1880. — A. Jox C. M., Die Wundertätige Medaille. Dülmen, 1896. — Franz Biondelli C. M., Die Wunderbare Medaille. Aus dem Italienischen übersetzt. Graz, 1902. — Über die wunderbare Medaille der gebenedeiten Gottesmutter.

najčudovitejše glasovitega juda Alfonza Marije Ratisbonne, rojenega v Strassburgu leta 1814, izpreobrnjenje, ki se je vršilo dne 20. januarja leta 1842 v Rimu in sicer v cerkvi sv. Andreja delle Fratte, kateri milostni kraj rad obiščem, kadar se mudim v večnem mestu. Alfonz Marija Ratisbonne je obiskal Rim, in se je tamo spoprijaznil z odličnim plemenitašem baronom Bussierre, ki je bil nedavno prestopil od krive vere k pravi katoliški veri.

Blagi ta konvertit bi bil kaj rad pridobil svojega židovskega znanca za sveto Cerkev. Ali vse zastonj. Edino le to je dosegel pri mladem Izraelitu, da je začel ta nositi okoli vratu svetinjo Matere božje, češ, da mu to ne more nič škodovati in nič koristiti. Nekega dne stopi Ratisbonne slučajno v cerkev sv. Andreja — bilo je ravno opoldne. Tu se mu zdi, da je naenkrat otemnela vsa hiša božja; le kapela sv. Mihaela nadangela je ostala svetla; in iz nje je prihajala žarna luč. Ko Ratisbonne začuden pristopi, glej, prikaže se mu preblazena devica Marija v vsej svoji milobi, ljubezni in gloriiji na način, kakor je upodobljena na znani svetinji.

Ta nebeški prizor je hipno in popolnoma izpremenil Alfonza Marijo Ratisbonne. V solzah se topeč, je mož takoj spoznal zmoto židovstva. Sveta katoliška vera se mu je naravnost zazdela kot edino prava vera. Urno se je dal poučiti v krščanskih resnicah, katere je tako hitro in bistro izprevidel, da je bil že dne 31. januarja 1842 krščen na nepopisno veselje rimskih prebivalcev.

Po svetem krstu je stopil učeni mož v Jezusovo družbo, pa je iz nje kmalu zopet izstopil, da bi se zavsem posvetil izpreobračanju svojega nesrečnega ljudstva. Odpotoval je v Jeruzalem, ter je tam postavil Sionski samostan, pa je ustanovil razne dobrodelne zavode in kongregacijo Notre Dame

XI. Beilage zur Monatschrift: Der christliche Kinderfreund. Innsbruck, 1899. — Goldstrahlen der Wunderbaren Medaille. Strassburg, 1895. — Die Wunderbare Medaille von der unbefleckten Empfängnis. Graz, 1898. — Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Lavanter Dioecese. 1904. Nr. I. num. 8. Str. 14—17. — Čudodelna svetinja. V Ljubljani, 1895.

de Sion, to je, družbo naše Gospé na Sionu. Neodmorno je deloval v Jeruzalemu, kjer je dne 10. maja 1884 umrl na glasu svetosti.

Po tem izrednem dogodku in po mnogoterih drugih čudežih sta se pobožnost do brezmadežnega spočetja Marije device in poraba njene svetinje naglo širili po vsem katoliškem svetu. Leta 1836 je bila v Parizu osnovana v cerkvi naše ljube Gospe od zmage nadbratovščina najčistejšega srca Marijinega. — Leta 1847 je generalni superior duhovnikov misijonarjev in usmiljenih sestrá sv. Vincencija Pavljana, gospod Janez Krst. Etienne, vpeljal društvo pod varstvom brezmadežne device Marije, ki se je po prejetem blagoslovu velikega papeža Pija IX. nepričakovano hitro razširjalo po vseh krajih sveta.

Leta 1846 se je deviška mati Marija prikazala dvema pastirjema blizu mesta La Salette. — Dne 8. decembra 1854 je bila po vsem svetu slovesno razglašena verska resnica o brezmadežnem spočetju Matere božje. — In kakor v vidno potrjilo resničnosti te prepomenljive razglasitve se je leta 1858 prikazalo brezmadežno Spočetje ponižni in pobožni deklici Bernardiki v votlini Massabielle blizu mesta Lurda. — Vprašam, ali ni na vse to pripravljala kristjane čudodelna svetinja, katero je po nasvetu prečiste device Marije vpeljala bogoslužna sestra Katarina Laburé?

Pač opravičeno je vprašanje, kaj se je godilo še nadalje z izvoljeno hčerjo Marije device in sv. Vincencija Pavljana. Leta 1831 je bila nedolžna devica preoblečena in poslana v Angiensko bolnišnico v predmestju Pariškem. Tu je opravljala najnižja dela, se je pridno zatajevala in mrtvila. Dne 31. decembra leta 1876 je mirno v Gospodu zaspala. Njena čista duša se je ločila od telesa, da bi gledala v nebesih Jezusa in njegovo brezmadežno mater Marijo. Blaga usmiljenka je umrla; pa njeno ime še živi in bo živelo v Cerkvi. Dne 9. junija leta 1900 je bila sestra Katarina Laburé razglašena za služabnico božjo; in zdaj se delajo že priprave, da bo častitljiva služabnica tudi slovesno beatificirana

ali poblašena, da bo vzveličanim prišteta. Za to milost sem tudi jaz v posebnem pismu z dne 4. oktobra 1903 poprosil svetega očeta papeža Pija X.

Duhoviti papež Leon XIII. so z odlokom dne 23. julija 1894 dovolili poseben praznik prikazni brezmadežne device Marije od čudodelne podobe, ki se naj vsako leto obhaja dne 27. novembra, to je, na dan druge prikazni brezmadežne Device v kapeli usmiljenih sestrá v Parizu. Za to praznovanje je sveta kongregacija odločila dnevnic in sveto mašo, ki jo smejo služiti misijonarji sv. Vincencija Pavljana, pa tudi škofije in vse duhovne družbe, ki posebej prosijo dovoljenja rimsko stolico, kakor hočem jaz v kratkem predložiti svetemu očetu prošnjo, da izkažejo Lavantinskim duhovnikom to dobroto.

Zdaj slavno in srečno vladajoči Papež Pij X. so dne 27. aprila 1904 milostno dovolili sto dni odpustkov, v pridobitek tudi dušam v vicah, vsem, ki nosijo svetinjo brezmadežnega Spočetja, splošno imenovano čudodelno medaljo (medaglia miracolosa), in ki molijo na svetinji napisani vzklik: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo!¹

Zdaj upam, da poznate, krščanski poslušalci, pomen čudodelne svetinje in pa pomen altarja, od mene danes posvečenega na čast brezmadežnemu spočetju Marije device pod imenom čudodelne svetinje. Veseli me, da je v moji škofiji vsaj en altar posvečen pobožnosti do milostivne svetinje. Vrli nadvojvoda Jožef, palatin ter kraljevski namestnik in generalni kapitén Ogrskega kraljevstva, je sprejel za vso svojo prešvetlo familio čudodelne svetinje. Obenem je dal v Pilis-Czabi pozidati za častite gospode duhovnike misijonarje sv. Vincencija Pavljana veliko hišo in krasno cerkev pod naslovom: Naši ljubi Gospé od čudodelne svetinje.

¹ Acta pontificia et decreta SS. RR. Congregationum. Romae, 1904. Fasciculus 2. Str. 74 in 75.

Kristjani predragi!

osvetil je svoje prebivališče Najvišji. To sveto prebivališče je deviška mati Marija, pri kateri najde vsakdo pomoč, tolažbo, brambo in zavetje. To prebivališče je pripravljeno za vsako starost, za vsak spol in vsak stan.

Pripravljeno je to prebivališče za krščanskega otroka. Otroku je mati najljubša pod milim solncem, ona mu je vse na svetu. Otroška ljubezen do matere je čista, popolna in nesebična, kakor nobena druga ljubezen med ljudmi. Vsaka druga izvira kolikor toliko iz sebičnosti, iz dobičkaželjnosti. Mi ljubimo drug drugega ali zavoljo bogastva, ali zunanje lepote, vrlih lastnosti ali zaradi časti in slavnega imena. Toda ljubezen med otrokom in materjo ne pozna takih in enakih nagibov; ona je čista, popolna, vzvišena. Če zdaj mati svoje nepopačeno dete opomni, da ima še boljšo in ljubeznivšo, ker nebeško mater Marijo, ter ga pouči o medsebojni ljubezni, o tedaj nedolžni otrok nemudno ljubi nebeško Mater tako, kakor svojo, pa jo časti, uboga in spoštuje, dobro vedoč, da bo zavoljo tega češčenja še bolj prijeten svoji pozemeljski materi. Res, ničesa ni lažlje otroka privaditi, kakor da sprejme za svojo drugo mater najsvetejšo mater Marijo. Ljube krščanske matere, vadite prav zgodaj svoje otroke v češčenju in ljubljenju najčistejše Matere! Koliko manj žalosti bi si užili starši in koliko manj solz bi prelili, ko bi bili njih otroci goreči čistilci in zvesti posnemovalci Matere božje!

Otrok odraste v čvrstega mladeniča, v brhko mladenko. Ali je tudi za to mladeniško dobo devica Marija pripravljeno zavetišče? Kajpada. Skrbi so se povišale in pomnožile; nevarnosti, časno in večno nesrečen biti, protijo človeku na vseh potih in se kopičijo od dne do dne. Mladič mora iti vun v viharne svet, da poizkusi: najti si svoj kruh, utemeljiti si svojo srečo. Toda pri teh poizkusih koliko je zaprek in ovir, ki mu zapirajo pot do blaginje! Zapuščen od mile matere in dragega očeta, ločen od ljubih bratov in sester, kje naj išče v tej zapuščenosti pomoči, kam se naj obrne,

ako ne k Mariji, pomočnici v telesnih in duševnih nevarnostih?

In to velja enako in še više za krščanska dekleta. Marsikatera deklica mora zapustiti ljubljeno domačijo ter se napotiti v tuje kraje, in sicer v letih, ko še ne pozna hudobnega in prevarljivega sveta. Ah, kako lahko je zapeljana na krivo pot, kako lahko postane nesrečna za vse svoje življenje! Da se ogne vsem iskušnjam; za to rešitev najde pomoči pri brezmadežni devici in materi Mariji.

Končno doseže človek starost, morebiti visoko starost, v kateri postane zopet otrok, ki si ne zna in ne more pomagati, da si ga teži še tako težko breme mnogih let, prestanih nadlog in bridkosti. Zapuščen in osamljen, zaničevan in z nevoljo prenašan, neprijazno gledan morebiti od svojih lastnih otrok, sorodnikov in znancev, kje najde tolažbe in podpore, ako ne pri usmiljeni Materi, ki pozna vso tugo in vse gorjé človeško, ker je sama okusila vso grozo, ko je stala zapuščena pod križem, na katerem je visel njen ljubljeni sin Jezus Kristus, odrešenik sveta.

Glejte, ljubi moji poslušalci, tako je Marija primerno prebivališče, v katerem najde človek vsake dobe, vsake starosti varno zavetje.

Pa Marija je prikladno prebivališče za slednji spol, ženski in moški. Zares, Marija je kakor nalašč za žene postavljeno prebivališče. Marija je po rojstvu učlovečenega Sina božjega ženskemu spolu pridobila pravice, katere mu gredó že po naravni postavi. Do krščanstva pa je bila žena zaničevana, prezirana, trpinčena, celó pod brezumno žival poniževana. Saj so še sicer modri Grki in precej pravični Rimljani trdili, da žena nima take duše, kakršno ima mož.

Po Mariji pa kot najpopolnejšem vzoru ženskih čednosti je dosegla žena vrednost, čast in pravico, z možem enako. In zato je žena dolžna častiti in hvaliti svojo rešiteljico iz spon nizke sužnosti. Pa tudi res, ženski spol ni nikdar zanemarjal češčenja preblazene device Marije! Le odprite, krščanski poslušalci, življenje svetnikov, in berite življenjepise svetih mater in vdov, svetih devic in mučenic, in težko

bote našli svetnico, ki bi ne bila vneto slavila Matere božje, bi se ji ne bila skrbno priporočala ter se k njej zatekala!

Čeprav pa je ženski spol vedno prisrčno častil Marijo, smem in moram vendar naglašati, da moške v tem slavljenju niso nikakor zaostajali; bili so še celo vestnejši častilci in posnemovalci prečudežne Matere. In prav so storili. Saj je bila Marija naravnost možem izročena v varstvo. Hitro ko je od sv. Duha spočela Sina božjega, je sv. Jožef prevzel božjo Mater v svojo skrb in obrambo. Po najbrž zgodnji smrti sv. Jožefa je Kristus sam varoval in branil svojo nebeško Mater; jo je sam izpopolnil v posodo vse svetosti. In na križu viseč, ni priporočil Marije kateri ženi, ki je stala pod križem, naprimer Magdaleni, Salomi, Mariji materi sv. Jakoba: ne tem ženam, marveč sv. Janezu je izročil svojo preljubo Mater.

Kdo bi mogel domisliti, bi znal dopovedati ali opisati, kako je sv. apostol Janez ljubil Mater svojega božjega Učenika in kako so jo ljubili vsi apostoli? Na dan njene blažene smrti so se zbrali, kakor pravi pobožno izročilo, okoli njene postelje, da se poslovijo od svoje ljubeče in ljubljene Matere.

Kakor apostoli, zlasti sv. Janez, pri katerem je bivala Marija in s katerim se je vedno pogovarjala o ljubezni svojega Sina — zato je tudi evangelj sv. Janeza in so vsi njegovi listi polni božje ljubezni — kakor apostoli, pravim, enako so tudi njih učenci in za njimi živeči cerkveni očetje in učeniki, pobožni in sveti moške goreče častili deviško mater Marijo.

Žal, da ne morem vsled prekratkega časa navesti velikih mož izhoda in zahoda, ki so v proslavljanju device Marije med seboj tekmovali, kakor postavim, glasoviti preiskovalec svetega Pisma, sv. Hieronim, ki je obširno knjigo o prednostih Marijinih napisal zoper brezbožnega Helvidija; nadalje duhoviti škof Hiponski, sv. Augustin, sv. Janez Krizostom, največji govornik grške cerkve, sv. Ildefonz, imenovan slavitelj Marijin, sv. Bernard, imenovan zavoljo svoje globoke ljubezni do blažene Device kapelan Marijin. In seraf Asiški, sv. Frančišek, je sam Marijo ljubil, kakor premore le otrok

ljubiti svojo mater, pa je tudi svojim sinovom in hčerkam vseh treh od njega osnovanih redov neprenehoma priporočal češčenje tiste izvoljene Device, za katere brezmadežno spočetje se je frančiškanski red tako dolgo boril, dokler ni bil njegov trud leta 1854 venčan po slovesni razglasitvi verske resnice, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. — Toda ne iščimo vzgledov v davno minulih časih, spomnimo se, kako sta sloveča papeža Pij IX. in Leon XIII. častila, ljubila in poveličevala Kraljico nebes in zemlje!

Pa ona, ki se imenuje vrata nebeška, hiša zlata in škrinja miru in sprave, je pripravno prebivališče za vsak stan in poklic. Da je češčenje Marijino primerno revnemu stanu, o tem ga ni, ki bi dvomil, ker je bila Marija, dasi kraljevskega rodu, vendarle ubogega stana. In res, vzemite siromaku Devico mogočno in usmiljeno, pa ste mu vzeli vso tolažbo, pomoč in vse veselje. Toda ne le nevednim, ampak tudi učenim je Marija pristojno prebivališče.

Kaj pa je učenost? Učenost napeljuje človeka, da preiskuje prikazni na nebu in na zemlji, da išče postave, po katerih se ravna vesoljni svet, da preiskuje bistvo vidnih in nevidnih reči. Pa vsi učenjaki, naj hodijo po katerikoli poti, dospejo pri svojih preiskavah naposled do meje, katere ne morejo več prekoračiti. Pridejo namreč do stvarnika, do Boga. Ali Boga umeti nihče ne more. Bog je zapopadek, ki se odteguje zavsem dovršeni preiskavi. Ali glejte! Marija je ta skrivnostni, nepojmljivi zapopadek vsemu svetu pokazala, mu je dala, da tako rečem, kri in meso, ko je rodila Jezusa Kristusa, ki je Bog in človek vkup. Zato je Marija mogočno zavetje učenjakov. O da bi učeni možje ta sedež modrosti le tudi prav iskreno častili in ljubili, potem bi bilo pač mnogo manj zmot in zablod med njimi! Saj je Marija, mati Jezusova, devica najmodrejša, premagala vse krive vere, kakor se izraža sveta Cerkev sama.

Marija je nadalje kot pesnica preveličastne pesmi »Magnificat« in kot ideal ali vzor človeške popolnosti vreden predmet navdušenega češčenja po pesnikih, skladateljih, slikarjih in kiparjih in po vseh drugih umetnikih.

V resnici so verni pesniki vseh časov opevali prevzvišeno mater svojega Odrešenika v pobožnih, svetih, najnežnejšo ljubezen dihaajočih pesnih. Tako je najslavnejši krščanski pesnik, Dante Alighieri, najlepši list v tretjem delu svojega mnogo občudovanega speva »La Divina Comedia«¹ spisal ravno Mariji na čast. — In nedosegljivi ljubavni pesnik srednjega veka, Walther von der Vogelweide, je opeval z neprimerljivo nežnostjo sedem žalosti Kraljice mučenikov, na Golgoti pod križem stoječe matere Marije.

Toda ne le katoliški, ampak tudi nekatoliški pesniki so slavili hvalevredno Devico. Dobro znani Friderik Klopstock omenja v svoji »Messiadi« pogostokrat z vsem spoštovanjem Mater božjo. V sedmem spevu opisuje prekrasno, kako sta se Porcija, žena Pilatova, in pa Marija, mati Jezusova, srečali na ulicah v Jeruzalemskem mestu. Krasen prizor se nahaja že poprej v četrtem spevu. — Goethe, najbolj prosluli pesnik nemški, riše na pretresljivi način v svojem najduhovitejšem delu »Faust« Marijo kot pribežališče grešnikov in kot tolažnico žalostnih. Genljivo moli nesrečna deklica pred podobo žalostne Matere :

Ah usmili
V prebridki sili
Se žalostna me Mati ti!
Vsa v bolečini
V srca globini
Zreš svojega Sinú umirati.
Solze zdaj liješ,
K Očetu vpiješ,
Proseča Sinu pomoči.

Sramote, smrti me otmi!
Ah usmili
V prebridki sili
Se žalostna me Mati ti!

¹ Del paradiso canto XXXIII. Raj, spev 33.

Tudi Goethejev sodobnik, znameniti Schiller, omenja Kraljico nebes velikrat v svojih pesniških proizvodih, kakor v »nevesti Mesinski«, v »boju z zmajem«, v »devici Orleanski«. Niti katoliški pesnik ne bi mogel lepše slikati Marije, kakor jo je slikal Schiller v tej žaloigri, in sicer v devetem nastopu, kjer začne Joana govoriti:

Pred selom pa, kjer sem rojena, je
Podoba stara božje Matere,
Od romarjev obiskana pogosto
In poleg nje se širi sveti hrast . . .¹

Kakor poezija, enako je tudi glasba vselej nebeški Devici posvečevala svoje moči. Sloviti skladatelj Janez Krištof pl. Gluck je neki dan kot deček pri službi božji pel pesen Mariji v čast tako čudovito lepo, da je stopil po svetem opraviilu k njemu redovnik, rekoč: »Sin moj, tvoje petje mi je danes izvabilo najslajših solz, ki sem jih kedaj prelil v življenju. Nimam ničesa, kar bi ti podaril v znamenje hvaležnega priznanja, izvzemši ta-le rozarij. Vzemi ga in moli ga Mariji na čast, kakor si danes pel v njeno proslavo, in ti boš prijeten Bogu in boš enkrat velik pred ljudmi. In Gluck je zvesto izpolnjeval nasvet preprostega meniha. Glasoviti mojster je večkrat zapustil kako veselo družbo, da pozdravi z rožnim vencem nebeško Kraljico. In ko je bogat na zaslugah mirno zaspal v Gospodu, so našli v njegovi roki sveti rozarij.

Pesništvu in glasbi se je pridružila obrazovalna umetnost v poviševanju Marijinih vrlin in prednosti. Kdo ne pozna Rafaelovih madon, o katerih se pravi, da so tako lepe, da se je Marija ali mojstru na zentlji prikazala, ali da je bil Rafael v nebo zamaknjen. Pripetilo se je prvo ali drugo, tega ne vem; pa to vem, da se Rafael ni nikdar lotil dela, dokler ni poprej pozdravil Marije. — In vobče občudovani slikar brat Angeliko Giovanni da Fiesole ni vzel nikdar čopiča v roke, da ne bi bil poprej počastil Marije in se ji priporočil v

¹ Beri »Razna dela pesniške in igrokazne Ivana Vesela-Koseskega«. V Ljubljani, 1870. Str. 597 in 598.

varstvo. Pa preblazena Devica tudi ni bila v svoji gloriiji nikdar izvrstneje slikana, kakor od brata Angelika, o čigar madonah pravijo veljaki, da so v primeri z Marijinimi podobami drugih umetnikov, kakor je Eva pred grehom v primeri s svojimi hčerami.

Vse umetnosti so stopile v službo Marijino, tudi kiparstvo in stavbarstvo. Kdo prešteje bazilike, te kamenite spomenike, ki so jih tekom časa postavili Mariji v slavo? V Italiji, katero sem že šestkrat obiskal, ne more človek skoraj koraka storiti, da ne bi zadel ob kip ali altar, ob cerkev ali kapelo Marijino. Ko je 5000 Florentincev Jezusa Kristusa proglasilo za kralja republike, so izvolili Marijo za svojo kraljico in so ji pozidali krasno palačo: Duomo dei fiori, Marijin dom, ki se ustavlja vekom in sili vse rodove k strmenju in občudovanju.

Iz povedanega hoče biti dovolj jasno, kako je Marija prikladno prebivališče za vsako starost, za vsak spol, stan in poklic. Kaj čuda, da so si cele družine in družbe, cele dežele in države izvolile Marijo za svojo pomočnico in varuhinjo? Vsak narod ima svoje božje pote k Mariji devici. Slovenci imajo svete Višarje, Nemci Marijino Celje, Italijani Marijo Loreto, Francozi Lurd in Salet, Poljaki Čenstohovo. Marijo časti kot svojo mogočno patrono dežela Ogrska, Poljska, Bavarska, Denemarska, Francoska, kjer je okoli 30.000 svetišč Marijinih, Italijanska, nadalje mesta Genua, Siena, Turin, Florencija.

Pa seštejte, ljubi moji, še vse molitve in pobožnosti, ki jih opravlja sveta Cerkev Mariji na čast, vse praznike, njej posvečene, vse podobe po hišah, ob cestah in potih, v njeno čast priskrbljene, in vi morate priznati: Marija je v preroškem duhu napovedala vse to, ko je pri obiskovanju svoje tete Elizabete zapela navdušeno: Odslej me bodo častili vsi narodi. (Luk. 1, 48). Ako se je kedaj katera prerokba izpolnila, se je izpolnila le-ta, se izpolnjuje in se bo izpolnjevala vse dni do konca sveta.

Kristjani predragi!

Ne čudil bi se, ko bi se vam bilo pri mojem govoru o vsesplošnem češčenju Marije device vrivalo vprašanje, kaj nam vendar koristi zvesto češčenje preblazene device in matere Marije? Na to vprašanje vam bodi odgovor: Zvesto češčenje Marije device je znamenje izvolitve, je poroštvo večnega življenja. To nam zatrjujejo sveti cerkveni očetje, nam zagotavljata narava tega češčenja in pa vesela resnica, da je Marija kakor božja mati, tako tudi naša mati.

Izmed svetih cerkvenih očetov imenuje eden Devico devic drugi paradiž ali raj. Bog je človeku po izgubi prvega raja ustvaril drugi še lepši in popolnejši raj, namreč Marijo devico. Iz nje teko studenci milosti, potrebnih k vzveličanju. Ona je drevo življenja, ker je rodila Kristusa, ki je življenje in daje življenje. — Zopet drugi sveti cerkveni očetje nazivljejo Marijo nebeško lestvico, po kateri kristjan gotovo dospeje v nebeško domovino. — Tretji jo prisposablja barki Noetovi. Kakor so bili rešeni vsi v Noetovi barki, enako bodo tudi vzveličani vsi, ki se popolnoma izročijo varstvu Marijinemu.

Kratek pa krepek je izrek sv. škofa Anzelma: »Kdor je od Marije zapuščen, se pogubi brez rešitve.« Torej nasprotno, kdor je od Marije podpiran, se reši brez nevarnosti. In sv. Epifanij imenuje devico Marijo z vsem poudarkom tron milosti za ves svet. Iz teh svetoočetovskih izrekov je lahko posneti vesela resnica, da kdor slavi Marijo na zemlji, bo ž njo venčan v nebesih.

Medtem pa je češčenje Bogorodnice že samo ob sebi tako urejeno in uravnano, da nam zagotavlja vzveličanje. Zares, kaj pa treba k vzveličanju? Večna resnica, Jezus Kristus sam nas to uči, ko pravi: Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan. (Jan. 6, 55). Zvesti častilec Matere najsvetejše pa nahaja svoje največje veselje ravno v tem, da pristopa Mariji na čast prav rad in pogosto k mizi

Gospodovi, in si tako pridobiva pravico do izpolnitve obljube Kristusove.

Da Mati milosti božje nedvomno pomaga vsakemu, ki jo prosi pomoči, je razvidno iz tolažilne resnice, da je Marija naša mati. Naš Gospod in Odrešenik Jezus Kristus nam jo je na križu slovesno izročil za mater. Ko je Jezus videl mater in učenca, katerega je ljubil, zraven stati, reče svoji materi: Žena, glej, tvoj sin! Potlej reče učencu, glej, tvoja mati! In od tiste ure jo je učenec k sebi vzel. (Jan. 19, 26). S temi besedami je Kristus Janeza in v Janezu nas vse kot otroke božje izročil novi Materi. In Marijo je Janezu in v Janezu nam vsem kot otrokom daroval za mater. Kristus je po svoji na križu prelitni krvi ustvaril nov človeški rod; in temu je izvolil Marijo za drugo Evo ali mater živih; vsled tega določila so kristjani bratje Gospodovi, so otroci nebeškega Očeta, so varovanci svetega Duha in tako dediči nebes.

Ljubi moji poslušalci, Marija naša mati, ali umejete ves pomen teh preveselih besed? Bi li ne hoteli sprejeti za mater matere Kristusove, hčere nebeškega Očeta, neveste sv. Duha? Ako nimamo Marijo za mater, nismo bratje in sestre Kristusovi, nismo otroci nebeškega Očeta, nismo varovanci sv. Duha. Marija je in ostani naša mati!

Globoki pomen tega izraza more čutiti le krščanska mati; z besedami se ne dá razložiti. Kako blaženo razmerje vlada vendar med materjo in otrokom! Dobra mati ljubi svojega otroka, se trudi in skrbi zanj brez odmora. Vse želje mu izpolni, če le premore. In ako zajde ljubljene otrok na krivo pot, ga išče in opominja v solzah, dokler ga ne najde in ne pripelje zopet na pravo stezo. Ali morebiti ne? Če te, draga krščanska mati, zdajle vprašam, si li pozabila pri današnji jutranji molitvi svojih dragih otrok? Kako bi bila to storila, odvrneš naglo: saj mi je sreča mojih otročičev zmeraj pred očmi. In če nadaljujem vprašanje: spomnila si se li pri današnji sveti maši svojih sinkov in hčerkic? Kako ne, mi hitiš odgovarjati, saj ravno pri sveti maši

molim in prosim večnega Boga za dušno in telesno blaginjo svojih otročičev. Če pa ti, pozemeljska mati, tako goreče skrbiš za svoje ljube otroke, kako bi naj to ne veljalo še v mnogo večji in višji meri o nebeški materi Mariji?

Da, Marija, mati ljubezniva, ne zapusti nikdar svojih otrok; ona vedno prosi za nje v nebesih in pospešuje njih časno in večno srečo. V Rimu je nedavno živel bogat mož, katerega je slaba tovaršija popolnoma izpridila. Igranje, popivanje, grešno znanje in plesanje je bilo njegovo najslajše veselje. Nekega dne hiti po ulicah rimskega mesta proti hiši, v kateri so ga že težko pričakovali hudobni pajdaši. Pot ga je vodila mimo kapele, v kateri je visela lična Marijina podoba. Ko zagleda mož madono, vzdihne nehoté v duhu: *Salve, regina! Zdrava, kraljica!* In v tem trenljaju je zaslišal močen glas: *Vrni se in ne hodi dalje!* In kakor od nevidne roke prisiljen, je zapustil nameravano pot in je krenil drugam. Toda kmalu ga dohitijo ljudje, ki se čudijo, da še živi; pa tudi on se je čudil čudečim se zncem. In zdaj mu povedó, da se je ravnokar zrušila hiša, v katero je drevil, in da so pod razvalinami pokopani vsi tovariši, ki so ga pričakovali h grešni veselici. Zdajci je spoznal zapeljani mož, od kod mu je prišel rešilni glas; spoznal je, komu se mora zahvaliti za rešitev iz strašne pogube. Mahoma je šel nazaj h kapeli, pa se je zahvalil svoji pomočnici ter je odšel kot zvesti sin Marijin.

Takih in enakih čudovitih dogodkov bi vam lahko mnogo, mnogo naštel. Pa prehodite naše kraje in napovejte mi število vseh cerkev in kapel Marijinih, ki stojé v mestih in trgih, vaseh in selih; ki stojé po gričih in dolinah, ob potokih in rekah; in vprašajte me, ob kateri priložnosti so bile pozidane, in dokazal vam bom, da so vse te hiše božje očitni spomeniki izrednih dobrot in milosti, prejetih od Marije. Naštejte mi vse praznike, vpeljane Mariji na čast, in povedal vam bom, da so vsi ti veseli godi ravno tolike priče hvaležnosti katoliškega sveta za mnogotero čudežno rešitev ali iz rok divjih sovražnikov, ali od notranjih vojsk in vstaj,

ali od kuge in lakote, kar je vse ponehalo na priprošnjo mogočne Pomočnice kristjanov.

Ker potemtakem Marija, mati milosti, gotovo pomaga, tedaj jo pa častite in kličite na pomoč vsi, ki se nočete pogubiti, ki vam je pridobitev večnega življenja resnica. Toda, častite Marijo odkritosrčno, stanovitno! To ni pravo češčenje, ako kdo Marijo le v nesreči in zakopan še v grehe, prosi odvrnitve nezgode; v sreči pa se še ne zmeni za njeno slavljenje in posnemanje. To ni češčenje, to je drzno zapujanje v Marijino pomoč.

Ko se je moral vzveličani Tomaž Kempčan vedno več in več učiti, je začel zanemarjati vsakdanje pobožnosti do Marije device. Neko noč se mu pa sanja, da je bil s svojimi součenci zbran v šolski dvorani. Naenkrat se prikaže Marija v vsej svoji nebeški gloriiji, ter pozdravi in objame vsakega izmed sošolcev. Tomaž sila željno čaka, kdaj pride vrsta nanj. Ali o groza in žalost! Marija gre mimo njega. — In v svoji neznosni bridkosti zakliče Tomaž: Marija, ali za mene nimaš pozdravov in poljubov? Tudi za te jih imam, odgovori nebeška prikazen, ali ti moraš mene poprej ljubiti, potem bom ljubila tudi jaz tebe. Ko se je zbudil blagi Tomaž, je še ves trepetal na telesu; pa sanje je imel za materino svarilo. Sklenil je zato resno in obljubil trdno, da bo v prihodnje vestno opravljal svoje pobožnosti Mariji v počeščenje in v hvaljenje.

V Gospodu ljubljeni kristjani!

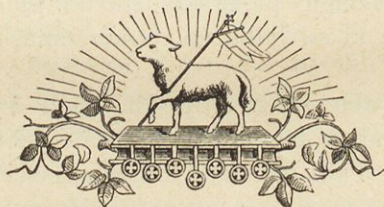
daj pa bodi Bogu troedinemu čast in hvala za današnjo slovesnost! Hvala in slava bodi tudi majniški kraljici!

Iskreno zahvalo izrekam nadalje častitim gospodom misijonarjem in vsem dobrotnikom, ki so pripravili krasni altar. Zahvalim se tudi vsem čislanim gospodom duhovnikom, ki so prihiteli od blizu in daleč k izredno lepi in vzpodbudni svečanosti.

V znamenje vsestranske zahvale bom zdaj po govoru zapel pred izpostavljenim svetim rešnjim Telesom veličastno ambrozijansko pesem: Te Deum laudamus! Te Dominum confitemur! In te, Domine speravi, non confundar in aeternum! Tebe, Bog, vsi hvalimo, ko Gospoda te častimo! V tebe, Gospod, upamo vsak čas, da ne boš zavrzel nas!

Da pa prejmemo končno še od Marije kako milost, spletimo in zvijmo venec svojih dobrih misli in želj, svojih svetih sklepov, namenov in obljub, ter ga poklonimo svoji nebeški materi, kakor je sinoči meni pridna deklica izročila šopek duhtečih cvetlic, pa ga položimo v duhu tja pred prestol Kraljice brez madeža izvirnega greha spočete s preponižno prošnjo, da nas naj ona vedno varno vodi po potu, ki pelje naravnost k presveti Trojici, k njej, k angelom in svetnikom!

Zlasti pa se nam naj prikaže s svojim božjim Sinom tedaj, ko se bo nagnil dan in bo napočil večer našega življenja, da bomo mogli s starčkom Simeonom vzklikniti: Zdaj odpusti svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru: ker so videle moje oči tvoje vzveličanje! (Luk. 2, 29. 30). Amen.

Pastor bonus.

Govor

v drugi javni in slovesni seji škofijske sinode,
dne 26. avgusta 1903.

Jaz sem dobri pastir. Dobri
pastir da svoje življenje za svoje
ovce. (Jan. 10, 11).

Mnogočastiti gospodje sinodalci!

d pamtiveka najučenejši papež Benedikt XIV. poroča v svojem klasičnem delu »de synodo dioeciesana« (lib. I. cap. VI. num. 2), da so bili nekdanj po nekaterih škofijah določeni gotovi dnevi, ob katerih se naj vršijo sinodalni shodi: namreč torek in sredo tistega tedna, v katerem se praznuje god sv. evangelista Lukeža, ali pa v torek in sredo tistega tedna po veliki noči, ko se poje duhu in srcu toliko mili evangelj: »Jaz sem dobri pastir« (Jan. 10, 11), in ko se bere tolažbe polni list sv. Petra, ki se končuje z besedami: »Bili ste, kakor izgubljene ovce; zdaj ste se pa obrnili k pastirju in škofu svojih duš.« (I. Petr. 2, 25).

In zares! Med prelepimi prilikami, katere je rabil božji Učenik v svojih pridigah, slovi najlepše ona o dobrem pastirju, ki da svoje življenje za svoje ovce. Ta evangelijska prilika krasno razlaga pastirsko službo in daje najboljša pastirska pravila, ki so ljubezen, pokorščina, marljivost, potrpežljivost.

Kaj čuda, ako se že v prvih časih krščanske dobe nahaja v katakombah in na pokopališčih ljubezniva podoba dobrega pastirja. Tudi je znana knjiga z naslovom *Pastor*, *Ποιμήν*, *Pastir*, ki se sploh pripisuje sv. Hermu († 80), apostolskemu možu in učencu sv. Pavla. (Rim. 16, 14). Knjiga *Pastir*, tako naslovljena vsled prikazni, v kateri je angel v podobi častitljivega pastirja poučeval Herma, se zelo priporoča zaradi nravnih naročil, katerih je vsa polna, in se je svoje dni javno brala po nekaterih cerkvah.

V novejšem času se podoba dobrega pastirja zopet bolj čisla, zlasti v zvezi s presvetim srcem Jezusovim, kakršna krasí knjižico, ki podaja obrednik ali vsposed za obhajanje letošnje sinode. Vmes omenim predragoceni dar, s katerim so naš presvetli cesar Franc Jožef Prvi počastili in proslavili svetega očeta Leona XIII., ko so praznovali petindvajsetletnico svojega papeštva. Prečastitljivemu papežu-jubilantu so podarili cesar-jubilar prelepo, iz zlata umetno narejeno podobo dobrega pastirja, ki koraka pred ovčami in ovce sledijo za njim — v znamenje sinovske ljubezni in vdanosti. Na stojalu krasnega kipa se blesti latinski napis: »Pontifici maximo Leoni Decimo tertio, optimo fidelium pastori per quinque lustra Ecclesiam singulari providentia felicissime gubernanti eiusque thesauros uberrime recludenti, hanc boni Pastoris imaginem Franciscus Josephus Primus, imperator Austriae ac rex apostolicus Hungariae, pietatis ergo D. D. D.«

Častiti dušni pastirji!

Bog, edini oče in pastir človeškega rodu, je od začetka sveta postavil služabnike svoje očetovske in pastirske skrbi, je izvolil pastirje. Začasa naravne postave so bili takšni pastirji: glavarji družin ali očaki kakor Adam, Abel, Henoh, Noe, Abraham, Izak, Jakob, Jožef; nadalje so bili pastirji glavarji ljudstev kakor Job, Jetro, in duhovniki kakor Melhizedek. Pri paganih so bili najbolj sloveči pastirji ljudstva modrijani in razumni možje, veščaki v državnih zadevah.

V času razodete postave so bili pastirji in voditelji ljudstva od Boga posebej izvoljeni možje, kakor Mozes, ki je pred svojim poklicanjem štirideset let pasel v puščavi čredo Jetra, svojega tasta. Zdaj se je vpeljala tudi nova vrsta pastirjev: duhovnikov iz Levijevega rodu, v katero spadajo Aaron, Finees, Jojada, Caharija, Azarija, Eliakim, Jeremija, Ezehiel, Ezdra, Makabejci in slednjič Caharija, oče predhodnika Mesijevega.

Velikemu voditelju in pastirju Izraelcev, Mozesu, so nasledovali Jozue, sodniki, kralji in preroki, ki so ljudstvo

pasli z besedo in dejanjem, s postavami in z blagonosnimi napravami.

Kadar je pa prišla dopolnitev časa, je poslal Bog pastirja pastirjev (I. Petr. 5, 4), katerega je bil slovesno obljubil po preroku Ezehielu: Obudil bom svojim ovcam edinega pastirja, ki jih bo pasel, kakor moj služabnik David; on jih bo pasel in on jim bo pastir... in ne bodo več v plen narodom, tudi pozemeljske zveri jih ne bodo žrle, temveč prebivali bodo zaupno brez strahu... Tedaj bodo izvedeli, da sem jaz Gospod njih Bog... vi pa moje črede, ovce moje paše ste ljudje, in jaz Gospod sem vaš Bog, govori Gospod Bog. (Ezeh. 34, 23—31).

Obljubljeni najvišji pastir in škof naših duš (I. Petr. 2, 25) je prišel ob določenem času, je bil rojen v hlevu poleg Betlehema, pa je bil položen v jaslice in takoj moljen od pastirjev.

Iz nebes poslani dušni Pastir je učil, posvečeval, pomagal in je slednjič svoje življenje dal za svoje ovce. To vzvišeno pastirsko službo z njenimi mnogimi in velikimi dolžnostmi je sam živo opisal v nedosežno lepi priliki o dobrem pastirju, katero pripoveduje sv. apostol in evangelist Janez. (Jan. 10, 1—18).

Ko je šel Vzveličar človeškega rodu v nebesa, ni zapustil svoje črede brez pastirjev. Pred vsem je izročil ovce pastirski skrbi sv. Petra z besedami, katere je trikrat slovesno ponovil: Pasi moja jagnjeta! Pasi moje ovce! (Jan. 21, 15—17). In on, ne kdo drug, kakor pripazuje sv. apostol Pavel, in on je postavil nekatere apostole, druge preroke, druge pa evangeliste, druge pa pastirje in učenike. (Efež. 4, 11).

Najvišji pastirji in učeniki krščanskega rodu so za sv. Petrom rimski papeži, deležniki njih pastirske skrbi pa so pravi nasledniki sv. apostolov, to so katoliški škofje, katerim so za pomočnike dani dušni pastirji. Vsi torej mo-

ramo po pravici reči z očakom Jakobom: Možje pastirji smo . . mi in naši očetje. (Gen. 46, 34).

V Gospodu ljubljani dušni pastirji!

otovo vam je znano sladko razmerje med dobrim pastirjem in med ovčicami, in podobno med dušnim pastirjem in med verniki.

Dobri pastir skrbi, pridobiti si, kolikor mogoče, popolno spoznanje svojih ovčic. On jih večkrat prešteje, pa jih opazuje, ali se rajše pasejo po brdih ali po dolinah, v koliki meri morajo prenašati mraz in vročino, nadalje preiskuje, katere izmed njih bolj prospevajo in za njim zvesto hodijo.

Isto dela dobri dušni pastir po svojem vzoru, ki mu ga podaje večni pastir Jezus Kristus, ki je rekel o sebi: Jaz sem dobri pastir in poznam svoje, in moje poznajo mene. (Jan. 10, 14).

Goreči dušni pastir poizveduje po dobrih in slabih navadah, katere ima njemu izročeno ljudstvo, katerim vrstam grehov je posebno vdano — ali je stanovitno v veri in je pobožnega vedenja? Če si to znanje pridobi, opravlja z zaželenim sadom svojo vzvišeno pastirsko službo. Pobožne namreč izpopolnjuje in še bolj posvečuje; brezbožne kliče k pokori. Starše, ki zanemarjejo skrb za otroke, spodobno graja; otroke, staršem nepokorne, očetovsko svari; nevedne uči; v prejemanju svetih zakramentov mlačne vzpodbuja; lakomne opominja k milosrčnosti; preklinjevalce svari; obrekovalce sili molčati; pohujšljivce zavrača; pogubne knjige jemlje vernikom iz rok, „in jim vročuje dobre. Tako dušni pastir, ki svoje popolnoma pozna, zabrani, ako ne vsega, gotovo vsaj mnogo zlega in stori obilno dobrega: vsem postane vse, da pridobi vse.

Pravega pastirja vodi ljubezen do ovčic. Vnet ljubezni posvečuje celi svoji čredi vse svoje skrbi. Posamezne ovčice toliko ljubi, da, ako se ena odstrani od črede, zapusti druge in je gre iskat, in ko jo najde, jo zadene na svoje

rame, in ko pride domu, pekliče prijatelje in sosede in jim reče: Veselite se z menoj, ker sem našel svojo izgubljeno ovco! (Luk. 15, 4—6). Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. (Jan. 10, 11).

Enako dobri dušni pastir pristrčno ljubi verno ljudstvo — iz ljubezni pa izvirajo vse čednosti. O srečna ljubezen, kliče opat Klaravalski, medosladki cerkveni učenik sv. Bernard, o srečna ljubezen, iz katere izvira vrlost нравов, čistost nagnjenj, bistrost uma, svetost željâ, plodovitost čednosti, vrednost dobrih del!

Sveti dušni pastir, čigar srce gori ljubezni do vernikov, rad opravlja zanje svete daritve, potrpežljivo prekine v burni noči počitek utrujenega telesa, sedi in ne čuti bridkosti v izpovednici, vse težave prenaša z veseljem za vzveličanje duš. Zanj ni nobena stvar tako trda, nobena tako težka, da bi je ne premagal z ognjem ljubezni. Tako goreč ljubezni nabira obilo najvzveličavnejšega sadu svojih opravil, trudov in bolečin, ki se shranja v žitnico Gospodovo.

Dobri dušni pastir izpolnjuje naročilo svetega Tridenskega zbora, ki se glasi: »Ker je po božji zapovedi veleвано vsem, katerim je izročena dušnopastirska skrb, da poznajo svoje ovce, da za nje služijo daritev in jih z oznanjevanjem božje besede, z deljenjem svetih zakramentov ter z vzgledom vseh dobrih del pasejo, da imajo dalje do ubogih in drugih revnih oseb očetovsko skrb in da druge pastirske dolžnosti opravljajo, katerih vseh nikakor ne morejo storiti in izpolnjevati tisti, ki ne čuvajo nad svojo čredo in ji ne strežejo, temveč jo kakor najemniki zapusté: njih presveti zbor opominja in izpodbuja, da v opominu na božje zapovedi in postavši oblika črede, jo v pravici in resnici pasejo ter vladajo. (Konc. Trid. seja 23. pogl. 1 o reformi).

Previdni ovčar skrbi svoji čredi za zdravo in zadostno hrano.

Prav to stori duhovni pastir. On rad deli svoji skrbi izročenim dušam duhovno hrano: svete zakramente in sveta blagoslovila; oznanjuje jim besedo božjo, ki je vsakdanji kruh za duše, po katerem naj bi duše po-

slušalcev bogatele na vzveličavnih mislih in bi se njih srca naj vnemala za krščansko čednost.

Nadalje podaja duhovni pastir zdrave hrane spokornikom v zakramentu svete pokore in zaročencem ob nastopu novega stanu. On opominja, poučuje in svetuje javno in zasebno. Rad premišljuje Jezusov izrek: Imam še druge ovce, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale, in bodo en hlev in en pastir. (Jan. 10, 16). S sv. apostolom Pavlom ne išče, kar je vernikov, ampak vernike . . . On se prav rad žrtvuje in je žrtvovan za duše. (II. Kor. 12, 15).

Marljivi ovčar kaže posebno skrb za jagnjeta svoje črede. On previdno skrbi, da dobivajo jagnjeta dovolj mleka in zdravega. Skrbno pazi, da jim ne škoduje sever, in da jih druge ovce ne potlačijo in še v nevarnost ne spravijo. Da, kakor beremo pri preroku Izaiju, v svoje roke zbira jagnjeta in v svoje naročje jih vzdiguje. (Izai. 40, 11).

Ali ni to najboljši vzor in najpopolnejša oblika one skrbi, s katero mora dušni pastir objemati mladež svoje duhovne črede?

Skrbni pastir malih opozarja starše na njih dolžnosti do otrok, da v njih nježna srca vlivajo strah božji, ki je začetek modrosti.

Poleg staršev odgaja neutrudno za pouk sposobne dečke in deklice in zaliva z očetovskim opominjevanjem v njih srca vsajeno seme. Ne sramuje se, biti v sredi otrok kakor otrok in kakor mati, ki goji svojo deco, spominjajoč se božjega Vzveličarja, ki je klical male k sebi, jih je objemal in blagoslavljal.

Pridni dušni pastir obrača skoraj najprvo skrb na podučevanje mladine, in se čuti najsrečnejšega, kadar se nahaja v sredi svojih ljubljencev. *Facti sumus parvuli in medio vestrum* (I. Tes. 2, 7), sme s sv. Pavlom govoriti. Pa tudi mladina ga spoštuje in ljubi in ga željno posluša tako, da ni treba, jo s silo priganjati h katehetskemu poduku.

Poleg tega pazno čuje nad vedenjem mladine. Gošče zbira svojo majhno čredo in skrbno opazuje obraze otročičev. Z vso le mogočo skrbnostjo opravlja njih prvo izpoved in prvo sveto obhajilo, in vliva v nje ljubezen do zakramentov svete pokore in presvetega rešnjega Telesa.

Tako je dobri pastir malim zavetje, jim je podpora in tolažba. Pastirski skrbi mu izročene otroke pase v nedolžnosti svojega srca in jih vodi z razumnostjo svojih rok. Et pascit eos in innocentia cordis sui; et in intellectibus manuum suarum deducit eos. (Ps. 77, 72).

Dobri ovčar ima posebno skrb kakor za jagnjeta, tako tudi za bolne ovce svoje črede. Bolne ovce loči od drugih, jim skrbi za boljšo hrano in za uspešno zdravilo.

Enako ravna dobri dušni pastir, ki tudi nepoklican hiti k bolniku, jih tolaži, ima sočutje z njihovimi bolečinami in jim ponuja svojo službo. Nikdar se ne čuti dovolj varnega, kjer je v nevarnosti večno vzveličanje bolnikovo. Nemudno opravi sveto izpoved z bolnikom in ga poživi s sveto popotnico in okreпча s svetim poslednjim oljem.

Koj vzbuja v umirajočem dejanja vere, upanja, ljubezni in kesanja, ter mu vdihuje hrepenenje po večni blaženosti. V zadnjih trenutkih moli in podeli apostolski blagoslov ovčici, ki mora nastopiti pot v večnost.

Goreč ljubezni do bližnjega, deli dušni pastir poleg duhovnih darov z radovoljnim srcem tudi časne dobrote: podpira bolnika z dobrimi sveti, skrbi revežu za potrebno hrano, ali vsaj druge prosi pomoči za njega. Ali ne nasičuje tudi Kristus s hrano svojega mesa ovčic, katere je odrešil s svojo smrtjo? Kdor ima usmiljenje, piše modri Siracid, uči in vodi, kakor pastir svojo čredo. (Modr. Sir. 18, 13). S tem si pridobi dušni pastir srca svojih vernikov in sme upati, da bode nekda od pravičnega sodnika slišal blažene besede: Dobri in zvesti hlapec, pojdi v veselje svojega Gospoda! Ker, bil sem bolan, in si me obiskal.

Čuječ ovčar brani čredo zoper tatove, volkove in druge divje zveri. Okovari vse vhode v ovčjak,

skrbi za straže, ki so po dnevi in po noči čredi potrebne, ako vidi volka priti, ne beži kakor podkupljiv najemnik, temveč mu gre srčno nasproti, kakor pastirček David besnemu Goliatu, in brani pogumno ovčice.

Enako čuječ dušni pastir vedno okovarja, straži in brani vernike. Tatove in volkove, to je brezbožne ljudi, ki si prizadevlejo župnijo razrušiti, zatira, odvrča in strahuje in si z vsemi močmi prizadevleje, nedolžne duše varovati takovšne nevarne kuge.

Tatovi in volkovi so preklinjavci, prešestniki in vsi, ki s slabim vzgledom svojega življenja hočejo tudi druge potegniti za seboj v prepad in brezdno. Vse te si prizadevleje odgnati, ozirajoč se na pravila pastirske preudarnosti in previdnosti.

Tatovi in volkovi so knjige, spisi in listi, ki so napolnjeni s krivimi nazori ter dražijo strasti in prevračajo zdravo razsodbo uma. Zoper to vrsto tatov in volkov se neprestano bojuje goreč dušni pastir.

Mnogo je še vrst tatov in volkov, ki jih pa ne omenjam, da moj govor ne prestopi določenih mu mej. Omenim le še ljudi, ki pod pretvezo svobode in narodnosti vznemirjajo duhove, trosijo sovraštvo, šuntajo zoper postavne oblasti, prevračajo pravi red. Tem se modri dušni pastir ustavlja na vso moč, dokazovaje, kako pogubna so taka načela in prizadevanja pravi človeški sreči; in da taki ljudje ne skrbijo za ljudsko blagostanje, temveč služijo svoji častihlepnosti in poželjivosti.

Posebno važno je, častitljivi gospodje, kar pripazuje naš Gospod o pravem pastirju: On vstopi skozi vrata .. in ovce poslušajo njegov glas, in kliče ovce po imenu in jih vun vodi; in kadar ovce izpusti, gre pred njimi, in ovce gredo za njim, ker poznajo njegov glas. (Jan. 10, 2—4).

Kakor so škofje, ki so v edinosti z naslednikom sv. Petra, z vidnim namestnikom Kristusovim na zemlji, z rimskim papežem, pravi pastirji, ki stopijo skozi vrata, ne kje drugod,

enako so duhovniki, ki izpolnjujejo svojemu škofu dano obljubo pokorščine in spoštovanja, pravi pastirji, in ovce poslušajo njih glas in hodijo za njimi. Bodimo torej mi pastirji edini, da bode tudi naša škofija ena staja ali ovčarnica. V številu Lavantinskih duhovnikov naj ne bo Judeža izdajavca, ki izda Sina človekovega svetu; ne Simona, ki se boji zasramovanja sveta; ne izgubljenega sina, ki zaničuje nasvete in opomine svojega očeta, zapusti dom, pa se drži sveta in se želi hraniti z otrobi.

O besede resnice! Ko dobri pastir izpusti svoje ovce, gre pred njimi, in ovce gredo za njim. Ovce so namreč svojemu, v njih sredi bivajočemu pastirju, po naravnem nagonu vdane, da, kamorkoli jih pelje, stopajoč na čelu črede, zvesto sledijo za njegovimi stopinjami. Ako torej pastir pelje čredo na zdravo pašo, se ovce redijo in prospevajo; ako jih pa vodi na kraje, kjer rastejo zdravju škodljiva zelišča, se nalezejo ovce raznih bolezni in polagoma ginejo docela.

Ravno tako je stališče dušnega pastirja. Pastir je vzgled, po katerem se ravnaajo verniki. Kakršen je pastir v svojem obnašanju in v vsem svojem nraavnem življenju, takovski bodo tudi verniki. Življenje in vedenje dušnega pastirja je življenje in vedenje duhovljanov; kajti močnejši je vzgled, kakor je beseda. Izdatneje se uči z dejanjem, kakor z jezikom. Človek bolj veruje svojim očesom, kakor svojim ušesom. Kristus, najvišji pastir in vzglednik dušnih pastirjev, je svojemu učeništvu predpostavil vzgled življenja: *Coepit Iesus facere et docere*. (Dejanj. apost. 1, 1). Najkrepkejša pridiga je vzgled. Dolga je pot po predpisih, kratka pa in varna po vzgledih. Sv. Gregorij Kapadočan je v nagrobni spomenik sv. Bazilija Velikega vklesal napis: *Tonitruum erat eius oratio, quia vita fulgor*. Grom je bil njegov govor, ker je bil blisk njegovo življenje.

Izredna moč vzgleda je vzrok, da slabi vzgledi duhovnikov tako mogočno vplivajo na nraavnost ljudstva. Ako duhovnik zajde od steze čednosti, potegne tudi ovce na pot

pogubljenja. On je potem kakor grabežljiv volk, ki kra de, kol je in uničuje. (Jan. 10, 10). Ako verniki vidijo, da so dušni pastirji brez spoštljivosti in brez pobožnosti pri svetih opravilih, začne duh pobožnosti v njih srcih pešati in polagoma zamrje. Ako opazijo, da je dušni pastir lakomnež, tudi oni zabredejo v tisto strast; zaničujejo ga, ker sklepajo dosledno: Pastir, ki ne da svojega, kedaj bo dal sebe za svoje ovce? Ako vidijo verniki, da je njih dušni pastir prepirljiv, se začnejo tudi oni prepirati in toževati; ako vidijo, da je nezmeren, postanejo tudi oni pijanci in se vdajo požrešnosti.

Si fideles sciant, suum pastorem familiare habere commercium cum certa persona alterius sexus et vivere fornicarie, ipsi prolabantur in foedissimarum voluptatum coenum. Et nunc pascit porcos, ut s. Lucas narrat de filio prodigo. (Luc. 15, 15). Et erit sicut populus, sic sacerdos. (Osee 4, 9).

Zato, častivredni duhovni pastirji, živite previdno! Res je, zavolj ženske se jih je že mnogo pogubilo. Zarad Eve je prežalostno padel prvi človek, zarad Dalile najhrabrejši, zarad Urijeve žene najvernejši, zarad tujih žen najmodrejši. Kdo si torej ti, da bi se drznil občevati z njimi brez najprevidnejše čuječnosti? O učenec, bodeš li mar nad svojega učenika? In ako sem bil jaz, neizpremenljiva svetost, tako ti govori Jezus Kistus, ako sem bil jaz nad vse previden proti ženskam, boš li ti od vetra majani trs smel biti ne previden? Za mene gotovo ni moglo biti nevarnosti v njih tovarišiji: toda vzgled sem ti hotel dati, da tudi ti storiš tako.

Uči se torej od mene, pogovarjati se z njimi: redko, kratko in resnobno. Uči se, ne govoriti z ničemurnimi Samarijankami, izvzemši, da jih napeljuješ k poboljšanju in k pokori. Uči se, ne govoriti s skesanimi in ponižnimi grešnicami, razen, da jim delaš notranji mir in jim kažeš novo, boljše pot. Uči se, ne občevati s pobožnimi Kananejkami, razen z častitljivo in resnobno dobrotljivostjo. Uči se nje, ki prihajajo k tebi v sluhu in slovesu svetosti, tudi oblastno odganjati od sebe, ako ti kažejo človeško ljubezen. Uči se, ne obiskovati svetih Mart in Marij, razen zavoljo brata

Lazarja ali iz drugega pobožnega vzroka. Uči se, pogovarjati se ž njimi ne toliko o posvetnih rečeh, marveč o edinem potrebnem, o najboljšem njih cilju, ki je zgoraj. Uči se, tako redko občevati ž njimi, da se bodo čudili tudi verniki, da govoriš ž njimi le iz potrebe ali le iz zgolj duhovne koristi. Uči se, ne biti prijazen z eno žensko, temveč priporočati nebeškemu Očetu vse dobre ženske vobče.

Nunc me ante pedes vestros prosterno et provolutus in genua vos peto: dimittite et eiicite ancillam, quae vos seducit. Pecunia, si qua indigeatis, ut possitis solvere vinculum cum misera persona, prostat apud me!

Ničesar se ni treba dušnim pastirjem skrbneje ogibati, kakor da niso vernikom v pohujšanje in da ne žaliyo njih srca, ne rečem, z grehom, temveč tudi ne s senco greha. Nasprotno pa naj skrbijo, da je njih življenje vzgled čednosti, da je zrcalo, v katerem naj gledajo verniki podobo svetega življenja. Hude grožnje so zažugane pastirjem, ki so z brezbožnim svojim življenjem vernikom v spotiko in jih napeljujejo v greh.

Gorje pastirjem, ki razkropujejo in trgajo čredo moje paše, pravi Gospod . . . Vi ste razkropili mojo čredo in jo izgnali in je niste obiskovali: Glejte, zato vas bom obiskal zavolj hudobije vaših naklepov, pravi Gospod. (Jerem. 23, 1—2). In po preroku Ezehielu govori Gospod, Izraelov Bog: Gorje pastirjem Izraelovim, kateri pasejo same sebe; ali bi ne morali pastirji pasti čred? Mleko ste pili in z volno ste se oblačili, in kar je bilo pitano, ste klali, moje črede pa niste pasli. Slabega niste krepčali, bolnega niste ozdravljali, ranjenega niste obvezovali, izgnanega niste nazaj pripeljali in izgubljenega niste iskali; temveč z ostrostjo in mogočnostjo ste nad njimi gospodovali. In moje ovce so se razkropile, ker nimajo pastirja; vsem poljskim zverinam so v žrtje in so razkropljene . . . Zato,

pastirji, poslušajte besedo Gospodovo. Kakor resnično jaz živim, govori Gospod Bog: Zato, ker so bile moje črede v plen in moje ovce v žrtje vsem poljskim zverinam, zato, ker ni bilo pastirja; pastirji namreč niso iskali moje črede, temveč pastirji so pasli same sebe in niso pasli mojih čred; zato poslušajte, pastirji, besedo Gospodovo: Glej, jaz sam bom terjal od pastirjev svojo čredo iz njihovih rok, in jih bom odstavil, da ne bodo več pasli črede, in tudi da ne bodo več pastirji pasli samih sebe; in rešil bom svojo čredo iz njihovega grla, da jim ne bo več v užitek.« (Ezeh. 34, 2—10).

Še eno podobnost nahajamo med ovčjim in dušnim pastirjem. Vse skrbi ovčarjeve so brezuspešne, ako Bog pašnikov ne napaja z dežjem in roso, ako ne pošilja vlage, da rodi zemlja svoj sad. Slično tudi največja prizadevanja dušnega pastirja nimajo zaželjenega uspeha, ako ne pada na nje rosa božjega blagoslova.

Zdaj pa napaja dež suho površje zemlje, rosa božje milosti pa izvira iz molitve. Kako koristna in potrebna je molitev v dozoritev vzveličavnih sadov dušnega pastirstva, to glasno pričajo vzgledi božjega Pastirja, ki je cele noči prebedel v molitvi, pa apostolov in drugih mož, ki so se neumorno trudili v dušnem pastirstvu. Zato nam je treba moliti, in sicer moliti pobožno, goreče in stanovitno.

Mnogočastiti gospodje sinodalci!

b sklepu vam stavljam pred oči podobo evangelijskega pastirja, kakršno sem našel opisano v neki knjigi:

Dobri pastir je mož izkušen, ne poskuševan; je svet, svete reči sveto opravljajoč; v dejanju je resen, v obrazu veder, v besedi veljaven.

Pase svojo čredo z vzgledom izpodbude, z besedo pridige, s sadom molitve.

Ima učenost, a mnogo več ima pobožnosti! V vsaki reči se bolj zanaša na molitev kakor na svoj trud.

Pazi, da, ko drugim pomaga, ne zapusti se be samega; ko vzdiguje druge, da sam ne pade.

Z eno besedo, dobri pastir je po govoru Janez krstnik, po trudu Pavel, po ljubezni Peter, po vedenju Elija, po besedi Natan, po dejanju Karol Boromej.¹

Kar sem vam povedal v predstojećem svojem govoru, vam je sicer že znano, vendar upam, da vam ne bo celó brez koristi. Dobrohotni očetovi opomini, dasiravno ne obsegajo nič novega, najdejo vendar pot v pripravna srca pobožnih sinov. Nadalje bode pa tudi težko kedaj kdo izmed števila posvečenih dušnih pastirjev, ki bi se upal trditi, da je v pastirski službi dosegel vrhunec popolnosti tako, da više ne more napredovati. Naj vam torej služijo moji očetovski opomini v izpodbudo! Pasite čredo božjo, katera je pri vas, in jo oskrbujte, ne prisiljeno, temveč radovoljno; ne kakor da bi gospodovali, temveč kakor vzgled črede iz srca. In kadar se bo prikazal knez pastirjev, bote prejeli nevenljivi venec slave. (I. Petr. 5, 2—4).

O daj dobri Bog, da, ko pride Sin človekov v svojem veličastvu . . in se bodo pred njim zbrali vsi narodi, in jih bo ločil narazen, kakor pastir loči ovce od kozlov, in bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico (Mat. 25, 31—33), o daj dobri Bog, da bi bili tedaj vsi, mi pastirji in naše ovčice, postavljeni na desnico večnega pastirja Jezusa Kristusa!

¹ Clamore: Joannes Baptista,
labore: Paulus,
amore: Petrus,
more: Elias,
ore: Nathan,
re: Carolus Borromaeus.

Inter oves locum praesta,
Et ab hoedis nos sequestra,
Statuens in parte dextra!

Confutatis maledictis,
Flammis acribus addictis,
Voca nos cum benedictis!

Končujem z željami sv. Pavla, pastirja in učitelja narodov: Bog pa miru, ki je izpeljal od mrtvih velikega Pastirja ovc v krvi večne zaveze, Gospoda našega Jezusa Kristusa, vas stori pripravne k vsemu dobremu, da storite njegovo voljo; in naj stori v vas, kar je prijetno pred njim po Jezusu Kristusu, kateremu bodi čast vekomaj! Amen. (Hebr. 13, 20—21).

Opomba. Zgoraj na strani 92 sem omenil v angleškem jeziku nedavno priobčen življenjepis glasovitega nadpastirja in misijonarja, škofa Friderika Baraga. Naslov knjige se glasi: »Verwyst, Life and Labors of Rt. Rev. Frederic Baraga. To which are added short sketches of otter Indian Missionaries of the Nordhowest.«

Pesem,

zložena o slovesni petdesetletnici delovanja gospodov misijonarjev pri sv. Jožefu poleg Celja.

menjeno je bilo že zgoraj na strani 24, da so misijonarji pri sv. Jožefu vedno skrbeli za lepo orglanje in lepo petje v cerkvi. Za popravo starih orgel so mnogo denarja potrosili. V spomin na praznovanje zlatega jubileja so pa kupili nove orgle, ki so mojstersko delo bratov Rieger v Jägerndorfu.¹

¹ Fr. Filip Oštir F. M., organist v Požegi na Slavnskem, je ocenil nove orgle tako-le: »Vor einiger Zeit wurde in St. Josef bei Cilli eine neue Orgel aufgestellt. Dieses Werk stammt aus der berühmten k. k. Hoforgelfabrik Gebrüder Rieger in Jägerndorf, besitzt 20 klingende Stimmen, 2 Manuale und 1 Pedal, nebst 12 Collectivzügen mit nachstehender Disposition:

I. Manual, C—f, 54 Noten: 1. Principal 8', 2. Bourdon 16', 3. Hohlflöte 8', 4. Gamba 8', 5. Salicional 8', 6. Gedeckt 8', 7. Octave 4', 8. Flöte 4', 9. Cornet, 2—3fach 4', 10. Mixtur, 6fach, $2\frac{2}{3}'$. — II. Manual, C—f, 54 Noten; 11. Geigenprincipal 8', 12. Rohrflöte 8', 13. Aoline 8', 14. Vox coelestis 8', 15. Octave 4', 16. Flöte 4'. — Pedal, C—d, 27 Noten: 17. Subbass 16', 18. Violon 16', 19. Octabass 8', 20. Cello 8'.

Es ist zu bemerken, dass von **diesen 20 Stimmen 7 combinirt sind**, nämlich im I. Manual: Gedeckt 8', Octave 4', Flöte 4'; im II. Manual: Octave 4' und Flöte 4'; im Pedal: Octavbass 8', Cello 8'.

Die Collectivzüge in Form von Registertasten sind: Manual-Koppel, Octav-Koppel, Pedal-Koppel, I. Manual, Pedal-Koppel, II. Manual, Piano, Mezzoforte, Forte, Fortissimo, Tutti, Auslöser für jedes Manual, eine freie einstellbare Combinant, Crescendo, Decrescendo, mit allen Stimmen und Koppeln.

Die Orgel ist nach rein röhrenpneumatischem System ausgeführt, welches bekanntlich sehr präcis wirkt.

Der Spieltisch ist geschmackvoll ausgestattet, die Registrierung ist dank der Registertasten eine äusserst handliche und bequeme. Hier sind auch die Collectivzüge mit gegenseitiger Auslösung in Form von Registertasten ausgeführt, wodurch die bisher üblichen Druckknöpfe in Fortfall kommen. Diese Anordnung der Collectivzüge ist eine lobenswerte Neuerung der Firma Rieger.

Dies ist umso erfreulicher, als die Anordnung der letzteren unter und zwischen den einzelnen Manualen an Übersichtlichkeit und bequemer Handhabung noch manches zu wünschen übrig liess. Es zeigt uns zugleich, wie zielbewusst die Firma Rieger auch an der äusseren Verwendbarkeit

V zadnjih letih se je cerkvena glasba močno povzdignila. Ob nedeljah in praznikih pojejo pevci maše najboljših skladateljev, poleg tega pa tudi častitljivi in lepi koral. Pri mojem vходу v cerkev dne 20. septembra so pevci izvrstno prednašali: Ecce sacerdos magnus, in dne 21. tistega meseca so pri pontifikalni ali višeduhovniški sveti maši izbornopeli responzorije in latinsko mašo. Prav krasno in v srca poslušalcev segajoče je tudi skupno petje vernikov pri tihih svetih mašah in raznih pobožnostih.

V proslavo zlatega jubileja je zložil velečastiti gospod dr. Anton Medved, profesor veronauka na c. kr. gimnaziji v Mariboru, primerno pesem, ki jo je gospod Karol Bervar, organist pri mestni župnijski cerkvi sv. Daniela v Celju in ravnatelj tamošnje orglarske šole, skladno vglasbil, in so jo pri štirinajstdnevni slovesnosti izurjeni pevci peli vsaki dan prav dobro. Glasi se:

Kakó veličastno tik Celja kraljuješ,
Ti svetega Jožefa cerkev krasná!
Kdorkoli te vidi na hribu zelenem,
Radostno je ginjen v globinah srcá.
Pozdravljaš Savinjo, solčavske vrhé,
Poljane najlepše in vinske goré.

ihrer Werke arbeitet, um die Handhabung derselben dem Spieler möglichst zu erleichtern.

Die Intonation der Orgel ist wie bei allen Rieger'schen Werken künstlerisch durchgeführt. Besonders hervorzuheben sind die Streicher Gamba 8', Äoline 8', Vox coelestis 8', Salicional 8', Geigenprincipal 8', Cello 8', die sehr gut intoniert sind. Aber auch die übrigen Stimmen sind dem Charakter und der Tonstärke entsprechend intoniert. Das volle Werk klingt majestätisch und edel. Mit diesem Orgelwerke hat die Firma Rieger neuerdings bewiesen, dass sie eine sehr leistungsfähige Orgelbaufirma ist. Die hochwürdigen P. P. Lazaristen können sich glücklich schätzen, ein solches Meisterwerk ihr Eigen zu nennen.

Aber nicht nur das, sondern schliesslich sei noch hinzugefügt, dass sich dort besonders in letzterer Zeit die Kirchenmusik sehr gehoben hat. Man hört alle Sonn- und Feiertage nicht nur verschiedene und schöne Messen von den berühmtesten Meistern, sondern auch immer würdigen und schönen Choral. Möge Gottes Segen auf diesem Unternehmen ruhen!« (Gregorianische Rundschau. Monatsschrift der Kirchenmusik und Liturgie. Graz, 1904. Nr. 8 et 9. Str. 115).

Let petdeset letos je rodnih minilo,
Kar v časti posebni te ljudstvo ima:
Da romarjev večkrat krdelo z veseljem
Od blizu in daleč se k tebi poda.
Ah, v tebi moliti si vsakdo želi,
Ko tebe zagleda, se milo solzi.

Let petdeset letos je rodnih minilo,
Kar Slomšek goreči, priljubljeni knez,
Pred tvojim altarjem duhovnikov vnetih
Cerkveno upeljal prelepo je vez:
Duhovnikov družbo, ki z vsemi močmi
Za vero krščansko se trudna poti.

O cerkev ti bela na hribu zelenem,
Povej nam, kaj videla v času si tem?
O koliko dušnih dobrot si delila
Po milosti božji različnim ljudem!
Ni bil neizmeren pri tebi li vir
Za čistost vesti in za notranji mir?

Tisôci so grešnikov k tebi hiteli,
Obloženi grožno s prokletstvom srcá;
Kot Kajn so umikali božji se jezi,
Bojêč se s trepetom obsodbe nebá.
A skesani v tebi, s solzâmi v očeh,
Očiščeni bili so madežev vseh.

Kdo stariše štel bi, ki v tebi iskali
Ter — našli so v žalostnih dnevih pomoč?
In koliko vernih otrok je pač v tebi
Ljubezni nebeške unemal čut vroč!
Nad tabo se mavrica svetla blesti
V znamenje, da Bog tu dobrote deli.

Ni čudo, da ljudstvo tako te spoštuje,
 Z zaupanjem srčnim na tebe vsi zró;
 Saj sveti je Jožef tvoj varih mogočni,
 Ki čuva preskrbno nad cerkvijo vso.
 Kdor v tebe zateče se, k njemu hiti
 In njega on v tebi pred vsemi časti.

Rednik ti Gospodov, ti ženin Marijin,
 Ti svete Družine častiti glavar,
 Kot njo si nekđaj varoval in podpiral,
 Ostani tak svojim častilcem vsekdar!
 Le varuj njih dušo, blagruj njih teló,
 In vodi jih varno v presrečno nebo!...

Let petdeset letos je rodnih minilo,
 Kar ljudstvo te v cerkvi tej vneto časti,
 Na tvoje priprošnje nebo naj mogočno
 Še v daljnji bodočnosti milost rosi!
 To pedesetletnice prve spomin —
 Najlepši bo dar iz nebá visočin.

A v vidno znamenje slovesnosti lepe,
 Presvetli škof Mihael kipa nam dva
 Ovenčajte milo: zaščitnika cerkve
 In Matere naše, kraljice neba;
 Naj pozni rodovi v njih vneto časté,
 Kar nam sedaj vnema in vžiga srcé!

Slovesna petdesetletnica

pri sv. Jožefu poleg Celja.

Adante.

(Besede zl. dr. Medved). Vglasbil K. Bervar.

mf

Ka - ko ve - li - čast - no tik Ce - lja kra-

mf

lju - ješ, Ti sve - te - ga Jo - že - fa cer - kev kra-

sná! Kdor ko - li te vi - di na hri - bu ze-

le - nem, Ra-dost - no je gin - jen v glo-bi - nah sr-

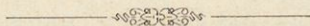
cá. Po-zdrav-ljaš Sa - vi - njo, sol - čav - ske vr-

hé, Pol-ja - ne naj - le - pše in vin - ske go-

re.

Kazalo.

	Stran
Predgovor	3
Vodilna reka	6

Začetek cerkve sv. Jožefa pri Celju	7
Nastanek misijonske hiše pri sv. Jožefu nad Celjem	11
Družba duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana, vpeljana pri sv. Jožefu nad Celjem	13
Izročitev hiše in cerkve sv. Jožefa pri Celju v posest misijonarjem sv. Vincencija Pavljana	23
Razne pobožnosti, ki so jih vodili duhovniki misijonarji od sv. Jožefa pri Celju v Lavantinski škofiji	26
Predstojniki misijonarjev sv. Vincencija Pavljana	34
Predstojniki misijonske hiše in cerkve sv. Jožefa višje Celja	42
Vrsta duhovnikov in bratov Vincentincev pri sv. Jožefu nad Celjem do leta 1902	53
Slovesnost petdesetletnega obstanka misijonske cerkve in hiše pri sv. Jožefu tik Celja	59
Venčanje dveh kipov, predstavljajočih zaroko Marije device s sv. Jožefom v tronu glavnega altarja cerkve sv. Jožefa	65
Pridiga ob sklepu štirinajstdnevnega misijona, obhajanega v hvalni spomin na petdesetletni obstanek družbe duhovnikov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu tik Celja, 18. nedeljo po binkoštih, 21. septembra 1902	69
Govor pri bratovski gostbi v obednici častitih gospodov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana pri sv. Jožefu tik Celja, dne 21. septembra 1902	86

	Stran
Dopis generalnega superiorja Pariškega in odpis kn. šk. ordinariata Mariborskega	94
Pridiga ob sklepu svetega misijona v cerkvi sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru, na praznik Marijinega oznanjenja, dne 25. meseca marca 1903	97
Pridiga po dovršenem posvečenju mramornatega altarja Marijinega pod naslovom čudodelne svetinje v cerkvi sv. Jožefa nad Mariborom, četrto nedeljo (Cantate) po veliki noči, na praznik sv. apostolov Jakoba in Filipa, 1. majnika 1904	114
Pastor bonus. Govor v drugi javni in slovesni seji škofijske sinode, dne 26. avgusta 1903	138
Pesem, zložena o slovesni petdesetletnici delovanja gospodov misijonarjev pri sv. Jožefu poleg Celja	152
Slovesna petdesetletnica pri sv. Jožefu poleg Celja. (Besede zložil dr. Medved). Vglasbil K. Bervar	156

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIZNICA

00000502144

COBISS ©

